

KOMMUNISTI

v. 1925

15 p. Kesäkuuta

N° 6

Marokko ja Shanghai

Tov. Sinovjevin puheesta

NYT on eräissä maapallon osissa kehitymässä tapahtumat, jotka ovat tulevien suurten mullistusten toistaiseksi pienimittaisia esinäytöksiä. Marokossa on käynnissä tyypillinen siirtomaasota, joka nyt koskee vain kahta suurvaltaa. Mutta aivan kuin aurinko vesipisarassa, kuvastuu tässä taistelussa tulevien suurten tapahtumain piirteet, tapahtumain, jotka ihmiskuntaa lähivuosina odottavat.

Eräissä kirjelmässään kuolemansa edellä kirjoitti toveri Lenin, että tuossa 1925 tai ehkäpä 1928 paikkeilla on odotettavissa uusi suuri maailman-teurastus, joka tulee ihmiskunnalle maksamaan 5—10 kertaa enemmän uhreja kuin vuosien 1914—1918 sota.

Nyt osottavat tapahtumat meille, että tuo ennustus on epäilemättä toteutuksessa. Ranskan tasavalta, jossa nyt on vallassa vasemmistohallitus, käy nyt ryöstösotaa, siirtomaasotaa pienoista kansakuntaa vastaan. Näyttäisi, kuin niiden opetusten jälkeen, joita koko maailman työväki sai viime maailmansodassa, voitaisiin odottaa menshevikkien edes hiukan häpeävän tästä historiasta. Mutta aseman traagillisuus on siinä, että Ranskan sosialistinen menshevikkien puolue, joka edustaa huomattavaa voimaa Ranskassa ja joka siellä nyt on vallassa, toistaa prikusta prikkuihin sen, mitä sanoi ja teki kansainvälinen menshevismi sodan alussa v. 1914. Sama petturuus, samat jutut "isänmaan puolustuksesta", samat valheelliset fraasit, ja käytännössä sama apu porvaristolle kautta koko maan.

Jos vielä v. 1914 varsinkin sodan alussa saattoi olla epäselvää, kuka ensin hyökkäsi ja mistä tapellaan, niin nyt Marokon historiassa ei voi olla kahta käsitystä sodan syistä ja luonteesta. Toisella puolen piskuinen kansakunta, toisella puolen mahtava imperialistinen suurvalta, joka käy heikomman kimppuun, solmiaa uuden kansainvälisten konfliktien umpisolmun, jonka aukaiseminen on hyvin vaikea. V. 1914 sodassa puhuttiin vielä sivistyksen ja demokratian puolustamisesta, Venäjän tsaarinvallan hyökkäyksestä y.m., mutta nyt ei voi olla puhetta mistään demokratiasta, ei mistään "kulttuurin" suojelemisesta eikä Europan pelastamisesta tsaarinvallan ja kasakoiden hävitykseltä. Nyt on Ranskan imperialismin ruokahalua, se yrittää anastaa uusia alueita pieneltä riifien kansalta. Nyt, kun vallassa on vasemmistoblokki, kun muka demokratia on voitannut!

Mitä sanovat tästä lähestyvien suurten tapausten esinäytöksestä menshevikkien ja oikeistosyndikalistien edustajat, puol-menshevististen, puoleserräläisten ammattiliittojen johtajat? Siteeraan Ranskan menshevikkien tunnetun johtajan Renaudel'in ja oikeistolaisten ammattiliittojen johtajan Jouhaix'in lausuntoja parlamentissa. Renaudel sanoo: "Millä keinoin hallitus toivoo lopettavansa sotatoimet Marokossa? Aivan Marokon valtauksen alussa painosti sosialistinen puolue sen vaarallisuutta. Kuka kantaa vastuun tästä konfliktista? Meidän kimppuumme on

h y ö k ä t t y, mutta kuka on aiheut-
tanut nämä hyökkäykset? Kriitikini ei
anna teille oikeutta ajatella, että me
olisimme tappion toivojia. Sosialistinen
puolue ei yleensä vaadi Marokon eva-
kuointia, mutta ei se myöskään salli so-
taa kunnian vuoksi, sota, jossa tap-
piolle joutuisi Ranskan väri". Päävaai-
timus, minkä Renaudel esittää: "V.
1925 parlamentti ei suostu vaikenem-
maan, niinkuin teki v. 1924 parlamentti.
Me vaadimme ministerineuvoston pu-
heenjohtajalta, että hän käskisi sotilas-
viranomaisia antamaan meille täsmälli-
set tiedot sodan kulusta (!) Vihollis-
ten hyökkäykset alkoivat huhtikuun 18
päivänä, mutta Ranskassa ei siitä tie-
detä yhtään mitään (toukok lopulla)".

Renaudel kysyy, kuinka paljon Rans-
kan joukkoja Marokossa on ja kuinka
suuret ovat Ranskan tappiot. Kertoo,
että Casablankan sairaalat ovat täynnä
haavottuneita ja ettei tuleville enää ole
tilaa. Edelleen Renaudel juttelee, että
hän on iloisissaan Painlevén ilmoitukses-
ta, että sotatoimet keskeytetään heti,
kun ranskalaiset saavuttavat entiset
asemansa. Ja lopuksi tärkein perustelu
sotaa vastaan: "Kysymys on Ranskan
eduista. Juuri nyt, kun Ranskassa ei ole
riittävästi työvoimaa, emme salli uusia
uhreja Marokossa".

Jollei työvoiman puutetta olisi, olisi
se jo puoli voittoa, sairaalat saisivat
kyllä täytyä haavoittuneista. Mutta
koska Ranskassa, näettekö, ei ole
työttömyyttä, vaan päinvastoin työvoi-
masta puute, niin Ranskan mensheviik-
it eivät siedä uusia uhreja. Näin jut-
elee Ranskan "sosialistisen" puolueen
edustaja.

Yhtä mielenkiintoinen on Ranskan
menshevististen ammattiliittojen edus-
tajan Jouhaux'in lausunto. Jouhaux sa-
noo itseään syndikalistiksi. Syndikalis-
tit ovat joskus maailmassa olleet vas-
emmistolaisia, mutta sodan alussa
1914 astuivat ne, niinkuin mensheviik-
itkin, täydelleen porvariston puolelle.
Nyt heidän johtajansa Jouhaux hyök-

kää kiihkeästi — kommunistien kimp-
puun! "III:n Internationaalien johtajien
n.k. internatsionalismi on itse asiassa
aivan ahtainta natsionalismia. Työtä-
tekevä väki ei siihen yhdy aivan sa-
moin kuin se ei aio antautua alttiiksi
niiden yllytykselle, jotka tahtovat seik-
kailua laajentaa, enemmän kuin niiden-
kään, jotka uneksivat uusista valtauksista.
Maamme työväenluokka asettuu
kategorisesti sotatoimien laajentamista
vastaan, joiden tarkoituksena olisi niiden
ulottaminen espanjalaisille alueille".

Niinkuin tiedätte, on Marokossa
käynnissä sota toiselta puolen pienen
riffien kansan ja toiselta puolen Espan-
jan porvariston ja kolmannelta Rans-
kan porvariston välillä. Kun sota rif-
fien ja espanjalaisten välillä oli jo tyy-
ten lakannut niin vasemmistolaisblokin
Espanjaan lähetetty edustaja Malvey
koetti saada sodan uudelleen sytty-
mään. Nyt kun on löydettävä rohkea
sana kapitalistiryöväreitä vastaan, jot-
ka ovat hyökänneet pienen riffien kan-
san kimppuun ja jotka ryöstöetujensa
vuoksi ovat valmiit nostattamaan uuden
Europan sodan, nyt sen sijaan muka
proletariaattia edustavat Ranskan
mehnseviikit hyökkäävät III Internatsio-
naalen kimppuun ja esittävät tunnus-
lauseen: "Me emme tahtoisi sotatoimia
laajennettavan espanjalaiselle alueelle".

On kulunut kymmenen vuotta ensi-
mäisestä maailmansodasta, jossa impe-
rialistit tuhosivat 10 miljoonaa ihmis-
henkeä. Erikoisesti kärsi siinä Ranska,
jossa vielä nytkään ei ole yhtään kylää,
joka olisi säilyttänyt oikean määräsuh-
teen miespuolisen ja naispuolisen väen
välillä. Ranskan maaseutu on rappiolla.
Ja nyt toistavat Ranskan mensheviikit
kirjaimellisesti samaa, mitä puhuivat ja
tekivät v. 1914. Näette tässä pienen
esinäytöksen siinä, mitä II Internatsio-
naale huomenna tekisi jos uusi sota
syntyisi. Tästä pienestä esimerkistä nä-
kyy selvää selvemmin, että porvaristo
ja sosialidemokratia edustavat nyt kai-

kissa peruskysymyksissä samaa leiriä, ja että porvaristoa ei voiteta, jollei voiteta II Internationaalen petturi-johtajia.

Mutta samalla on Marokon sota ollut vissi koe uusille voimille, jotka ovat näiden vuosien kuluessa kasvanut. Kun sota v. 1914 alkoi ei Ranskassa aluksi ollut yhtään ainoaa ihmistä, joka olisi rohjennut nousta sotaa vastustamaan. Ensi protestit sotaa vastaan tulivat vasta v. 1915. Nyt ovat tapahtumat Ranskassa osoittaneet, että jos porvaristo nyt alkaisi uuden sodan, niin näkisimme tuhansia, kymmeniä tuhansia Liebknechtejä Europan kaikissa ratkaisevissa maissa.

Viime vuosina lujittunut Ranskan Kommunistipuolue osotti tässä asiassa, että se on Kominternin kelpo puolue. Siinä löytyi miehiä, jotka kykenivät Ranskan parlamentissa heittämään halveksuntaa ja tyytymättömyyttä ihkuvan vastalauseen vasten naamaa niin herroille porvareille kuin heidän päätyreilleen mensheviikkien leiristä. Erikoisesti merkille pantava on se seikka, että Kommunistipuolueen puolesta esiintyi nuori, hiljattain nuorison riveistä lähtenyt toveri Doriot, vallankumouksellisten johtajain uuden polven tyypillinen edustaja, polven, joka on kasvanut sodan melskeessä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Doriotin puheen jälkeen oli porvaristo ja menshevikit haljeta kiukusta. Ne kostivat Doriotille siten, että keskeyttivät hänen puheensa, antoivat hänelle muistutuksen ja päättivät antaa hänen puheensa sensuurille, vaikka parlamenttipuheilla porvarillisen demokratian lakien mukaan on vissinlainen koskemattomuus. Mutta — niinkuin aina tällaisissa tapauksissa — kielletty, sensuroitu puhe kaikui erittäin voimakkaana kautta koko maan.

Toveri Doriotin esiintyminen on ikäänkuin pieni esinäytös siitä, miten käyttäytyisivät uudet, työväen massoissa kypsyneet voimat jos tapahtu-

mat kehittyisivät ja porvaristo uskaltaisi sytyttää uuden imperialistisen sodan laajemmassa mitassa. Ranskan demokratia, jota menshevikit tukevat, sillä Ranskan nykyinen hallitus nojautuu mensheviikkien tukeen — tämä Ranskan demokratia on pannut toimeensa kymmenittäin vangitsemisia kautta koko maan. On vangittu työläiskommunisteja, jotka liimailevat leninistisiä sotaa vastaan, heitä vastaan valmistellaan uusia oikeusjuttuja.

Kun Marokon tapahtumat ovat verraten pienimittainen tulevien suurten mullistusten esinäytös, niin Shanghaiin, oikeammin Kiinan tapahtumat ovat jo sinänsä varsin huomittavat. Mutta historiallisesti ovat nekin vain esinäytöstä tuleviin, paljon suurempiin taisteluihin, joita Idässä tullaan käymään. Muistutamme mieliin Leninin viimeiset huomautukset Idän merkityksestä, joissa hän ennusti, että viime kädessä on ratkaiseva merkitys suurilla, satamiljoonaisilla Idän kansoilla.

Jo nyt on Kiinan tapahtumilla taaton paino. Mutta vielä suuremman painon saavat ne sen kautta, että ne osoittavat pienessä mitassa, miten maailman tilanne kehkeytyy muutamien vuosien kuluttua, miten suurimittaisiksi saavat tulevat tapahtumat.

Sietämättömän sorron alla on Kiinan 5—6 miljoonainen työväenluokka. Toistaiseksi asettaa se taloudellisessa taistelussaan sellaisia vaatimuksia kuin Englannin työväki niihin aikoihin, jolloin Engels kirjoitti mainion teoksensa Englannin työväenluokan asemasta, siis runsaasti puoli vuosisataa sitten. Kiinan työväki lakkoilee, työläisiä ammutaan, kun he vaativat sunnuntailepoa, jota heillä ei vielä ole, kun he vaativat 8 tunnin työpäivää lapsille ja alaikäisille. Näiden vaatimusten pohjalta, joiden vuoksi Kiinan työläiset lakkoilevat ja panevat itsensä alttiiksi englantilaisten ja japanilaisten kuulille, voitte kuvitella, minkälaisessa kurjuudessa Kiinan työväen massat elävät.

Näiden taloudellisten vaatimusten verhossa kiehuu toinen taistelu, joka paitsi työväkeä, käsittää Kiinan satamiljoonaiset talonpoikaisjoukot, käsittää tällä hetkellä Kiinan intelligenssin, kauppiaatkin, miltei koko Kiinan kansan, lukuunottamatta kourallista mandariineja ja feodaalierroja sekä vähäisiä ryhmiä, jotka ovat itsensä ulkomaisille kapitalisteille myyneiden kiinalaisten kenraalien, sellaisten kuin Dshantsolinin takana. Kiinan kansa yhtyy pyrkimyksessä kansalliseen vapautteen, kansalliseen riippumattomuuteen, se liittyy yhteen vaatimuksessa, että ulkomaisten imperialistien, jotka pirstovat Kiinan palasiksi, on lähdeittävä tiheensä ja jätettävä maa rauhaan.

Kaksi virtausta on yhtymässä: työväenliike ja vielä laajempi kansallinen vapautusliike. Nämä kaksi virtausta sulautuvat yhteen ja käyvät yhä myrskyisemmiksi.

Yhä kärkevämpänä nousee kysymys: kuka astuu johtamaan tätä suurta liikettä, mikä päävoima tulee sen johtoon? Käy yhä selvemmäksi, että tätä liikettä kykenee johtamaan vain Kiinan työväenluokka, jota kansainvälinen työväenluokka tukee. On aivan selvää, että Kiinassa ei ole muuta voimaa, joka kykenisi liikettä johtamaan, antamaan sille selvän ohjelman, olemaan etujoukkona, rautaisella kädellä liikettä johtamaan; vaikka Kiinan työväenluokka vielä onkin heikosti järjestynyt, mutta sen tietoisuus kasvaa ja se tiivistyy päivä päivältä.

Esitän tässä vain muutaman kuvan siitä, miten petomaisesti Kiinan kansaa kohdellaan. Ryhmä kiinalaisia työläisiä jättää työpaikkansa yhtyäksään lakoon: kun he kotimatkallaan ovat kaa-laamassa pienen joen yli ampuvat englantilaiset ja japanilaiset sotilaat heitä takaa päin kuularuiskuilla; kymmeniä kuolleita. Toinen kuva: sotaväki ampuu kiinalaisten työläisten lapsia ja paikalle jää tapettuina 7—8-vuotisia lapsukaisia. Kolmas kuva: lennätilaitok-

sen, vesijohtolaitoksen ja sähkölaitoksen työväki otetaan vangiksi ja revolveri otsalla pakotetaan työhön, eikä useampaan päivään päästetä työmaalta poistumaan. Sellainen on nyt taistelun tilanne.

Ei tarvitse olla ennustaja sanoakseen, että Kiinan työväessä ja työväkeen liittyneissä ylioppilaisissa herää aseistautumisen tarve. He koettavat hankkia itselleen sellaisen "lelun", jonka voi kätkeä taskuun ja jolla ratkaisevalla hetkellä saattaa ampua englantilaista ja japanilaista sotaväkeä johtavan ja kiinalaisia lapsia ammuskelevan epäsikiön. Kiinan työläiset ja ylioppilaat eivät voi olla ammuntaan vastaa-matta. Kun he ampuvat vastaan, silloin imperialistinen porvaristo alkaa kirkua, että se on punaista terroria, niinkuin maailman porvaristo kirkui silloin, kun Bulgarian vallankumouksellinen väestö yritti itsepuolustusta. Meidän on sanottava heille jo etukäteen: olette kylväneet tuulta ja nyt nitätte myrskyä. Imperialisteista näyttää, että nykyiset tapahtumat Kiinassa ovat jo tavatonta myrskyä. Ei herrat imperialistit, tämä on vasta pieni tuulen puuska, tämä on vasta heikkoa alkua, todellinen myrsky on edessä. Nykyinen taistelijaipolvi sen vielä näkee.

Kun Komintern Leninin johtaessa 5 vuotta sitten ja aikaisemmin esitti sen ajatuksen, että kansainvälinen vallankumous ei kehity ainoastaan työväenliikkeestä, vaan myöskin talonpoikaisliikkeestä ja sorrettujen kansojen liikkeestä, niin silloin näytti tuo lausunto aivan oudolta, monesta näytti se vain teoreettiselta rakennelmalta. Nyt on tuo teoria tullut lihaksi ja vereksi. Sorrettujen kansojen kansallisesta vapausliikkeestä tulee silmiemme edessä kansainvälisen proletarisen vallankumouksen osa. Olemme vakuutetut voitostamme paitsi sen perusteella, että koko maailman työväki on puolellamme, myöskin sen perusteella, että se johtaa mukanaan talonpoikaiston ja al-

kaa johtaa mukanaan satamiljoonaisia sorrettuja kansoja.

Millaiset ovat Kiinan vallankumousliikkeen perspektiivit? Olemme nähneet, kuinka työväki alkoi 10 tunnin työpäivän vaatimuksesta ja lopetti vaatimukseen, että imperialistien sotajoukot on vietävä pois Kiinasta. Erinäiset piirteet Kiinan tapauksissa muistuttavat ihmeen täsmällisesti Venäjän tapahtumia 1905. Osa Kiinan intelligenssistä on jättänyt valtuutensa kunnallishallinnoissa ja kaupungin duumissa — aivan samoin kuin meillä v. 1905. Yliopistojen vastalauseita, ylioppilaiden esiintymisiä — aivan kuin meillä v. 1905. Samalla kun vaaditaan, että sotaväki on vietävä pois Kiinasta, samalla vaaditaan, että on esitettävä anteeksi-pyyntö Kiinan kansalle.

Voimme olla vakuutettuja, että lähiaikoina tulee laadituksi laaja Kiinan vallankumousliikkeen edelleen kehittämisen ohjelma.

Yhä kuuluvammin kaikuu vaatimus: yhtynyt vapaa, riippumaton Kiina! Yhtynyt, sillä Kiina on pirstoontunut useampaan osaan. Yhtynyt siksi, että Pohjoinen ja Etelä ovat olleet alituisessa riidassa keskenään ja tästä riidasta ovat hyötäneet ulkomaiset imperialistit. Vapaa ja riippumaton siksi, että Kiina on maailman pääoman tiukan sorron alla. Kun toveri Lenin Kominternin toisessa kongressissa määritteli kansallisuuskysymyksessä ohjelmaa Idän kansoille, sanoi hän: "Neuvosto-aate on niin yksinkertainen, niin käsitettävä, niin läheinen laajoille kansan massoille, että se löytää tiensä sellaisiinkin maihin kuin Intia ja Kiina, ja epäilemättä tulemme aikanaan näissä maissa näkemään neuvostollisen hallitusmuodon".

Tällainen tulee liikkeen viimeinen aste olemaan. Näin pitkälle se ei ole vielä päässyt. Liikkeen nykyisellä asteella täytyy Kiinan työväenluokan liittää ympärilleen Kiinan kansan kaikki voimat, jotta voisi antaa iskun pää-

viholliselleen, koko Kiinan kansan viholliselle. Tarkoitin Japanin, Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialisteja. Nyt tarvitaan yleiskansallinen yhtymä.

Minusta näyttää, että nyt annetaan Kiinassa työväen ja kaikkien työväkeen yhtyvien vallankumouksellisten voimien aseistautumisen tunnussana. Tietenkään ei yleinen aseistautuminen ole helppoa maassa, missä vain 5 % väestöstä on lukutaitoista, maassa, missä kaikki mahtavimmat imperialistiset suurvallat kouristavat kurkusta vallankumouksellista kansaa. Mutta paljonko oli aseita työväellä Venäjällä silloin kun ensi kerran heitettiin aseistautumisen tunnussana? Paljonko oli aseita työläisillämme ennen tammikuun 9 päivää 1905?

Englannin ammattiliitot ovat toistaiseksi horjumatta täyttäneet internatsionalistien velvollisuuden Kiinan liikkeeseen nähden. Sillä on tavaton merkitys sentähden, että sitten karttaliikkeen aikojen ei Englannin ammattiliitoilla ole ollut internatsionalistista kantaa.

Monet Euroopan työläisistä eivät vielä käsitä, kuinka tavaton merkitys Kiinan tapahtumilla on. Europa on suuri mannermaa, mutta nykyisessä kansainvälisessä vallankumouksellisessa mielessä se on vain "provinsi". Ja provinsialismi on vallalla Europan työväen huipuissa. Heistä Intia saa herättää mielenkiintoa meissä, mutta heitä se ei liikuta. Luin äsken erään englantilaisen terävän suunnitelman, kuinka on rakennettava neljä "internatsionaalea". Yksi internatsionaale Amerikkaa ja siihen liittyviä maita varten. Toinen europalainen poliittinen internatsionaale. Kolmas europalainen ammatillinen internatsionaale. Ja neljäs internatsionaale — Venäjä ja Aasia. Muodostakoot Venäjä ja Aasia "oman" internatsionaalensa. Tuo on tietysti perin näivia, mutta totuuden hiukkanen sisältyy siihen, että toisen Internatsionaalen

tylsimmätkin edustajat alkavat vähitellen hoksata sen elävän verisiteen, mikä on olemassa Venäjän vallankumouksen ja Idän kansojen välillä, Europan vallankumouksen ja Aasiassa nousevan vallankumouksen välillä.

Jo v. 1912 kirjoitti Lenin "takapajuisesta Europasta" ja "edistyneestä Aasiasta", siitä että kun Aasian kansat nousivat taisteluun imperialisteja vastaan olivat ne "edistyneitä" kansoja, mutta Europa, jossa ajettiin ja yhä vielä

nyt ajetaan työväkeä teuraaksi imperialismin kunniaksi on tässä mielessä maapallon takapajuinen osa. Arvelenpa, ettei ole tarpeen muodostaa erikoista venäläis-aasialaista internatsionaalea. Mutta on aivan selvää, että Venäjän työväenluokka on Europan ja Aasian maiden rajalla. Sentähden herättää vallankumuksemme suurta vastakaikua niin Lännessä kuin Idässäkin, ja nyt herättää se Idässä suurempaa vastakaikua kuin osasimme odottaa.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen III Edustajakokous

TOUKOKUUN 13—20 päivänä oli Moskovassa koolla Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen III Edustajakokous, Kolmatta tuhatta edustajaa, joista kolme neljäsosaa työläisiä ja talonpoikia, oli Neuvostoliiton kaikilta ääriiltä kokoontunut tarkastamaan vierähtäneen vuoden antamia tuloksia ja kokemuksia sekä vetämään suuntaviivoja tulevaisuutta varten. Kaikki mahtavan Liittomme rajojen sisällä olevat kansallisuudet olivat edustettuina. Kansallispukujen kirjavat värit välkähtelivät istuntosalissa.

Missä tilassa on teollisuus, maatalous, raha-asiat, — yleensä kansantalous? Miten sujuu neuvostorakennustyö, millaiset ovat tulokset, mitä on tehtävä? Onko yleensä sisäpolitiikkamme ja ulkopolitiikkamme olleet oikeat. Ja vihdoin: Missä tilassa on puolustuslaitoksemme? — Nämä olivat ne kysymykset, joista selostettiin seikkaperäisesti, pohdittiin pohjia myöten sekä työläisen ja talonpojan terveen järjen avustelemana vedettiin johtopäätöksiä.

Liiton II neuvostojen kongressi kulki "kriisien merkeissä". Imperialistisen ja kansalaissodan tuottamat haavat taloudessa ammottivat vielä julmina. Kes-

keisin, tärkein ja samalla vaikein tehtävä oli löytää parhaimmat, tepsivimmät Nyt 16—17 kuukautta tämän jälkeen saattoi III neuvostokongressi voitokkaana todeta, että päätaudit kansantalouselin istössämme ovat lääkityt. Taloutemme on tehnyt valtavan askeleen eteenpäin. Se näkyy taloudellisen elämämme kaikilla eri aloilla.

Pisimmän hyppäyksen on tehnyt teollisuus. Syksyllä v. 1923 oli teollisuutemme tuotanto vain 40 pros. nurkilla sodan edellisestä tasosta, tuotteet makasivat varastoissa. Nyt saattoi neuvostokongressi merkitä luvun 70 pros. Tämä on tulos suunnitelmallisesta politiikasta, se on suoritettu yksinomaan omin voimin, työläisten sankarillisilla ponnistuksilla. V:n 1923 pulasta oppi puolue peruslaksyn: jotta teollisuus vilkastuisi, on löydettävä tie työläisen työpöydältä talonpojan desjatiinille. Hintapolitiikallamme, hävittämällä teollisuustuotteiden ja maataloustuotteiden hintojen "sakset", olemme kyenneet löytämään tämän tien, järjestämään laajat talonpoikaismarkkinat. 17 kuukauden aikana olemme kyenneet alentamaan teollisuustuotteiden hintoja keskimäärin n. 30 pros., ja jonkunver-

ran ylentämällä maataloustuotteiden hintoja olemme saaneet "sakset", jotka vielä lokakuussa v. 1923 merkittiin luvulla 3,1, supistumaan lukuun 0,98, s.o. "sakset" ovat hävinneet, jopa maataloustuotteet, verrattuna tasoon ennen sotaa, ovat vähän edullisemmassa asemassa. Nyt on teollisuus tuotteiden kysyntä suurempi kuin tuotanto.

Jos tarkastamme eri teollisuuden haaroja, niin saamme seuraavan kuvan: Kivihiilen tuotanto on jo niin suuri, että sen vientiä ulkomaille voidaan suurentaa. Naftaa viedään tänä vuonna ulkomaille 80 milj. puutaa, viime vuonna — 30 milj. puut. Metalliteollisuus on kahdessa vuodessa kasvanut 2,66 kertaisesti. Paperiteollisuus on jo yli 90 % sodan edellisestä tasosta. Sähköteknillinen teollisuus ylittää jo tänä vuonna v. 1913 tason, mutta ei kuitenkaan kykene tyydyttämään kysyntää. Maan sähköistämässä on loikattu yli v. 1913 tason ja sähkövoiman hinta on kaksi kertaa huokeampi kuin ennen sotaa. Kutoma- ja nahkateollisuus potevat raaka-aineiden puutetta. Kuluvan vuoden ensipuoliskolla oli kutomateollisuus 68,3 pros. ja verrattuna tuotantoon ennen sotaaan nousee kuluvana vuonna pienten nahkain tuotanto — 172 pros., suurten nahkain — 56 pros. Prosentti kemiallisessa teollisuudessa on 58,7. Rakennustyöt ovat huonoimalla tolalla. 11 vuoteen ei ole juuri mitään rakennettu. Tänä vuonna rakennetaan 450,000 neliösyltä, mikä kuitenkin on vähäinen verrattuna aikaan ennen sotaa, jolloin vuosittain rakennettiin 3 milj. neliösyltä.

Teollisuuden nopea nousu on tapahtunut miltei yksinomaan vanhoilla välineillä. Peruspääomat ovat noin 3 miljardia rpl. Jatkuva nousu on sidottu pääomien suurentamiseen. Kuluvana vuonna antaa valtio teollisuudelle 109 milj. rpl. Tulot valtion teollisuudesta, kaupasta ja pankeista nousevat 90 milj. rpl., joten valtion menot teollisuudessa ovat 19 milj. rpl. suuremmat kuin tulot.

Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että teollisuus tuottaa tappiota, sillä suurin osa valtion antamista varoista täytetään teollisuuden peruspääomien suurentamiseen ja teollisuuden kunnostamiseen.

Suurteollisuudessa ovat työpalkat jo 78,7 pros. v. 1913 tasosta. Kevyessä teollisuudessa, kuten kutoma-, nahka-, paperi-, elintarve- ja kemiallisessa teollisuudessa, joissa palkat ennen olivat alhaiset, on yleensä päästy v. 1913 tasolle. 17 kuukauden aikana ovat palkat kohonneet keskimäärin 27,4 pros. ja työläisen työn tuottavuisuus — 54,5 pros.

Tällainen on valtion teollisuuden yleistila tällä hetkellä. Sen edelleen kohottamiseksi on kunnostettava vanhoja tehtaita, varustettava ne uusilla teknillisillä välineillä, rakennettava uusia tehtaita sekä jatkettava edelleen taistelua työn tuottavuisuuden kohoamiseksi. Myös työpalkkojen kohottamiseen on kiinnitettävä erikoista huomiota.

Koska valtion teollisuus ei kykene tyydyttämään kysyntää, niin päätettiin kiinnittää enemmän huomiota käsiteollisuuteen, jossa työskentelee noin 2,130,000 henkeä vuotuisen tuotannon ollessa noin miljardi rpl. Sen kehittämiseksi päätettiin Korkeimman Kansantalouden-Neuvoston ohjeen järjestää paikallisten tasavaltain kansalliset teollisuusosastot.

Maatalouden kohottamiseksi hyväksyttiin kongressissa monia toimenpiteitä. On tullut aika, jolloin neuvostovallan on ponnistettava kaikki voimansa pannaan maaseudun tuotantovoimat liikkeelle. Sitä varten on poistettava kaikki sellaiset rajoitukset, jotka ehkäisivät, ja täydennettävä sellaisia toimenpiteitä, jotka helpottavat köyhien ja keskivarakkaiden talonpoikain talouden nousua.

Keskeisimpänä kysymyksenä on maanjako. Vasta sitten, kun se on pääpiirteissään suoritettu, voidaan maatalous lopullisesti asettaa realiselle ja lujalle pohjalle. Kongressissa katsottiin,

että maanjakotyö on pääpiirteissä suoritettava 10 vuoden kuluessa. Valtion ja neuvostotalouksien maita on jaettava talonpojille niissä lääneissä, joissa talonpojat kärsivät maanälkää. Paikallisten metsien luovuttaminen talonpojille on suoritettava ensi elokuun 1 p:ään mennessä ja metsättömille seuduille järjestettävä valtion puuvarastoja.

Suuri merkitys on myös ensi vuoden maatalousveron alentamisella. 280 milj. rpl. suuruisesta verosuunnasta määrätään volostien käytettäväksi 100 milj. rpl. Lisäksi kielletään asettamasta laittomia lisäveroja talonpojille.

Erikoista huomiota on neuvostovaltan kiinnitettävä maatalouskooperatiiveihin, varsinkin sellaisiin, jotka välittömästi parantavat talonpojan asemaa (kone-, maanparannus y.m.). Tie maatalouden korkeampaan tekniikkaan kulkee kooperatiivien kautta. Sen kautta voivat talonpojat teknillisesti parantaa talouttaan ja se on tie, joka johtaa kollektiivista suurtuotantoa, sosialismia kohti.

Viime vuoden kato, joka alensi maataloustuotteiden määrää 8 pros., vaikka kylvöala suurenikin, on pakottanut ryhtymään taisteluun kadon mahdollisuuksia vastaan. On laadittu 3-vuotinen suunnitelma, jonka toteuttamiseksi on myönnetty 77 milj. rpl.

Edelläänainittujen lisäksi hyväksyi Edustajakokous hallituksen antamat lait, jotka myöntävät helpotuksia maaseudun käsityöläisille, pikkukauppiaille ja palkatun aputyön käyttämiseksi maataloudessa, sekä lain, joka laajentaa maiden vuokraamista. Nämä auttavat kulakeille mahdollisuuden lujittaa asemansa ja parantaa hyvinvointiaan, mutta ne eivät voi vahingoittaa sosialismin kehittymistä. Ulkomaankaupan monopoli, kooperatiivit, hintojen säännöstely ja krediitti, joka ei ole yksityisten käsissä, sekä vihdoin itse neuvostojärjestelmä ovat takeena siitä. Tämä ei merkitse muutosta neuvostovaltan po-

liitikkassa. Se on välttämätöntä talonpojan edun kannalta. Ryhtyessämme valtavaan hyökkäykseen maatalouden kohottamiseksi on meidän käytettävä kaikkia keinoja.

Kuluneen 17 kuukauden aikana on maatalous noussut hitaammin kuin teollisuus, mutta näiden toimenpiteiden kautta on odotettavissa, että se lähivuosina nousee nopeammassa tahdissa, sillä sen koneellistuttaminen on paljon yksinkertaisempaa kuin teollisuuden.

Liiton finanssiasiat ja budjetti myös ovat lujittuneet. Rahareformi, johon viime vuonna keväällä ryhdyttiin on onnistunut täydellisesti. Nyt on rahoja liikkeellä 780 milj. rpl., mikä on kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Valtion budgettia on tänä vuonna voitaa laajentaa yhteensä noin 400 milj. rupl. eli viime syksynä tehtyä ennakkoarviota, ollen se tänä vuonna 2,478,5 milj. rpl., mikä on yli puoli miljaardia ruplaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Ensi kerran ei ole tarvinnut laskea paperirahoja budgettimenojen peittämiseksi. Kansanvalistus- ja terveydenhuoltomenot sekä menot maatalouden kohottamiseksi ovat suhteellisesti kaksi kertaa suuremmat kuin tsaarin aikana, sotilasmenot — 16,9 pros. (tsaarin aikana — 26,8 pros.). Huomattavasti enemmän verotetaan kaupunkia kuin maaseutua. Kaupunkien välittömät verot nousevat tänä vuonna 450 milj. rpl., mikä on 110 rpl. enemmän kuin maatalousverot. Paikalliset budjetit tekevät tänä vuonna yhteensä 870 milj. rpl. eli 39,7 pros. enemmän kuin edellisenä vuonna ja yli kolme kertaa enemmän kuin v. 1922—1923.

Tuotantovoimien kasvaminen vaatii myös samanlaista **neuvosto- ja taloudellisen kulttuurityön** voimistamista. Viimeisiin neuvostovaaleihin ottivat talonpojat osaa aktiivisemmin kuin koskaan ennen. Suuret työläis- ja talonpoikaisjoukot on vedetty aktiiviseen

työskentelyyr. neuvostoissa ja kooperaatiiveissa.

Neuvostorakennustyön parantamiseksi veti Edustajakokous seuraavia suuntaviivoja: Vaalikamppailu on suoritettava koko sillä taidolla, mikä puolue omaa. Vallankumouksellista laillisuutta on lujitettava kohottamalla kansan kulttuuria ja oikeustajuntaa. Vetoamalla työläis- ja talonpoikaisjoukot neuvostotyöhön, parantamalla neuvostojen välitöntä työskentelyä ja asettamalla ne laajan yhteiskunnallisen kontrollin alaiseksi on neuvostokoneisto saatava sellaiseksi, että neuvostojärjestelmä sulautuu työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin. Kritiikkiä on laajennettava, ei porvarillista kritiikkiä, joka pyrkii saattamaan huonoon valoon ja synnyttämään epäluottamusta neuvostojärjestelmään, vaan kritiikkiä, joka pyrkii poistamaan puutteet ja epäkohdat.

Yhtenä merkillepantavana ilmiönä on intelligenttien siirtyminen rehelliseen neuvostovallan rakennustyöhön. Sitä osoittaa koko Liittoa käsittävä opettajain kokous ja monet muut intelligenttityöntekijäin kokoukset. Sabotaashin aika on ohi. Intelligenttien perusjoukot ovat neuvostovallan puolella.

Edustajakokous hyväksyi Neuvostoliittoon kaksi uutta neuvostotasavaltaa: Usbekistanin ja Turkmenian. Neuvostovallan kansallispolitiikan suunta todettiin oikeaksi. Ilmeni joitakin tapauksia, ettei vähemmistökansallisuuksien etuihin ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota. Tällaiset epäkohdat on poistettava.

Neuvostoliiton sisäinen voimistuminen on myös lujittanut sen ulkomaista vaikutusta ja mahtia. Europan ja Idän suurvallat ovat tunnustaneet Neuvostoliiton "de-jure". Kapitalistimaat näkevät, että ilman Neuvostoliittoa on Europan ja koko maailman taloudellinen jälleenrakennustyö mahdoton. Vain Amerika on enää tunnustamatta. Mutta nyt voidaan pitää, et-

tei Neuvostoliitto, vaan Amerika on eristetty.

Kapitalismi näyttää vakiintuneen. Kuitenkin on sen vakiintuminen väliaikaista. Että mitään todellista elpymistä ei porvarillisessa Europassa ole, sen jo tunnustavat useat porvaritkin.

Kapitalistit puhuvat rauhasta, mutta hiovat samalla aseitaan: Aseistus suurenee joka maassa, pidetään salaisia konferensseja ja puuhataan yhteisrintamaa Neuvostoliittoa vastaan. Me emme halua sotaa, mutta kun yleismaailmallinen kapitalismi valmistautuu, niin on meidänkin valmistauduttava. Sen vuoksi esitettiin Edustajakokouksessa myös selostus **P u n a i s e s t a A r m e i j a s t a**, jota ei neljään vuoteen ole tehty. Punainen Armeijamme, jossa nyt on 562,000 miestä, on sekä ruumiillisesti, että moraalisesti terve. Se on kertakaikkiaan työläisten ja talonpoikain armeija: sotilaista on 84,7 pros. talonpoikia, 11 pros. työläisiä ja 5,3 pros. muita, päällystöstä on enemmän kuin kolme neljäsosaa työläisiä ja talonpoikia. Punainen Laivasto on tuskin missään jälessä tsaarin aikaisesta laivastosta. Ilmalaivaston suhteen on tehty suuria saavutuksia. Erikoisten kansallisten joukko-osastojen perustamiseksi on laadittu 5-vuotinen suunnitelma. Päällystön palkka on vielä alhainen, sitä on välttämättä koroitettava.

Tässä on pääpiirteissään se, mitä Neuvostojen Edustajakokous totesi menneen vuoden työstä, maan sisäisestä ja ulkonaisesta tilanteesta. Vielä on mainittava, että uuteen Toimienpanevaan Keskuskomiteaan valittiin 22 % puolueettomia (edellisessä — 11 pros.) ja suurempi määrä paikallisia sekä kansallisten tasavaltojen ja alueiden edustajia.

Eräs puolueeton talonpoika, joka ensi kertaa oli Edustajakokouksessa, ihmetteli, että neuvostovalta ei näytä nukkuvan päivin eikä öin, vaan aina miettii.

Osuustoiminta ja Neuvostovaltojen Liiton suunnitelmallinen talous

(Jatkoa edell. numeroon)

NEUVOSTOVALTOJEN Liiton osuustoiminnan sopeuttamiseksi valtakunnan yleiseen taloussuunnitelmaan on olemassa v:ltä 1924 useita päätöksiä, joista tässä eräitä tärkeimpiä.

Työläis-talonpoikaistarkastuksen Kansankomisariaatin suunnitelma Keskusliiton uudelleen järjestämiseksi voidaan lyhyesti sisällyttää seuraavaan:

1) Keskusliiton perustehtävä 2—3 lähimmän vuoden kuluessa on oleva vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvien perusosuuskuntien lisääminen, niiden kasvun säännöstely, sekä oston ja maalaistavaroitten myynnin kautta sitoa ne tehtaiden kanssa.

2) Tässä tarkoituksessa on Keskusliiton vapaaehtoisten osuuskuntien kasvua muuttava välittäjä-järjestäjäksi tavaroiden sijoittamisessa tehtaan varastosta perusosuuskauppaan. Näitten tehtävien suorittaminen luotonannon ja kaupallisen sirteen järjestämisen kautta perusosuuskaupan ja tehtaan välille. Keskusliitto muuttaa nyt toimivan koneistonsa kahdeksi operatiiviseksi osastoksi: osuuspankki (Keskusosuuspankin toiminta on lähennettävä Keskusliiton puhemiehistön ja kaupallisen-järjestelyosaston kanssa), kaupallinen-järjestelyosasto ja kolmas hallinto-osasto (puhemiehistö, kirjanpito-osasto ja sihteeristö).

3) Operatiivisten osastojen toiminta on oleva seuraavanlainen: a) p e r u s-

o s u u s k u n t i e n l u o t o n a n t o t e h t a a n k a u t t a ; b) kauppaosasto lopettaa myymälänsä ja varastonsa ja järjestää edustajiston (kauppa-matkustajat) tavaroiden tarjoamiseksi tehtaan varastosta perusosuusliikkeelle (Keskuskunnalla ei ole omia varastoja).

4) Kaupallinen-järjestelyosasto huoltaa maaseutukulutuksen tavaralajitelman, järjestää perustavaralajien ostot tehtaissa. Se myös järjestää maalais-tuotteiden myynnin (yhteydet ulkomailla ja Ulkomaankaupan kans. komiss. kanssa).

V.K.P:n K.K:n päätökset v. 1924 huhtikuulta ovat tärkeimmiltä kohdit-taan seuraavan sisältöiset:

"Osuustoiminnan lujittamisen painopisteeksi on asetettava perusosuuskuntien (työläis-, yleisten kylä- ja kaupunki) lujittaminen. Niille laajat oikeudet välittömiin suhteihin tuotantolaitosten kanssa ja niille välitön luotonanto".

"Katsotaan välittömäksi, että Keskusliitto ja muut osuustoimintakeskukset siirtävät kaupallisen toimintansa painopisteen välitystoimeen supistaen varastonsa ja välittömän myynnin vähimpään määrään... että Keskusliiton tukkuhinnat eivät olisi trustien hintoja korkeammat samalla alueella".

"... Paitsi tätä on Keskusliiton ja muiden osuustoimintakeskusten vahvistettava kulutusosuuskuntien aatteellista ja järjestöllistä ohjausta".

Häntä hämmästytti se valtava suunnitelmallisuus, jolla työläisten ja talonpoikain tasavalta on alkanut ratkaisevan taistelun köyhyyttä ja muutteita vastaan ja kulkea kohti sosialismia.

Kuluneena vuonna on luotu kivijalusta työläisten ja talonpoikain liitolle. Lujittamalla tätä liittoa me lujitamme työ-tätekevien Neuvostoliittoa ja maailman vallankumousta.

Lopuksi päätti Keskusliiton neuvoston XI istunto, omaksuen edellä mainitun katsantokannan, seuraavaa:

1) Keskusliitto on SSSR:n aatteellinen ja järjestöllinen osuustoimintakeskus.

2) Liittovallan alueen käsittävä kaupallinen keskus tavaroille, joilla on menekkiä koko liiton alueella, myös komissionilla.

3) Osuustoiminnallinen kaupakeskus keskisellä teollisuusalueella ja siihen liittyvillä alueilla sekä varastosta että komissionilla.

4) Kulutusosuuskuntien taloudellinen ja edustuksellinen keskus SSSR:n koko alueella.

5) Samalla alueella vienti- ja tuonti-keskus.

Kaikkiin näihin päätöksiin ja vielä myöhemmin tehtyihin paikallisiin päätöksiin sisältyy keskeisimpänä se ajatus, että 1) miten tavarain matka jakelun piirissä lyhenisi, 2) miten suunnitelmallisuus ja säännöstely tiivistyisivät, 3) miten koneisto yleensä yksinkertaistuisi ja kustannukset alenisivat, 4) miten valistustyö voimistuisi.

Näihin päätöksiin nojaten on jo olemassa ainakin suunnitelmat siitä, millaisiksi itse Keskusliiton koneisto Moskovassa muodostuisi. Mutta ei ole ollut tavattavissa luonnosta koko Neuvostovaltojen liittoa käsittävästä kulutusosuuskuntien verkosta ja sen välttämättömistä suhteista tuotanto-, luotto- ja hallintoelimiin. Allekirjoittanut on koettanut sitä hahmotella ja tulkoon se tässä esitetyksi.

SSSR:n kulutusosuuskuntien verkko

Ennen kuin käymme esittämään sen rakennekaavaa, tulkoon mainittua muutamia tärkeimpiä seikkoja, joista tuon verkon kehitys ja luominen riippuu. Tällaisia tekijöitä ovat väestön lukumäärä, talouksien lukumäärä maaseudulla, Neuvostovaltojen liiton hallinnollinen ja taloudellinen aluejako.

Neuvostovaltojen liiton asukasluku on pyöreänä 135 milj., niistä maaseudulla noin 100 milj. Täysikasvuisia väestöstä noin 100 milj. Maatalouksien lukumäärä noin 18 milj. toisten tietojen mukaan 22 milj., siis jokaisessa taloudessa noin viisi henkilöä.

Hallinnollisessa jaossa on tarkotustamme varten otettava huomioon: 1) koko SSSR:n alue; 2) neljä liittotasavaltaa; 3) autonomiset tasavallat, alueet, läänit ja joissakin tapauksissa Gosplanin taloudelliset alueet, joita kaikkia yhteensä on noin 80 yksikköä; 4) piirit ja kunnat, joita on noin 3,000. Näin näemme, että noitten viimeksi mainittujen alimpien hallinnollisten alueitten keskimääräinen asukasluku on 12,5 tuhatta, maaseututalouksien keskimääräinen luku niissä yli 2,000. Valtioliiton alueella on kaikkiaan noin 400 tuhatta asuttua paikkaa.

Erään määrittelyn mukaan osuuskunta tulisi olla jokaista 3,000 kuluttajaa kohti, ja suurin etäisyys osuuskunnasta jollekin maaseudun taloudelle ei yli 10 km.

Tarkoituksemme on pitää tuota alinta hallinnollista tai taloudellista piiriä (toisissa tapauksissa kuntaa, varsinkin kaupungeissa) alimpana osuuskuntien muodostamisen alueena, minkä liittymisen merkitys tuonnempina selviää. Esimerkin vuoksi mainiten saisimme näin keskimäärin neljä osuuskuntaa kuhunkin tällaiseen liittoon maaseudulla.

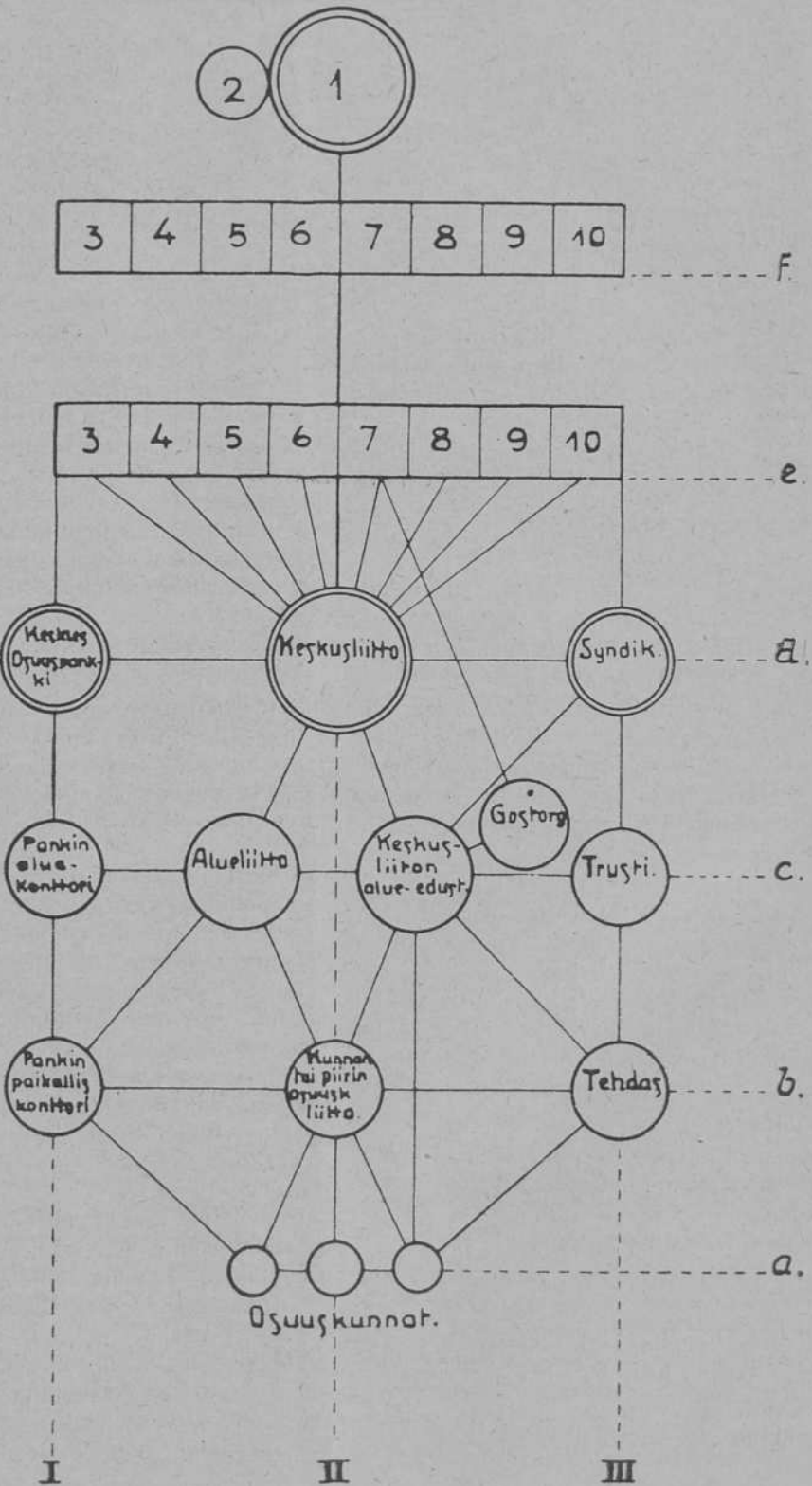
Seuraava liittoutumisen aste tapahtuisi jokaisella noista 80 alueesta ja siitä seuraava koko Neuvostotasavaltojen liittoa käsittävä Keskusliitto.

Tältä perusteelta lähtien voisimme muodostaa seuraavanlaisen rakennekaavan Keskusliiton keskittämälle kulutusosuuskuntien verkolle ja sen suhteille luotto-, kaupallisiin-tuotanto- ja hallintolaitoksiin:

- Selitys:
- 1 Työ- ja Puolustusneuvosto.
 - 2 Valtakunnan suunnitelmakomitea.
 - 3 Raha-asiaan kansankomisariaatti.

- 4 Työläis-talonpoikaistarkastus.
- 5 Keskustilastohallitus.
- 6 Kotimaankaupan kansankomisariaatti.
- 7 Ulkomaankaupan kansankomisariaatti.

- 8 Maanviljelyskansankomisariaatti.
- 9 Liikenneasiain kansankomisariaatti.
- 10 Kork. kansantalousneuvosto.

Kaavan selitykseksi muutama sana. Toiminnot kulutusosuuskuntien verkossa ovat pääasiassa kolme lajia ja niitä merkitsevät kaavassa kolme pystysuoraa (vertikaali) linjaa, joita kohoten tullaan virastoportaikossa aina ylimpään instanssiin. Linjalla I liikkuvat luottotoimet linjalla II valistus- ja linjalla III kaupalliset toimet. Horisontaalipinnoilla tullaan alueellisesti (maantieteellisesti) aina laajemmalle alueelle, jonka vaikutuksesta laitosten tehtävien luonne muuttuu seuraavasti:

a) Osuuskunnan jäsenen asumalue (lähin kuluttajapiiri); vähittäismyynti ja maalaistavaroitten osto, luoton käyttö ja talletusten vastaanotto: säästökassaliike.

b) Piirin (kaupungin) alueella toimivien osuuskuntien liitto: osuuskuntien yhteisostojen ja myyntien keskitäjä; samalla tasolla luottolaitoksen alin aste; tehdas samalla paikkakunnalla (jos tehdas on kauempana, niin tavarat on sittenkin tultava suoraan, ilman muita varastopysähdyksiä, osuuskunnalle).

c) Taloudellis-hallinnollinen alue (autonom. alue, tasavalta, lääni), missä yleensä ovat: Ekoso, pankin konttori, Gostorg. Tällaiselle alueelle on järjestettävä kulutusosuuskuntien liitto alhaalta päin ja Keskusliiton edustus ylhäältä päin. Alueliitto saa kustannuksensa vuosivaihdon perusteella ja keskittää osuustoiminnallisen valistustyön suorittaen: neuvonta-, valistus-, tilintarkastus- ja järjestötehtäviä, antaa luottotietoja osuuskunnista; ilman sen lausuntoa ei alueelle saa perustaa uusia osuuskuntia tai niiden yhtymiä. Keskusliiton alue-edustus harjoittaa tukkumyyntiä alueella kotimaisilla tavaroilla — komisionilla ilman varastoa ja ulkomaisilla pitäen myös varastoa sekä vienti- että tuontitavaroille.

d) Keskusliitto on kulutusosuuskuntien aatteellis-organisatoorinen keskus SSSR:n alueella ja suorittaa siihen kuuluvia tehtäviä; harjoittaa ulkomaista

tuontia ja vientiä Ulkomaankaupan komiss. valvonnalla; saa kotimaista kaupaa koskevan hallinnollisen ja aatteellisen ohjauksen Kotim. kaupan kansankomiss.; tekee komissioini-sopimukset syndikaattien y.m. kanssa; järjestelee luottokysymyksiä Keskusosuuspankin ja Raha-asiaain komissariaatin kanssa; ottaa osaa tuotantoa koskeviin säännöstelyihin (varsinkin laadullinen puoli) Kork. kansantalousneuvoston kanssa; saa taloussuunnitelmien toteuttamista koskevat ohjeet STO:lta, Työ- ja Puolustusneuvostolta.

e) Neuvostovaltojen Liiton jonkun neljästä tasavallasta hallituselimet, koska Keskusliiton toiminnan, vaikkakin Liittovallan koko aluetta käsittävä, on katsottava kussakin tasavallassa olevan sen hallintoelimien kanssa kosketuksessa.

f) Neuvostovaltojen liiton hallintoelimet taloudellisella alla.

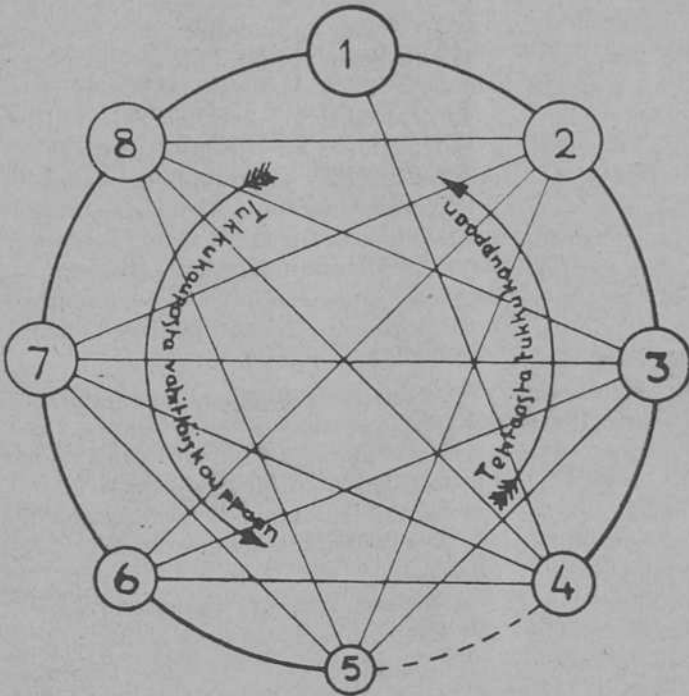
Kaava-piirroksessa ei ole katsottu olevan tarpeellista antaa tarkkaa esitystä tuotantolaitosten ja niiden yhtymien keskinäisistä suhteista, koska se ei välittömästi kuulu tähän käsittelyyn. Pääasia on se, että tuotantotoiminnan nykyisellään ollen, Keskusliitto tulee tekemisiin syndikaattien, erilaisten trustien ja yksityisten tehtaittenkin kanssa, sitä suuremmalla syyllä, kun vielä ei voida ajatella Keskusliitolle edes valtion teollisuuden tuotteitten tukkukaupan monopoolia kaikilla aloilla eikä osuuskunnille vähittäiskaupan, vaikka kaikkeen tähän on pyrkimys.

Piirroksessa ei ole hahmoteltu itse Keskusliiton sisäistä rakennetta muutuneissa oloissa.

Sitävastoin on laadittu osapiirros, joka tarkemmin kuvastaa tavaroitien liikuntaa ja kauppatoimien kulkua eri laitosten kesken ehdotellussa osuustoimintaverkossa.

Havainnollisuuden vuoksi on toinen piirros nykyisen asiointilan osottamiseksi. Kun ajattelemme, että tuotteen olisi päästävä mahdollisimman välittöm-

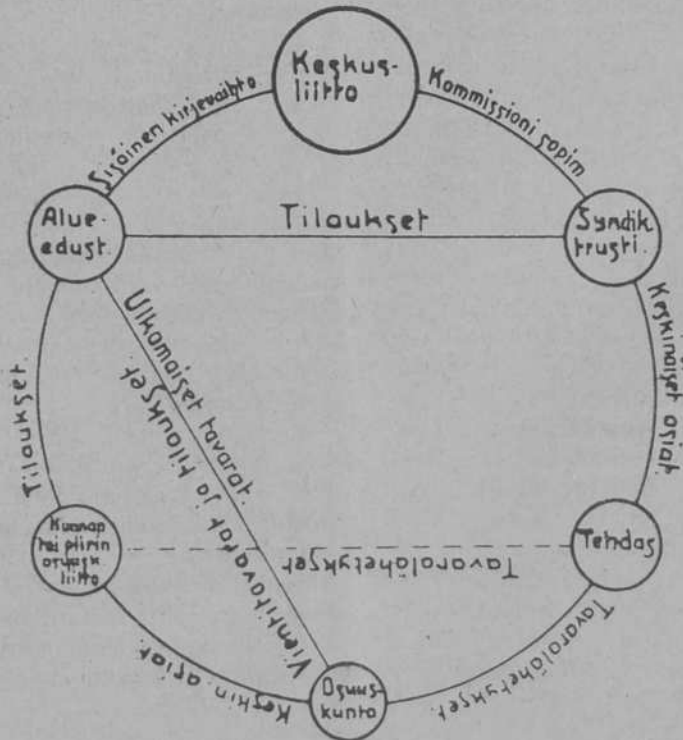
Kaavallinen esitys tavarankiertokulusta nykyisessä osuus'oimintaverkossa. Tavarankiikunta tehdas-osuuskunta eli tuottaja-kuluttaja poikkeustapaus

Selitys:

1. Keskusliitto.
2. Syntikaatti.
3. Trusti
4. Tehdas.
5. Osuuskunta.
6. Piiriliitto.
7. Lääniliitto
8. Alue-liitto

Uudistettu kulutusosuuskuntien kauppaoperaatiivinen verkko. Tavarankiikunta tehdas-osuuskunta sääntö

mästi tehtaasta osuuskuntaan, niin sitä vaatimusta lähennetään sikäli, mikäli tuolla kehällä tavattavia pysähdyspaikkoja voidaan poistaa. Kehnoin tapaus on se, kun tavara kulkee tehtaasta tuon kehän, siedettävien kun se siirtyy suoraan piiriliittoon, ihanteellisin: suoraan tehtaasta osuuskuntaan. Nykyään se on vain p o i k k e u s. Ehdotetulla tavalla uudistetussa verkossa se tulisi s ä ä n n ö k s i.

Mitä uudistuksella saavutettaisiin, joka lähentäisi tavoiteltua päämäärää kulutusosuuskuntia koskevassa kysymyksessä?

Se voidaan supistaa seuraavasti: 1) luotto-, kaupallisten- ja aatteellisorganisaattorien elinten rajat säännöstyisivät sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti; 2) kulutusosuustoiminta sidottaisiin kiinteästi Liiton T ja P N:sta lähtevään valtakunnan taloudelliseen suunnitelmaan; aatteellis-organisaattorinen keskus ja tukkukaupan hallinnon johtaja olisi Keskusliitto; 4) aatteellisorganisaattorien alaelinten lukumäärä ja tukkukauppa edustajistojen (edustaja keskuksien) lukumäärä olisi suorassa suhteessa taloudellishallinnollisten alueitten lukuun (nykyään noin 80); vähittäiskaupan säännöstelyä keskittävien elinten lukumäärä olisi sama kuin alimpien osuustoimintapiirien (piiri, kaupunki); 5) kulutusosuuskuntien lukumäärä on ainakin riippuvainen väestön osuuskuntiin liittymisen määrästä ja muuttuu siis tuon prosentin muuttuessa; 6) perinnäiset ja nyt jo teennäisiksi muuttuneet liitot ja niiden elimet häviäisivät; 7) tästä syystä ja osaksi kauppatapojen (usanssien) perinpohjaisen muutoksen vuoksi matka tuottaja-kuluttaja lyheneisi; 8) toimintaan tulisi tarpeellinen keskitys ylhäällä ja välttämätön jaollisuus alhaalla, kaikkiin toimintoihin nähden; 9) Koko koneisto yksinkertaistuisi tällä hetkellä ja olisi varattu satunnaista paisumista vastaan tulevaisuudessa; 10) tavaran kierto olisi nopeampi, kustan-

nukset halvemmat ja tavara halvempi, joka kaikki lisäisi luottamusta osuuskuntiin.

Jos me pääsisimme yhdellä tukku- ja yhdellä vähittäismyynti asteella, ja jos tukkumyynti tapahtuisi komissionilla sekä olisi siedettävät korko- ja verokustannukset, niin kulut voisi olla esim. seuraavat:

Keskusliitossa	3 %
Osuuskunnassa	10 %

Yhteensä 13 %

Vertaa edellä esitettyyn 31 %).

Loppupäätelmät

Neuvostovalan kansantalouden polttavimpia kysymyksiä on vieläkin teollisuustuotteiden hintojen alentaminen. Siihen ponnistetaan voimia ja saadaan huomattavia tuloksia kohottamalla työn tuottavuutta teollisuudessa. Mutta se ei riitä. On päättävästi uudelleen järjestettävä osuustoiminnallinen jakelukoneisto, sillä näemmehän, että tavaton on se hintalisä, minkä tuote saa jakelun periferiassa.

Kun ajattelemme tuotantokiertoa, raaka-aine-tuote eli kulutustarvike, niin työn tuottavuus kohoaa tavattomasti tuolla taipaleella, t.s. tuotantoprosessissa, työtekniikkaa ja teknillisiä välineitä kehittämällä. Mutta kierrossa tuottaja-kuluttaja, jakelun (vaihdon) kierto, merkitsee (varsinkin nyt juuri meillä) suurta teknillistä edistystä, tuon koneiston yksinkertaistuttamisen, suorastaan elävän voiman vähentäminen ilman, että sitä voidaan tai on syytäkään kaikkea korvata koneilla. Mekanisoiminen käy osaksi päinsä ja kaikki mahdollinen on siinä suhteessa käytettävä: varastojen koneellistuttaminen (hissit, elevaattorit, vaunut); kanslioitteen koneellistuttaminen ja teknillinen parantaminen (kirjotuskoneet, moottorivoimaiset lasku-, kassa- ja saanelukoneet, korttijärjestelmä ja irtoleh-titilikirjat). Toteuttamalla edellä hainmoteltu jakelukoneiston rakenne ko-

hoaa työn tuottavuisuus suuresti juuri siitä syystä, että tavara saa mahdollisimman suoran tien tuottajalta kuluttajalle, joten mienslukuinen, hierarkkinen, portaikko siltä taipaleelta katoaa. Se pakottaa supistamaan itsensä Keskusliiton sisäistä koneistoa, joka sen oman lakelman mukaan maksaa noin 400 tuh. ruplaa kuukaudessa. Se hävittää myös satunnaisesti syntyneet ja hallinnollisesta jaosta poikkeavat liitot ja yleensä monenkertaiset varastot kustannuksiin.

Tavaroiden kiertonopeus lisääntyy matkan lyhentyessä ja se helpottaa kireää liikepääomakysymystä. Sitä on ryhdyttävä lisäämään myös osuuskuntien itsensä kautta, paitsi osuuspääomaa kohottamalla, kehittämällä säästökassaliikettä, kuten luonnokseen on merkitty. Tästä huolimatta on toteutettava tov. Leninin testamentti valtioluottoon nähden. "On lainattava osuustoiminnalle valtion varoja, jotka vaikkapa vähänkin, niin kuitenkin ovat runsaammat niitä varoja, joita lainaamme yksityisille laitoksille, siihen lukien teollisuudenkin j.n.e.". Neuvostovaltojen liiton Työ- ja Puolustusneuvosto on päättänyt osottaa 10 milj. rpl., mutta sehän on vain murto-osa tuotantotoimiin osotetuista varoista. Mutta eihän osuustoiminnan koneisto tähän saakka ole sitä luottoa ansainnutkaan: paisutetun masiinan hierarkit sen olisivat nielleet. "Nyt meidän on tajuttava asia ja muutettava se niin, että aikamme se yhteiskunnallinen laitos, jota meidän on tuettava yli tavallisen, on osuustoiminta". (Tov. Lenin.).

Tätä tukea ei kuitenkaan ole annettava mille osuusliikkeelle tahansa, vaan sille, "jossa joukot ovat todella mukana". Mutta siihen "tarvitaan vain yhtä: sivistystä" väestössä ja osuustoimintamiehiltä vaaditaan "taitoa olla sivistyneitä kauppiaita". Ei "käydä kauppaa aasialaisiksi, vaan

käydä sitä europalaisiksi". Tällaisia ajatuksia esitti tov. Lenin, sanoisin, osuustoiminta-sivistyksellisessä testamentissansa. Se on myös täytettävä.

Niinpä valistustyötä on tehostettava osuustoimintaliikkeen kautta joukkojen keskuudessa. Sitä auttaisi se, kun väistustoimi riittävästi irrotetaan kauppa-operatiivisista tehtävistä. Näin ehden saataisiin koneisto, joka olisi riittävän tehokas ja vakuttaisi väestöön, että siinä kasvaisi luottamus kollektiivista toimintaa kohtaan, joka tässä on tärkeintä. **Luottamus joukkojen itsensä luovaan voimaan.**

Nykyiset realiset olot ovat sellaiset, että kuluttajien yleensä, mutta erittäinkin laajojen talonpoikaisjoukkojen, luottamus herää ja kasvaa sitä yritystä ja yrittäjää kohtaan, joka toimittaa heidän jokapäiväisiksi tarpeikseen h y v ä ä, h a l v a l l a j a n o p e a s t i. Ja se on mahdollista mahdollisimman vähän kuluttavalla "yksinkertaisella joustavalla ja jokaisen talonpojan luoksepääsyisellä", koneistolla.

Tämän koneiston luominen on päivän keskeisimpiä kysymyksiä. Tavaravaihdon lisäämisessä, jouduttamisessa ja jakelua (vaihtoa) palvelevien liikepääomien suurentamisessa se on mielestäni yhtä tärkeä kuin keinojen etsintä yksityispääoman vetämiseksi erittäinkin vähittäiskauppaan, jonka kysymyksen kanssa nyt on askarreltu ja joka on äskettäin saanut Työ- ja puolustusneuvoston päätöksellä myönteisen ja yksityiskaupan toimintaehtoja helpottavan ratkaisun. Sen päätöksen jälkeen on kysymys osuustoimintakoneiston uudistamisesta käynyt entistäänkin vaativammaksi. Tämän uudistamisen eräitä piirteitä olen tässä tarkottanut esitellä.

14/4 1925.

T e e m u T : l ä.

Piirteitä Vienan-Karjalan oloista ennen ja nyt

V IENAN-KARJALAKSI sanotaan Uikujoen pohjoispuolista aluetta Valkeaan mereen asti. Se ulottuu pohjoisessa Kuolan ja Lapin tuntureihin ja lännessä Suomen rajaan. Ja kansan kesken erotetaan tällä alueella vielä ylämaalaiset ja merenrantalaiset.

Käsitlemme tässä ylämaalaisen, nykyisen Uhtuan kihlakunnan oloja. Tämä alue on yhä vielä tietöntä erämaata, ellemme ota lukuun merenrantalaisten suurta kulkuväylää — Muurmannin rataa —, josta on eittämätöntä etua myöskin ylämaalaisille. Tätä aluetta voi sanoa myöskin suurten järvien alueeksi, sillä alueella on suuret Kuittien vedet, laaja Tuoppajärvi, valtava Pääjärvi sekä sadat pienemmät järvet. Vesistöön kuuluu paljon koskisia jokia, jotka ovat vaikeita veneellä kulkea ja joita vaan suurilla töillä saattaa perata moottori- tai laivakululle sopiviksi. Mutta puutavaran uitolle ovat vesistöt edullisia.

Asutus on keskittynyt vesistöjen varjalle ja on sillä erämaatalouden piirteet. Kalastus on huomattava elinkeino. Viljelyn maan ala vähäinen, karjanhoitoa vain omiksi tarpeiksi. Kasviviljelys lakanut noin 50 vuotta sitten. Alue metsärikasta ja omaa mahdollisuudet karjatalouden kehittämiseksi.

Tsaarin aikana oli Vienan-Karjala unohdettu seutu. Ei kiinnitetty mitään huomiota talouden eikä valistuksen kohottamiseen. Mutta sitten kun alettiin varsinainen venäläistyttämistyö, perustettiin kouluja tiheämpään kuin muualla Venäjällä sitä tarkoitusta palvelemaan. Tsaarin aikainen menettely vaikutti väestöön kielteisesti siksi, että väestö jäi taloudellisesti oman onnensa varaan. Ei rakennettu edes harvojakaan teitä, ja metsäteollisuuteen kiinnitettiin vasta viime aikoina hiukan huomiota. Mutta poliittinen sorto ei kos-

kenut väestöön niin kipeästi kuin monilla muilla seuduilla Venäjää. Väestö tuskin tiesi kuka kulloinkin oli tsaarina, mutta sen oli otettava osaa verorasitukseen ja annettava sotilaita. Tsaarin virkamiehet esiintyivät rauhallisemmin kuin monilla muilla seuduilla ja röyhkeä virkamies sai väestön yksimielisen vastustuksen. Karu luonto ja vaikeasti kulettavat taipaleet sekä metsästyksen karaisivat niitä, jotka jäivät ympäröivissä oloissa elinkykyisiksi. Satavuotiseksi eläminen ei ole ollut niinkään harvinaista.

Sielunhoitoon kiinnitti tsarismi suurta huomiota. Kirkkoja ja tsassöönejä on rakennettu tiheään. Mutta niissä saarnattiin vieraalla kielellä, josta johtunee että väestöön ei uskonto tarttunut niin paljon kuin niillä seuduilla, joissa osattiin venäjää. Väestö omaa uskonnoillisia harrastuksia, mutta yhtä paljon pakauuden aikaisia kuin "oikeauskoisuutta". Silmäin ristiminen on syvällisin oikeauskoisuuden jäte. Jutut maahisista ja vetehisistä kulkevat vielä tuoreina suusta suuhun. Väestöllä on paljon luonnon merkkejä osoittamassa hyvää ja pahaa. Vanhemman väestön keskuudessa näyttelevät jumalien hyvittelyt vielä kalamatkoilla huomattavaa osaa. Ja paikalliset juhlat ovat perua ajoilta, jolloin kirkko ei vielä vaikuttanut. Onpa näillä juhlilla viitisenkymmentä vuotta sitten vielä suoritettu uhrimenojakin.

Viime vuosisadalla oli maatalous nykyistä korkeammalla tasolla. Osittain ojitetut laajat kaskimaat kasvavat nyt vesakkoa ja metsää. Heinä on rajaseuduilta viety Suomen puoleisiin nälkäpitäjiin ja Kajaani oli markkinapaikka, johon vietiin käsityötuotteita. Mutta sittemmin siirtyi osa miespuolisesta väestöstä kulkukauppiaksi Suomeen, jättäen maat naisten hoitoon. He hakivat helpompaa toimeentulomahdollisuutta, solmivat siteitä Suomen puoli-

sen väestön kanssa, koska sinne kulkutiet olivat helpommat ja kielellinen yhteys ei tehnyt esteitä. Kajaanin radan valmistuttua alettiin tuoda viljaa Suomen kautta ja vain pohjoisosiin Knäson kautta.

Suomesta saivat kaupustelijat uusia aatteita ja kansallinen itsetunto alkoi kohota. Tosin kohdeltiin Suomessa kaupalla kulkijoita viime vuosisadan lopulla sekä viranomaisten että väestön taholta halveksivasti — "laukkuryssinä". Mutta toisaalta kiristyi venäläistyttämispoliittikka yhä. Siinä mielessä alettiin kirkoissa saarnata myöskin maan kielellä ja perusteltiin kouluja. Sen kehityksen katkaisi vuoden 1905 vallankumousliike Venäjällä, mikä vaikutti Karjalaankin. Alettiin puhua vapaammista ajoista, kansallishenki sai virikettä, toivottiin helpotuksia rasitukseen ja taloudellisia parannuksia. Sitä käsitystä varmistivat Suomessa olevat karjalaiset, jotka elokuulla 1906 Tampereella pidetyssä kokouksessa perustivat "Vienan-Karjalan liiton" "henllisen ja aineellisen tilan kohottamiseksi". Liitto kiinnitti huomiota suomenkielisten koulujen ja kansankirjastojen saamiseen, kotiteollisuuden opettamiseen ja talouden parantamiseen. Tsaarin järjestämään Valtakunnan duumaan kiinnitettiin toiveita ja Uhtualla pidettiin 1905 suuri kokous, joka päätti lähettää viisimiehisen lähetystön jättämään duumalle seuraavasisältöisen adressin väestön toiveista:

Väestö toivoi: 1) perustuslaillista kansanvaltaista hallitusmuotoa, yksilöllistä, kokoontumis-, yhdistymis-, sana- ja painovapautta; 2) perinnöllistä maan ja metsän omistusoikeutta. Metsää on annettava talonpojille niin riittävästi, että se järkipäisesti hoidettuna voi tukea ja kohottaa maanviljelystä ja taloutta; 3) raskasta työtä raatavan rahvaan taloudellisen tilan parantamista; 4) kulkuneuvojen parantamista, kyyti- ja postilaitoksen uudelleen järjestämistä; 5) väkijuomain myynnin

kieltämistä; 6) suomenkielisiä oppikouluja; 7) lääkäreitä ja sairashuoneita; 8) kansankielisiä pappeja.

"Vienan-Karjalan Liitto" alkoi kustantaa "Karjalaisten Pakinoita"-nimistä lehteä, jota painettiin Suomessa. Muutamia kokouksia pidettiin Vienan-Karjalassa ja avattiin joitakin kouluja. Mutta niille tuli lyhyt loppu, kun tsaari sai v. 1905 vallankumouslainen kukistetuksi. Uhtuallakin vangittiin syksyllä 1907 kansan kiihoituksesta kauppias Jeremejeff Rähä, opettaja Dorofejeff Vaara ja puuseppä Ramssujeff. Näistä karkoitettiin Rähä ja Ramssujeff Kaspian takaiselle alueelle, jossa Rähä kuoli — ja Ramssujeff elää vielä vähämielisenä Uhtualla. "Vienan-Karjalan Liitto" nukkui parin vuoden kuluttua. Pyhän synoodin johdolla ja pappismunkki Kyprianon ohjaamana alkoi venäläistyttämistyö, venäjänkielisten koulujen perustaminen ja venäjänkielisen ohella kansankielinen jumalanpalvelus kirkoissa. Väestö vastusti, mutta oli voimaton. "Vienan-Karjalan liiton" toimesta aloitettu maantien rakennustyö Raatteesta Vuokkiniemeen lopetettiin ja suomenkieliset koulut sulettiin.

Helmikuun vallankumouksen jälkeen 1917 nousi kansallinen liike uudelleen. Heinäkuulla 1917 pidettiin Uhtualla kansankokous, jossa hyväksyttiin ehdotus "Vienan-Karjalan ja Aunuksen sisäiseksi hallitusjärjestelmäksi". Sisäisen hallitusjärjestelmän alueeksi suunnitteli kokous rajaviivan: Syvärijoki—Äänisjärvi — Uikujoki — Uikujärvi—Vienan meri ja Kannanlahden pohjukasta suoraan Suomen rajaan. Kokous vaati autonomista aluetta Venäjän yhteydessä, kansankielisiä kouluja ja hallintoa, maat talonpojille ja metsät kansan omaisuudeksi, joista talonpojille luovutetaan osansa. Vierailta vaikuttimilta tahdottiin kieltää kaikki sekaantuminen. Mutta sitten alkoi Suomessa luokkasota. Lahtarit pääsivät valtaan Suomessa. Siellä perustettiin "Karjalan sivistysseuran" nimellä lahtarien johta-

ma järjestö ja sen avulla tahtoi lahtari liittää Aunuksen ja Vienan-Karjalan Suomeen. Sen painostuksesta pidetyssä kansalaiskokouksessa Uhtualla tammi-kuulla 1918 päätettiin perustaa itsenäinen Karjalan Tasavalta ja erota Venäjältä. Ja jo maaliskuulla uudistetussa kokouksessa tehtiin suunnitelmia sopimuksesta Suomen kanssa, lahtarit järjestivät samaan aikaan Kuopiosta joukko-osaston Vienaa valloittamaan. Karjalan kulakkiainekset ja niiden mukana osa muuta väestöä asettui Suomen lahtarien puolelle. Lahtarien ensimmäinen, kapt. Malmin johtama valloitusretkikunta ei menestynyt ja kesäkuulla 1918 lähettivät he toisen Kuisman johdolla. Väestö suhtautui suurelta osalta kylmästi lahtarien valloituspuuhiin. Silloin vallitsivat englantilaiset Muurmännillä ja niiden aloitteesta muodostui karjalaisten Rugojeffin ja Lesojeffin johdolla karjalainen "atrjaatti" Suomen lahtarien pois ajamiseksi Karjalasta ja siihen virtasi lisää karjalaista väestöä. Suomalaiset punikit taistelivat niinkään suomalaisia lahtareita vastaan ja lahtarien retkueet työnnettiin pian verissäpäin rajan yli Suomeen. V. 1919 pidettiin Kemissä kuntain edustajain kokous, jossa päätettiin julistaa Karjala itsenäiseksi (englantilaiset isännöivät yhä alueella), mutta samalla jätettiin tulevan kansalliskokouksen lopullisesti päätettäväksi liitytäänkö Venäjään tai Suomeen. V. 1920 oli englantilaisten ja venäläisten valkokaartilaisten vallan loppu. Puna-Armeija puhdisti Karjalan. Silloin pudistivat Suomen lahtarien järjestämän "Toimikunnankin" jäsenet Karjalan tomut jaloistaan. Näissä tehtävissä avustivat Puna-Armeijaa huomattavasti Vuokkiniemellä muodostuneet karjalaiset sissit.

Neuvostovallan hallituksen päätöksellä perustettiin sitten Karjalan Työkansan Kommuuni, joka myöhemmin laajennettiin Autonomiseksi Karjalan Sosialistiseksi Neuvosto-Tasavallaksi. Näin toteutettiin kaikki ne toiveet, joita

Karjalan työtätekevä rahvas oli vuosien kuluessa esittänyt. Karjalan kansa sai sisäisen itsenäisyyden, lahtarien tuhoa tuottaneet joukot ja niiden mukana karjalaiset kulakit heitettiin Neuvostoliiton avulla yli rajojen. Ja Neuvostoliitto on monella tavalla tukenut Karjalan rahvaan taloudellisen elämän nousua. Verta vuotanut Karjalan rahvas sai vapaat kädet elämänsä uudelleen luomiseen. Vielä kerran tämänkin jälkeen järjestivät Suomen lahtarit ja Suomeen paenneet karjalaiset kulakit viikkaukella ja väkivallalla "Karjalan nousun", mutta sekin päättyi heille onnettomasti; saivat tosin tuotettua paljon tuhoa ja vuodatettua taaskin verta, mutta joutuivat pian itsekin verissä päin syöksymään takaisin rajojensa sisälle.

Työläisten ja talonpoikain Karjala

Viime toukok. 19 p:nä oli kulunut 5 vuotta Karjalan valkosuomalaisten lahtarien vallasta vapauttamisesta. Sillä sen jälkeen kuin Millerin sotavoimat olivat joutuneet rappeutumistilaan, oli valta Suomen rajan puoleisessa osassa Karjalaa jäänyt Suomen lahtarien johtaman "Vienan-Karjalan Toimikunnan" käsiin. Se sai Suomesta aseita ja noudatti Suomesta annettuja ohjeita. Jo talvella 1920 etenivät Puna-Armeijan joukot Uhtualle saakka. Mutta Karjalan maapäivien, joita Suomesta käsin oli ohjattu, antamien vakuutusten perusteella ettei Karjala salli Suomen sekaantumista, vetäytyi Puna-Armeija pois. Se oli kuitenkin vain Suomen lahtarien johtama petos. Sillä kohta sen jälkeen valta tosiasiallisesti siirtyi Suomen lahtariupseereille, vaikka "Toimikunta" nimellisesti oli johdossa. Ja se pakoitti Puna-Armeijan uudelleen valtaamaan Vienan-Karjalan, mikä tapahtui toukok. 19 p:nä 1920.

Kohta sen jälkeen ryhdyttiin vallankumouskomiteain toimesta järjestämään kuntoon neuvostokoneistoa. Ja

useimmilla seuduilla se onnistui. Mutta eräillä seuduilla oli valkosuomalaisten vaikutus vielä niin suuri, että kansa vastenmielisesti otti vastaan neuvostojärjestelmän. Niinpä Pistojärvellä vasta syksykesällä järjestettiin neuvostot. Ja syksyllä alettiin järjestää kouluverkkoa, joka taistelujen ajan oli ollut kokonaan hajallaan, lukuunottamatta niitä harvoja kouluja, joita "Väliaikainen Toimikunta" oli saanut pystyyn. Opettajavoimista oli puute ja vasta keväällä 1921 saatiin huomattavampi määrä, 42 koulua toimimaan. Kesällä järjestettiin suuret Vienan-Karjalaa käsittävät juhlat Uhtualla ja valistustyö saatiin käyntiin suuremmassa mitassa kuin koskaan ennen.

Suurimmat vaikeudet olivat rajaseutujen muonittamisessa. Alue oli taistelujen aikana jäänyt nälänhätään. Viljaa hommittiin sekä Kemistä että Suomen kautta, väestö onnistuttiin ruokkimaan ja saatiin siementäkin. Kesä 1921 kului rauhallisesti luovan uudistuksen merkeissä ja syksyllä oltiin jo toivorikkaita. Karjalan Toimeenpaneva Komitea päätti järjestää Vienan-Karjalan seitsemän kuntaa käsittäväksi hallinnolliseksi piiriksi. Mutta tämä suunnitelma jäi vielä silloin toteuttamatta. Sillä kulakiainekset olivat samaan aikaan yhteistyössä Suomesta käsin harjoitetun lahtarien agitatsionin kanssa eivätkä kaikki Vienan-Karjalan kansalaiset vielä käsittäneet työläisten ja talonpoikain oman vallan merkitystä. Suomen hallitus järjesti jälleen uutta "Karjalan nousua". Ja marraskuulla alkoivat bandiittien hyökkäykset. Vienan-Karjala joutui niiden uhriksi. Bandiittien johto oli Suomen upseerien käsissä ja niiden kautta Suomen yleisesikunnalla, vaikka väestö ei sitä tietänyt. Suomen lahtarihallitus tahtoi kiinnittää "Kansainliiton" huomiota kapinaan ja luotti aseittensa voimaan, luullen voivansa valloittaa Karjalan alusmaaksensa. Mutta seikkailu loppui lyhyeen. Puna-Armeija löi lahtarien rykmentit takaisin yli ra-

jojen. Niiden mukana meni tai vietiin myöskin karjalaisia Suomen hallituksen lupaamille lihapadoille.

Tällä viime mainitulla rosvohyökkäyksellä oli syvemmät vaikutukset Vienan-Karjalan elämään kuin millään aikaisemmalla hyökkäyksellä. Se rosvomaisuus, jolla Suomen lahtarit raastoivat ja hävittivät Vienan-Karjalaa on vertaansa löytämätön: rauhalliset ihmiset raastettiin kotoaan rajan taakse, talot poltettiin tai revittiin, karja teurasettiin, hevoset vietiin rajan taa, koulut hävitettiin perinpohjin, kirjat poltettiin, lahtarit tappoivat käsiin saamansa opettajat tai veivät rajan yli. Vienan-Karjala sai kalliisti tuntea sen "ystävän" kädenpuristusta, joka vuosikausia oli kuiskutellut olevansa Vienan-Karjalan todellinen ystävä ja auttaja. Vain rauniot osoittivat missä rauhalliset kotiliedet aikaisemmin olivat asukkaita lämmittäneet. Se oli raskas isku, raskas opetus väestölle.

Taloja hävitettiin kokonaan: Uhtualla 310, Jyskyjärvellä 11, Kontokissa 8, Vuokkiniemellä 60, Pistojärvellä 28, Kiestingissä 15, Oulangassa 12 — yhteensä 444. Karjaa tuhottiin: Uhtualla 157 hevosta, 551 lehmää, 1,000 lammasta; Jyskyjärvellä 143 hev., 171 l., 265 lamm.; Vuokkiniemellä 98 hev., 326 l., 600 lamm.; Kontokissa 16 hev., 36 l., 256 lamm.; Pistojärvellä 29 hev., 226 l., 70 lamm.; Kiestingissä 100 hev., 80 l., 60 lamm.; Oulangassa 30 hev., 50 l., 60 lamm. Yhteensä 573 hevosta, 1,440 lehmää ja 2,311 lammasta. Väestöä veivät rosvojoukot mukanaan 7,398 henkeä.

Vaikka hävitys oli suuri, alkoi työläisten ja talonpoikain hallitus viipymättä rakentaa uudelleen sitä, mitä Suomen lahtarit olivat hävittäneet. Jo etenevän rintaman mukana lähetettiin Uhtualle piirin vallankumouskomitea, joka otti hoitoonsa piirin asioiden järjestelyn ja kävi käsiksi uudelleen rakentamiseen kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla. Puolue lähetti entistä

enemmän jäseniään tapetuiksi tulleitten tilalle työskentelemään. Vallankumouskomiteat asetettiin jokaiseen kuntaan. Ja ensimmäisenä tehtävänä esiintyi taaskin leivän hankkiminen jällelle olevalle väestölle, koska lahtarit olivat hävittäneet entiset varastot. Koko väestö onnistuttiin ruokkimaan, vaikka se oli tehtävä kokonaan valtion varoilla. Kevääksi onnistuttiin hankkimaan siementä ja väestö sai kylvää peltonsa. Väestön mieliala oli nyt lopullisesti kääntynyt Neuvostovallan puolelle, lukuunottamatta harvoja, jotka vielä uneksivat lahtarivallan ihanuutta.

Suomeen siirtyneillä ei siellä ollut mitään hyvää tarjolla, sillä jo samana vuonna palasi rajan yli kotiinsa 2,355 henkeä. Lahtarien asettamien Kyminlinnan y.m. pakolaisleirien kotiin palanneet asukkaat tietävät kertoa paljon sellaista, mikä ei ole lahtareille imartelua. Lahtarit olivat näyttäneet väestölle oikean karvansa.

Karjalan Tasavallan Hallitus on kiinnittänyt erikoista huomiota Vienan-Karjalan talouden kohottamiseen. Ja talouden nousu vuodesta 1922 on ollut ennen kuulumaton. Satojatuhansia ruplia on kiinnitetty talouden, eritoten talonpoikain talouden uudelleen kohottamiseen. Siementä on ollut säännöllisesti saatavana ja kylvöala on kohonnut suuremmaksi kuin se oli v. 1917, vaikka joku osa väestöstä on vieläkin rajan takana.

V. 1923 julaistiin Suomeen joutu-neille laaja amnestia, jolla kotiin palaaminen sallittiin jopa sellaisillekin, jotka olivat ase kädessä taistelleet Puna-Armeijaa vastaan, ja annettiin heille takaisin jällelle jäänyt omaisuutensa ja maaosuutensa. Ja suurin osa paenneista raataa taas omilla konnuillaan, muistellen katkeruudella lahtarien tekoja.

Valistustyö on ollut voimaperäistä. Uhtuan kihlakunnassa toimii nyt 26 koulua, joissa oppilaita 845. Kouluverkkoa on kuitenkin yhä huomattavasti li-

säittävä, sillä kouluissa on tilaa vasta 35 % lapsista. Tätä työtä on suuresti vaikeuttanut rosvoretkueen hävittämien koulujen uudelleen rakentamisen välttämättömyys ja opetusvälineitten hankkiminen hävitettyjen tilalle.

Puoluetö on vilkasta. Väestön aktiivisuus neuvostotyöhön kasvaa lakkauttamatta. Vuodesta 1925 ovat vallankumouskomiteat lakkautetut ja jokaisessa kunnassa toimii kuntain neuvostot ja kyläpiireissä 16 kyläneuvostoa sekä joka kylässä kyläin toimeenpanijat. Neuvostokoneistossa toimii 80 % paikallista väestöä ja suomalaisia tovereita 20 %. Vaaleihin osanotto on vilkastunut vuosi vuodelta, vaikka harvan asutuksen vuoksi pitkät matkat ovat vaikeutena.

Talouden nousulle tärkeitten teitten rakentaminen on kauvan aikaa ollut karjalaisten haaveena. Mutta vasta neuvostovallan aikana on niitäkin alettu rakentamaan. Useampia teitä on tekeillä. Maantiet Lohilahdelta Sinkalle, Kemistä Uhtualle ja Kontokista Kostamukselle ovat teon alla. Joen perkausta on suoritettu ja suoritetaan. Ala- ja Keski-Kuitilla on järjestetty laivaliike ja tänä kesänä valmistuva Jolmosen kanava avaa laivaliikenteen Ylä-Kuitille ja Vuokkiniemelle.

Ihmeenä pitivät karjalaiset sitä, että viime syksynä saatiin sähkövalo Uhtualle. Se käänsi epäilijäinkin huomion alettuun jälleenrakennustyöhön. Näitten ympärille kiteytyy joukko muuta yritteliäisyyttä, joka vetää talonpojan mukaansa. Pettua, joka on aina ollut köyhemmän väen ruuan lisäke, ei enää tapaa missään. Vakavampaa köyhyyttä, joka kerjäämisen muodossa ennen oli yleistä, ei enään ole. Neuvostovalta on jo kyntänyt syvän ja hedelmiä tuottavan vaon Vienan-Karjalan karuun maakamaraan. Sen kehittäminen on seuraavien päivien tehtävä.

Poliittisesti ovat kansan todelliset haaveet toteutuneet. On taloudellinen ja valistuksellinen itsenäisyys, rikkau-

det ovat kansan käsissä ja köyhemmän aineksen taloudellinen tila on parantunut ja paranee. Jokainen rehellinen kansalainen tuntee, että valta Karjalassa on heidän käsissään ja että Neuvostovaltain Liitto on vahvana turvana siitä, että se myöskin säilyy kaikkina aikoina työläisillä ja talonpojilla. Tosi-asiat puhuvat selvää kieltä. Tyhjiillä lupauksilla ei enää kansaa petetä. Suomen lahtarien toiveet saada Karjala ryöstettäväkseen ovat kärsineet lopullisen haaksirikon. Heidän on pakko jättää Karjala rauhaan, niin himottuja kuin sen rikkaudet Suomen kapitalisteille ovatkin.

Vienan-Karjalan rikkaudet ovat sen metsissä. Jo näinä vuosina ovat kihlakunnat ja kunnat saaneet huomattavia tuloeria metsien hakkauksista. Ja kuitenkin meillä vasta on käytetty metsien vuotuisesta kasvusta vain 15 %. Loppu jää metsiin mätänemään, kunnes asiat voidaan paremmin järjestää. Maatalouden järjestely on vasta alulla. Karjanhoitoa, joka on nopeasti nousemassa, on valtavasti kohotettava. Koko kihlakunnassa on vasta karjaa noin 4,000

päätä. Sen ohella on tiekysymys pidettävä vielä useita vuosia iskukysymyksenä, samoin koskien ja vesistöjen perkaukset. Tätä vaatii kaupallisen toiminnan elvyttäminen, rahtimaksujen alentaminen, talonpojan tuotteiden markkinoille toimittaminen.

Valistustyötä on syvennettävä ja laajennettava, kouluverkkoa lisättävä. Tärkeä tekijä tässä on Uhtuan talonpoikais-nuorisokoulu, joka kasvattaa oppilaita käytännöllisen elämän aloille, antaa sekä taloudellisen että poliittisen pohjan.

Puoluetyö on se vipusin, joka on Vienan-Karjalan kohottanut. Puolueen jäsenten hartioille on sälytetty päivän raskain kuorma. Se on vetänyt laajat puolueettomat joukot taloudelliseen ja valistustyöhön, vaikka pieni osa paikallista väestöstä vasta kuuluu puolueen riveihin. Puoluetyötä on jatkettava ja syvennettävä.

Viena on nyt vapaa. Kaikki neuvostojen ympärille! Kaikki Vienan-Karjalan työtätekevän talonpojan hyvinvoinnin edistämiseksi!

V. Forstén.

— Kaikkein enemmän taisteli Marx koko clinaikanaan pikkuporvarillis-demokratisia ja porvarillis-demokratisia harhaluuloja vastaan. Enemmän ivasi Marx työläisten vapautta, osoittaen kuinka työläisillä oli vain vapaus kuolla nälkään, taikka työläisten tasa-arvoisuutta porvariston rinnalla, työvoimaansa vapailla markkinoilla muka vapaana ja yhtäläisiä oikeuksia nauttivana kaupantekijänä porvarin kanssa j.n.e. Kaikki Marxin talouspoliittiset kirjoitukset valaisevat tätä. Voidaan sanoa, että koko Marxin "Pääoma" on omistettu sen totuuden selvittämiseksi että kapitalistisen yhteiskunnan perusvoimina esiintyvät ja voivat esiintyä vain porvaristo ja proletariaatti: porvaristo kapitalistisen yhteiskunnan rakennusmestarina ja johtajana, — pro-

letariaatti sen haudankaivajana, ainoana voimana, joka kykenee astumaan porvariston sijalle. Tuskin löytyy ainoatakaan lukua Marxin kootuissa teoksissa, joka ei olisi tälle omistettu. Voidaan sanoa että koko maailman sosialistit Toisessa Internatsionaalissa epämääräisenä joukkona kerran vanhoivat ja vakuuttivat ymmärtävänsä tämän totuuden. Mutta kun astui tosi eteen, kun oli käytävä päättävään taisteluun vallasta proletariaatin ja porvariston välillä — silloin näimme, että meidän menshevikimme ja es-errämme ja myöskin vanhojen sosialidemokratisten puolueitten johtajat kaikissa maissa olivat tuon totuuden unohtaneet ja ryhtyivät aivan mekaanisesti toistamaan pikkuporvarillisia fraaseja demokratiasta yleensä. Lenin.

Karjalan suomenkielisten koulujen kehityksestä

ENTISEN tsaarin Venäjän, tuon suuren kansojen vankilan, raunioille on rakennettu vapautuneiden kansojen S.N.T. Liitto. Tämän liiton luoteisella kulmalla seisoo rajavartijana Karjalan Autonominen Sosialistinen Neuvostotasavalta. Tämän alueen karjalankielinen väestö vasta vallankumouksen kautta on saanut itselleen oikeuden omakielisen koululaitoksen järjestämiseen, omakielisen sivistyksen kehittämiseen.

Omakielinen koulu Karjalassa ei voi olla karjalankielisellä alueella muu kuin suomenkielinen, sillä niin lähellä karjalankieli on suomenkieltä, että olisulaa voimien tuhlausta ryhtyä kehittämään erikoista uutta kirjakieltä karjalankielen eri murteiden perustalle.

Suomenkielisten koulujen perustamiseen Karjalassa on voitu ryhtyä vasta niin myöhään kuin v. 1920, — kiitos täällä siihen asti mellastelleiden eri kansallisuuksiin kuuluvien Karjalan raiskaajain, joiden joukossa Suomen suuruudenhullulla porvaristolla on huomattava edustus. Viiden vuoden aika jonkin kansan koulujen historiassa — mitä se merkitsee? Siinä ajassa ei todellakaan koulutoiminnan alalla parhaimpienkaan edellytysten vallitessa ilmeitä saada aikaan, jos on lähdettävä alusta, kuten Karjalassa, ensimmäisestä peruskivistä alkaen.

Kun tutkii suomenkielisten koulujemme kehitystä, kiintyy huomio ensikädessä yhtäältä ensi asteen kyläkouluihin ja toisaalta opettajien valmistuslaitokseen. Ehkäpä juuri näillä aloilla esiintyy kehitys tyypillisimpänä. Melemmissä huomaa aivan alussa voimakkaan nousun ja sitten rosvoliikkeen aiheuttaman laskun oppilasmäärässä. Rinnan talouselämän elpymisen kanssa v. 1922 alkaen huomaa selvää nousua myös suomenkielisen koulutoiminnan alalla, vaikka siinä onkin lukemattomia

vaikeuksia voitettavana. Kaikesta on puute, alkaen opettajista ja kirjoista ja päättyen koulussa välttämätömään mustaan tauluun. Näin on laita varsinkin etäisimpien rajakuntien kouluissa, joissa heikot opettajamme päreloi. mon valossa vielä v. 1923 valmistelivat tuntejaan ja puuhiilellä kirjoittivat itse ja antoivat oppilaittensa kirjoittaa erilaisia koulutehtäviä seinähirsiin y.m. sooviin paikkoihin. Tällä hetkellä lienee suurin puute koulujemme aineelliseen varusteluun nähden voitettu. Paljon on siinä kuitenkin vielä toivomisen varaa. Mahdotontahan olisikin ajatella, että me niinä kolmena vuotena, jotka olemme saaneet rauhassa elämäämme järjestää, jo olisimme kyenneet kaikki puutteet poistamaan. Koulu kaikin puolin heijastaa taloudellista tasoamme nyt ja vastaisuudessaakin.

”Koulun tekee opettaja”, sanovat jotkut. Väite ei kaikissa suhteissa pidä paikkaansa, mutta kuitenkin jonkunlaisen kuvan siitä, minkälainen koulu mahdollisesti on, saa, kun tietää, minkälainen on opettaja. Kyläkoulujemme opettajat ovat vielä suurimmaksi osaksi väliaikaisia vaillinaisen valmistuksen saaneita, jotka lähitulevaisuudessa, sikäli kun eivät ole toimensa ohella kehittäneet itsestään ammattiinsa kykenevää valistunutta opettajaa, tullaan vaihtamaan. Opettajistamme tällä hetkellä vain 20 pros. täyttää kohtuulliset pätevyysvaatimukset. Tämä puute johtuu siitä, ettemme ole vielä ehtineet valmistaa uusia ja ennen valmistettuja ei ole ollut.

Kun tämän ottaa huomioon, on selvää, ettei meillä vielä voida kerskuen puhua mistään metodisista saavutuksista eikä uusien kouluohjelmien soveltamisesta käytäntöön. Vain harvoissa kouluissa on siihen voitu ryhtyä tänä vuonna. Kojeilu on tietenkin hyvin hankalaa, kun puuttuu tykkäänään suo-

menkielistä kirjallisuutta, josta voisi saada ohjausta. Oppilaiden käteen ei ole minkäänlaista kirjaa, lukuunottamatta muutamia Suomesta hankittuja kansakoulun oppikirjoja ja nyt juuri "Kirjan" kustannuksella ilmestyneitä toiselle asteelle sopivia. Meidän kyläkoulujemme parhaimmaksi saavutukseksi onkin merkittävä, että ne ovat kaikkien puutteidenkin keskellä opettaneet lukemaan ja johtaneet muihin ensimmäisiin tiedonalkaisiin noin 3,000 karjalaista, jotka muutoin olisivat jääneet sitä vaille. Se on vähän, mutta tulee ottaa huomioon, että tämä tulos on saavutettu aikana, jolloin emme vielä ole päässeet edes kunnolleen alkamaan.

Uusi vaihe Karjalan ensi asteen suomenkielisten koulujen historiassa alkaa viime vuodesta, jolloin Karjalan Toimeenpanevan Komitean päätöksen perusteella ruvettiin koululaitostamme "karjalaistuttamaan". Se merkitsee sitä, että niillä alueilla, missä väestö on karjalankielistä, koulujen ensi ryhmien opetus käy paikkakunnan murteella. Seuraava aste siitä samaan suuntaan on tätä murretta vastaava kirjakieli, siis suomenkieli. Karjalaistuttamisesta seurauksena tulee olemaan, että muutaman vuoden kuluessa niille seuduille, missä väestö puhuu karjalaa ja koulut vielä ovat venäjänkielisiä, tulee aivan kivitomasti muodostumaan väestön omakielisiä kouluja. Samaa koulujen karjalaistuttamista tukee myös se, että useissa Petroskoin ja Aunuksen kihlakunnan kouluissa on ruvettu opettamaan suomenkieltä, vaikka koulut vielä kokonaisuudessaan ovatkin venäjänkielisiä. Pitkälle ei vielä tässä karjalaistuttamisessa ole voitu päästä. Sitä osoittaa sekin, että tänä talvena oli riitakysymyksenä: tuleeko karjalankieltä opettaa merkitemään slaavilaisilla vai ko länsimaisilla kirjaimilla. Joulun aikaan koolla ollut n.s. karjalaistuttamiskonferenssi teki päätöksen, että karjalankielisessä opetuksessa tulee käyttöön ottaa länsimaiset kirjaimet. Ei

todellakaan tarvitse olla mikään kielentutkija voidakseen huomata, ettei karjalaisia sanoja voi mitenkään kirjoittaa slaavilaisilla kirjaimilla, jos tahtoo kirjoituksessa vähänkään tuoda esille toineettiset, äänneopilliset seikat. Yllämainittua karjalaisten opettajain päätyöstä on pidettävä oikeaan osuneena.

Polttavimpana kysymyksenä Karjalan suomen- ja karjalankielisessä koulutoiminnassa on edelleenkin opettajien puute. Eikä sitä voida poistaa ennen, kun Karjalan oma opettajien valmistuslaitos, Suomenkielinen Pedagoginen Teknikumi on ehtinyt valmistaa riittävän määrän karjalaisten omasta keskuudesta lähteneitä opettajia.

Pedagoginen Teknikumi ei ole vielä sanottavasti valmista saanut aikaan lukuunottamatta niitä lyhytaikaisen valmistuksen saaneita opettajia, joita se on päästänyt kolme eri kertaa, yhteensä viisikymmentä. Täydellisen valmistuksen saaneita on laitoksesta lähtenyt vasta viisi. Tänä keväänä pääsee niitä 17. Teknikumin työssä on suurimpana esteenä ollut kyllin korkean alkusivistyksen saaneen karjalaisen oppilasaineksen puute. Mistäpä sitä olisi tullut, kun ei Karjalassa ole aikaisemmin suomen- tai karjalankielisiä kouluja ollut. Se aines taas, joka on ollut tilaisuudessa saamaan laajempaa alkusivistystä esim. seitsenvuotisisissa kouluissa, on kotoisin seuduilta, joissa väestö on jo jonkun verran kielellisesti venäläistynyt. Heidän työnsä aluksi on kielen oppimista. Normaaliiseen työskentelyyn voi Teknikumi päästä vasta sen jälkeen, kun Karjalaan avittavat seitsenvuotiset koulut ovat ehtineet antaa teknikumiin pyrkijöille tarpeellisen alkuvalmistuksen. Siihen mennessä yritetään tätä valmistusta korvata Teknikumin yhteydessä olevan yksivuotisen valmistavan luokan avulla. Rinnakkaisluokkia ei Teknikumissa ole ollut.

Banditismien jäljet tuntuvat vielä tietenkin kaikilla aloilla Karjalassa, mutta ehkä sittenkin selvimmin huomaa tuon latkerassa muistossamme olevan järjestöjärjennön raskaimpana valistustyön alaila. Tämän huomaa jo siitäkin, että vähistä suomenkielisistä opettajista tuli rosvoliikkeen aikana murhatuksi 6 opettajaa ja joko houkuttelemalla tai väkivalloin Suomeen viedyksi 4 opettajaa, joten tappio on tuntuva. Näiden näin menetettyjen työntekijöiden korvaaminen ei ollut mikään helppo tehtävä.

Kuinka hyvällä oraalla suomenkielinen valistustyö Karjalassa jo ennen rosvoliikettä oli ja mitenkä lamaannuttavasti tuo halla sen kehitykseen vaikuttii, se näkyy seuraavista tiedoista: Ennen rosvoliikettä syksyllä 1921 oli Karjalassa suomenkielisiä ensi asteen kouluja 52, opettajia niissä 60 ja oppilaita 1,863. Rosvoliikkeen tultua lukistetuksi keväällä 1922 saatiin uudelleen järjestetyksi 37 ensi asteen koulua, joihin kirjoitettiin oppilaita 1,416. Asiallisesti ei näitä kaikkea kouluja saatu heti käyntiin. Ja niissäkin, jotka työskentelivät, tehtiin työtä hyvin epäsuunnollisesti. Opettajat ammattipätevyydeltään olivat entistäkin heikompia, joten työ siitäkin kärsi. Sen jälkeen on neikkoja opettajia jo vaihdettu uusiin. Vuoden 1924 keväteen mennessä ei koulujen enempää kuin niissä opiskelevien oppilaidenkaan lukumäärä pysyvästi ollenkaan kohoaa. Vasta nyt kuluvana työvuonna on koulujen lukumäärä jonkun verran kohonnut.

Suomenkielisessä Pedagogisessa Teknikumissa kuvastuu tämä sama kehitys oppilasten lukumäärän vaihteluna hyvin selvästi. V. 1920—1921 oli laitoksessa oppilaita 115, v. 1921—1922 oppilaita 54, v. 1922—1923 oppilaita 87, v. 1923—1924 oppilaita 102, joista pääsi 5 opettajaksi, (joukossa vain 1 vuonna 1920 laitokseen tullut) ja v. 1924—1925 109 oppilasta, joista pää-

see 17 opettajaksi, (joukossa 2 v. 1920 teknikumin aloittanutta, jotka keskeytettyään ovat nyt tulleet jatkamaan).

Näiden oppilaitosten lisäksi toimii Karjalassa 1 suomenkielinen seitsenvuotinen koulu, joka on kehittynyt v. 1920 perustetusta ensi asteen koulusta ja Uhtuan talonpoikaisnuorison koulu, joka on kehittynyt v. 1922 perustetusta Talonpoikaisopistosta. Poliittista valistusta varten on v. 1920 alkaen toiminut Neuvosto-Puoluekoulu, joka syksyllä 1923 yhdistettiin venäjänkielisen Neuvosto-Puoluekoulun kanssa.

Nämäkin koulut ovat joutuneet toimimaan opettajien johdolla, jotka eivät ole saaneet varsinaista ammattivalmistusta. Tämä puute on tietenkin hidastuttanut työn kehitystä. Onpa Teknikumilla sattunut joukkoon selviä neuvostovallan vastustajia, kuten Yrjö Laine, jonka palvelukset Suomen lahtareille ovat muistissamme ja Lauri Salmi, joka, saatuaan armon opiskeluaan jatkaa Helsingin yliopistossa, kuuluu antautuneen Suomen lähetysseuran palvelukseen. Kuitenkin ne, jotka ovat tehtävänsä tunnollisesti suhtautuneet, ovat työn mukana kehittyneet. Kuluvana työvuonna on näiden koulujen työ huomattavasti syventynyt. Siihen varmaan on vaikuttanut osaltaan myös opettajien huomattavasti parantuneet palkkausolot.

Suomenkielinen työkoulu Karjalassa on tällä hetkellä tärkeässä vaihekohdassa. Koulutyö on juuri selvinnyt pahimmista alkuvaikeuksista. Sen tähänastisen työn kautta on juuri saatu huomattava varhaisnuorisojoukko lukutaitoiseksi. Varsinkin pohjoisosaan Karjalaa on saapunut Suomessa alkuopetuksen saaneita, joille meidän täytyy kyetä järjestämään jatkuvan kehityksen mahdollisuudet ja vielä niin, että he huomaisivat, että punainen valistus on valkosta elävämpää, voimakkaampaa. Siihen työhön me tarvitsemme ensi kädessä kykeneviä opettajia. Niitä tarvi-

taan sekä kyläkouluihimme että korkeampiin oppilaitoksiimme. Varsinkin juuri viime mainittuihin lisävoimien hankkiminen Karjalan ulkopuolelta on tärkeä. Varsinaisiin ensiasteen kouluihin me voimme saada pysyviä ja innostuneita opettajia vain karjalaisten omasta keskuudesta. Sillä väestöön, joka on elänyt niinkin poikkeuksellisissa oloissa, kuin karjalainen väestö on elänyt vuosisataiset ajat, voi vaikuttaa vain henkilö, jonka he tuntevat omakseen ja jonka kokemus on sellainen, että se auttaa ymmärtämään kansansa tapoja ja tottumuksia. Vain sen omista riveistä lähteneet kykenevät johtamaan sitä vallankumouksellisen valistuksen tiellä. Sama pitää kyllä paikkansa ylempiinkin kouluihin nähden, mutta ne täytyy miehittää ulkoapäin saaduilla voimilla siihen saakka, kunnes väestön omasta keskuudesta lähteneet ovat ehtineet saada tarpeellisen valmistuksen.

Meidän ulkoapäin tulleiden on tehtävä työtä siinä tietoisuudessa, että loppukädessä kunkin alueen asujamiston sivistystyö on vasta silloin varmoissa käsissä, kun väestö on sen ottanut omaksi työksi.

Yksi näkökohta Karjalan suomenkielisessä valistustyössä on vielä otettava huomioon. Suomenpuolella rajaa porvarit jännittävät kaikki voimansa saadakseen hallaisen lumikulttuurinsa mahdollisimman hyvin järjestetyksi, jotta se vaikuttaisi heidän edukseen yli rajan. Tätä me emme saa unohtaa. Meidän on sivistystyöllämme osotettava, mitä Neuvostovallan turvin kansojen itsemääräämisoikeuden pohjalla kyetään aikaan saamaan. Meidän punaisen valistuksemme täytyy kyetä rajan ylikin sulattamaan porvarien hallainen lumikulttuuri.

Petroskoissa Vapunpäivänä 1925.

Heino Rautio.

Revisionisti Brandingin kuoleman johdosta

"Parhaan ilmauksensa löytää porvarissocialismi vasta silloin kun se muuttuu peikäksi retoriseksi fraasiksi".

Kommunistinen Manifesti.

KOMMUNISTISESSA Manifestissa kerrotaan, että kun kansa näki eräänlaisten "socialistien" takapuolella feodaaliset vaakunat, niin se juoksi pois äänekkäästi ja epäkunnioittavasti nauraen. Muita 1925 kulki työväen satatuhantinen joukko Tukholmassa kuninkaallisten prinsien perässä, jotka saattamalla Hjalmar Brantingia hautaan osottivat kiitollisuuttaan hänelle onnistuneesta työväen pettämisestä.

Eipä edes pääoman ylipappien "osanotto" fascistisine adjutantteineen — heidän samaan aikaan valmistaessa jättiläisulkua samoja proletaareja vas-

taan — saanut työläisiä juoksemaan hulkueesta pois, ei nauraen, vaan inhoiten.

Näin vastenmielinen näytelmä oli mahdollinen vain erikoisissa oloissa ja myös sen ihmisen erikoisten ominaisuuksien kautta, jonka kuoltua vallankumouksellisen työväenliikkeen edustajatkaan eivät pitäneet mahdollisena lausua sitä totuutta, jota ilman hänen elämänsä ja toimintansa arvio jää valheelliseksi. Sen sos.-dem. "maailmankansalaisen" mukana, jonka naamioinnissa maalisk. 1 p. kuninkaallisessa kirkossa papit suorittivat uskonnolliset menot, meni manalle aikamme vaaral-

lisimpia työväenluokan ja sosialismin petteureita.

Hjalmar Branting oli syntynyt marrask. 23 p. 1860. Isänsä oli professori, äitinsä aatelisnainen. Poika sai kasvatuksensa ylimyskoulussa ja alkoi yliopistossa opiskella tähtitiedettä. 1880-luvulla hän viehättyi politiikkaan. Silloin oli Ruotsissa liberalismiin nousuaika. Täysikäisyyspäivänään lahjoitti Branting rahasumman Työväen-Opistolle, jonka kimppeun kaupungin valtuustossa joku pimentolainen oli hyökännyt. Joutui sanomalehtimiehenä istumaan 3½ kk. jumalan pilkkaamisesta.

1886 hän tuli "Socialdemokratinen" toimittajaksi räättäli Palmil tilalle, joka levitti maahan uutta oppia. Joutui äänioikeusliikkeen johtoon ja valittiin 1896 liberaalien äänillä valtiopäiville. Vallankumousnousu 1917 vei hänet finanssiministeriksi kokoomushallitukseen. Sen jälkeen oli hän pääministerinä kolmessa sos.-dem. hallituksessa 1920—21, 1922—23, ja 1924—25. Mainensa huipulla oli hän syksyllä 1924, jolloin istui puheenjohtajana Kansainliiton Neuvoston kokouksessa. Kuoli helmik. 24 p. 1925.

Olla nelisen vuosikymmentä työväenliikkeen johtajana ja saada kuolemansa jälkeen koko maailman kapitalistien kunnioitus ja tunnustus, sitä ei ole kaikille suotu. Sitä varten täytyi Ebertin esiintyä avoimesti fascistina ja auttaa wilhelmiläisiä monarkisteja jälleen valtaan. Ja Ole Lian, jonka ansiot kapitalistit myös tunnustivat, oli pakotettu jonkun aikaa esiintymään jopa kommunistinakin voidakseen valvoa kapitalismin etuja. Mutta Branting teki palveluksensa kapitalismille tekemättä kovin paljoa väkivaltaa "aatteelleen", kuten miltei yhteen ääneen muistokirjoitusten kirjoittajat totesivat.

Mikä oli sitten tämä "aate", joka edustajalleen antoi näin loistavan maineen? Se on meille hyvin tunnettu

demokratian nimellä.*) Branting kantoi sen lippua jo silloin, kun se vei taisteluun työväen joukkoja. Ja Ruotsin työväen valtavat joukot seurasivat sitä vielä silloin kun se, käyttäksemme 70:-vuotisen Engelsin sanoja, jo on tullut taantumuksellisen joukkion pelastusankkuriksi.

Brantingille oli demokratia aina ukkosenjohdatin luokkataistelua vastaan. Sen puolesta oli hän valmis v. 1902 — jolloin jo ennusti kokoomushallitusta ylimenomuotona sosialismiin — uskaltamaan kolmipäiväisen suurlakonki. "Täyden demokratian" onnistui hän saamaan Venäjän ja Saksan vallankumousten säikäyttämiltä valtuutuksilta 1917—18 yleisen äänioikeuden muodossa "tarpeellisine takeineen", joi Ruotsissa yhä on ensikamari ja tietenkin kuningasvalta. Aina oli hän pelännyt "liian äkillisiä" reformeja ja kun yleinen äänioikeus tuli toteutetuksi, katsoi hän sen "rauhallisen taktiikan" voitoksi. Niin "demokratisoidun" isänmaan puolesta — jonka oikeistohallituksen taa hän jo 1914 kutsui "koko kansaa" lojaaliseksi — oli hän valmis luomaan uudistetun armeijan, jossa

*) "Mitä tulee puhtaaseen demokratiaan ja sen osuuteen tulevaisuudessa, niin olen sitä mieltä että sillä Saksassa on paljon toisarvoisempi merkitys kuin vanhemman teollisen kehityksen maissa. Mutta se ei estä sitä, että se vallankumouksen hetkenä voi äärimmäisenä porvarispuolueena... saada joksikin aikaa huomattavan merkityksen viimeisenä koko porvarillisen jopa feodaalisenkin talouden pelastuksen ankkurina. Silloin kerääntyy koko taantumuksellinen joukkio sen ta ja vahvistaa sitä: kaikki mikä oli taantumuksellista, naamioituu silloin demokraattiseksi... Niin on käynyt joka vallankumouksessa: kesyin, ylipäänsä vielä hallituskykyinen puolue tulee ohjiin... Joka tapauksessa on ainoa vastustajamme kriisin päivänä puhtaan demokratian ympärille kerääntynyt yhdistäntäntäntä..."

Engels 1894.

työtätekevän kansan pojille lyhennettäisiin palvelusaikaa, jotta riittäisi varoja yläluokan poikien, ylioppilaitten, kustantamiseksi upseerin paikoille. Tässä uudessa armeijassa tullaan panemaan erikoista huomiota spesialijoukkoihin, joiden varustamiseen käytetään asevelvollisten luvun ja palvelusajan vähentämisellä säästetyt varat. Eihän sos.-dem. hallitus vielä ole saanut poistetuksi "rankirykmenttejäkään", joiden upseerin paikat on varattu aatellisille, ja fascistiupseerit ovat saaneet vapasti toimia muodostellen valtuuskain aseellisia turvakeskuksia työväkeä vastaan.

Ruotsin suurporvaristo, aatellisine ja suurtalonpoikaisine haarautumiseen, voi aivan ymmärtävästi suhtautua Brantingin "nuoruuden synteihin", jotka hän sittemmin on täysin sovittanut. Ovathan paraimmat fascistit yleensäkin käyneet demokratian ja sosialidemokratian koulun. Yhtä seikkaa eivät kuitenkaan voi valtuuskat Brantingille oikein antaa anteeksi, sitä että hän 1909 salli työväen suurlakolla vastata työnantajain katalaan hyökkäykseen työväen järjestymisoikeutta vastaan. Tosinhan työläiset silloin hävisivät Brantingin puolinaisuuden takia, mutta se suurlakko jäi joka tapauksessa täpläksi hänen — porvariston silmissä — niin puhtaaseen kilpeensä. Porvaristo ei voinut, katsoen hänen leveään selkäänsä, jolla hän sitä turvasi — kuten eräs muistokirjoittaja niin sattuvasti sanoo — kuvittelakaan, että hänen sentään joskus täytyi taipua joukkojen painon edessä, vaikkakin vaan "pelastaakseen tilanteen" riittäjille.

Nyt kun hänen kuolemansa jälkeen suursululla masennettiin työväkeä, ei Brantingin kaarti enää tehnyt sellaista erehdystä. He hylkäsivät tyneesti työväenjoukkojen vaatimuksen, että kapitalistien hyökkäykseen olisi vastattava suurlakolla.

Brantingin silmäkääntäjäpolitiikan huippukohtana olivat hänen "rauhan

puheensa". Se oli hyvin viatonta upeellua, sillä eihän kukaan todella vielä uhannut Ruotsin puolueettomuutta. Koko joukon mielenkiintoisempaa on se, että hän voi esiintyä rauhanapostoiina senkin jälkeen, kun maailmansodan rikana avoimesti esiintyi ententen agentina, siinä lisäksi tsaarinkin. Versaillesin rauha antoi hänelle tilaisuuden voittaa saksalaisten "kunnioitus" sillä, että paheksuen puhui tämän väkivalta-rauhan joistakin "yksipuoluisuuksista". Ja kun hän Kansainliiton Neuvostossa nousi lausumaan käsitystään Mussolinin törkeästä esiintymisestä Korfun asiassa, tervehtivät imperialististen valtojen edustajat häntä pitkäaikaisilla käyttänytapahtuksilla, sillä tuollaisen "oikeamielisen" ihmisen diplomaattinen "vastalause" sopi hyvin tuon pyhän liiton ulkonaisiin dekoratsioihin.

Painlevé on lausunut Brantingista, että hän "saattoi monissa vaikeissa kysymyksissä esiintyä suurena sovintotuomarina, koska jokainen oli vakuutettu siitä, että hän löytää humanista henkeä vastaavan ratkaisun". Imperialistien etu vaati tuollaisen "idealistin" olemassaoloa ylläpitämässä "kansojen liiton" harhaa, jolla muka "vaikeudet" voitetaan.

Brantingia kunnioitettiin erikoisesti "pienien kansojen ystäväenä". Tämän kirjoittaja muistaa, kuinka Suomen sosialidemokratian kanta Suomen itsenäisyyden puolesta Kerenskin imperialismia vastaan oli "epämieluisa yllätys" hollantilais-skandinaivialaiselle komitealle 1917. Avoimesti sen myönsi Huysmans' kun sen sijaan Branting otti vastaan imelän happamalla hymyllä Suomen s.d. vaatimuksen, joka täysin vastasi kansain itsenäisyysoikeuden, s.o. demokratian "aatetta", mutta joka ei silloin hyvin sopinut hänen "idealistiseen realismiinsa", josta Benesh on puhunut. Suomalaisille tovereille lausui Branting "epäilyksensä" niin "pitkälle menevän kokeilun" suhteen, kuin oli silloin vaadittu s i s ä i n e n a u-

tonomia! Juttu on se, että hän vähää ennen oli vakuuttanut, että Suomi pyrkii vain saamaan takaisin "vannotut" oikeutensa", s.o. jonkunlaisen autonomian ulkonäön, joka sillä oli ollut tsaarin aikana. Näin vaatimaton pikkukansojen "ystävä" oli aina tervetullut vieras suurten imperialistien juhlapöytään.

Venäjän proletaarinen vallankumous oli tietysti Brantingillekin koetuksen kivi, johon hänen koristeellisen kaunopuheisuutensa haahden olisi täytynyt murtua, jos pienen Ruotsin työväenluckeri olisi kyennyt loukkaantumaan siitä, että sen luottamusmies iski puukon toisen maan työväenluokan selkään. Vaikkakin Branting hyvin osasi taidon peittää sanoilla ajatuksia, niin hän kuitenkin tuli avoimesti hyväksyneeksi aseellisen puuttumisen Neuvosto-Venäjän asioihin. Tämän törkeästi vastakumouksellisen teon rinnalla tuntuu tietysti pikkuasialta se, että hänen puoluetoverina, meriministeri Palmstjerna, "proletaariparooni", nyt Ruotsin lähettiläs Lontoossa, antoi konvoijeerata Ruotsin rantoja pitkin niitä laivoja, jotka kulettivat aseita ja jääkäreitä Suomen vallankumousta vastaan, jota johtivat Brantingin "rakkaat toverit", Suomen sosialidemokraatit. Näitä vastaan taistelemaan lähtevät Ruotsin armeijan upseerit ja aliupseerit saivat auliisti "lomaa" ja saipa Ruotsista kuljettaa aseitakin niitä puoluetovereita vastaan.

Edellä on esitetty eräitä ominaisuuksia, jotka tekivät Brantingin niin arvokkaaksi imperialisteille ja taantumukseille, sen lisäksi mainittakoon vielä pääominaisuus, joka saattoi hänen kyynillisen petturuutensa näyttämään "idealismilta" ja "rehellisyydeltä" kansan suurten joukkojen silmissä. Tämä ominaisuus oli täydellinen periaatteellisuus. Branting saattoi esim. kirjoittaa Marxista ja Engelsista kuvaillen heitä mitä ylistä-

vimmillä sanoilla, voidakseen sitten (kuten esim. johdannossa Engelsin "Sosialismin kehitys haaveesta tieteksi" selittää, että heidän oppinsa peruste — luokkavastakohtien sovittamattomuus, heidän vallankumous — ja valtio-oppinsa — on jo "vanhennut". Kirjoittaessaan Leninistä saattoi hän laskea kukkia tämän haudalle myöntämällä, että Lenin oli paremmin kuin me:rshevikit ymmärtänyt Venäjän kansaa. Ja kuitenkin saattoivat Brantingin ystävät MacDonald ja Benesh selittää, että Branting "ei koskaan luopunut periaatteestaan", joka sopii vain ottaen huomioon, että hänellä ei ollut periaatteita. Chamberlein saattoikin sanoa, että hän oli "idealisti, joka ei koskaan menettänyt realisuuden tuntuun". Se on: hän oli idealisti tuolla korkealla, "aatteitten maailmassa". Mutta tosielämässä realisti, paremmin — opportunisti. Tuollaisen dualistisen maailmankatsomuksen omaava ylevinkin "idealisti" saattaa realisessa elämässä tehdä mitä alhaisimpia tekosia. On merkillepantavaa, että Branting ei koskaan kirjoittanut ainoatakaan teoreettista esitystä. Vain mitä käytännöllisin "praktiikka" yhtyneenä taitavaan, vaikka tyhjään kaunopuheisuuteen, teki mahdolliseksi tuollaisen elämän.

Luopio Höglund joka v. 1920 kirjoitti varsin oikein kirjassaan "Branting bolshevikisyöjänä", että vastakumouksellisen politiikan esittäminen puhtaan marxilaisuutena on mahdollista ainoastaan valtiollisesti lukutaidottomain maassa, ylisti tätä — vastakumouksellista! — hänen paariensa ääressä. Aivan luonnollista. Hänelle eivät anna rauhaa vainajan laakerit, jonka vainajan jälkiä hän on yrittänyt kulkea, vaikka onnistumatta.

Joku on koettanut puolustaa Brantingia sillä, että hän, huolimatta porvarillisuudestaan, kuitenkin ei mennyt niin pitkälle kuin puoluetoverinsa Ebert. Totta. Niin törkeä hän ei ollut.

mutta sitä inhottavampaa on hänen diplomaattinen valheellisuutensa. Ei ole meidän asiamme tutkia, oliko hän sosialifascismissaan itsepetturi vaiko itsetiedoton pettäjä. Meidän on sanottava totuus, ja sitä räikeämmin, mitä syvemmällä ovat joukkojen harhat. Asiallisestihan ei ole eroa Ruotsin sosialidemokratian ja Saksan "barmatismiin" välillä. Säännöllisesti tulevat paljautukset rikollisista tekosista (huijauksista ja kassankavalluksista) todistavat, että Ruotsinkin sosialidemokratian rappeutuminen on kehittynyt aika pitkälle. Että Brantingin seuraajat häikäilemättä ampuisivat työväkeä sellaisissa oloissa kuin Noske Saksassa, sitä ei kukaan epäile.

Branting oli II Internationaalen pylväitä. Hänellä oli suurempia mahdol-

lisuuksia kuin toisilla johtaa työväen joukkoja valheelliselle tielle. Ja hän suoritti sen onnistuneesti. Hänen kannattajansa saattavat vielä kauan hänen autoriteetillään pettää työläisiä, Ruotsin lehdissä jo ehdotetaan, että hänen muotokuvansa pantaisiin Tukholmassa pystytettävään "rahan patsaaseen" Karl Liebknechtin, Jauresin ja Leninin kuvan viereen. Saa nähdä riittäkö Brantingin kannattajilla törkeyttä asettaa nämä kuvat rinnakkain sen jälkeen kuin Branting itse on julistanut että Lenin ja MacDonald, Brantingin henkiyhtävä petturuudessa, ovat niin vastakkaiset kuin tuli ja vesi. Toivottavasti toverimme kommunistit Ruotsissa osavat estää moisen julkeuden.

Leningradissa 11. 3. 1925.

Yrjö Sirola.

Kuinka työväkeä pidettiin pimeässä

Niin monet länsimaisen sosialidemokratian koulun käyneet työläiset ihmettelevät, miksi ei II Internationaalen aikana tarkemmin selostettu bolshevikkien ja menshevikkien eroavaisuutta työväen lehdissä. Alla julkaisemme тов. Leninin kirje v:lta 1910 selvittää meille hieman tätä seikkaa. Menshevikit — niiden mukana тов. Trotski — kirjittelivat vääristeleviä parjauskirjoituksia bolshevikeista ja niitä kirjoituksia painettiin, mutta bolshevikkien vastakirjoituksia julaistiin vain väkijärjestyksellä, milloin ollenkaan julaistiin. Näin saivat länsimaiden työläiset bolshevikeista sellaisen käsityksen, että ne ovat puolanarkistisia äkkijyrkkiä, jollaisia saattaa esiintyä Venäjän oloissa, mutta eivät marxilaisia, joilta Länsi-Europan työväki voisi jotain oppia.

Tietysti oli pääsyynä siihen, että Leninin edustama tosi marxilaisuus ei silloin vielä levinnyt työväen keskuuteen, se että länsimaiden työväestölle ei vallankumous vielä ollut elävä todellisuus. Mutta paljon vaikutti revisionistien ja sellaisten horjuvain, silloin vielä marxilaisten, kuin Kautskyn tietoinen

salaaminen ja vastahakoinen selostaminen, mitä bolshevikit todella väittivät ja olivat.

Suomessa julaistiin kyllä bolshevikkien kirjoituksia ja kirjoja ("Venäjän s.-d. työväen puolueen historia", Ljadov), mutta myös, ja enemmän, menshevistisiä kirjoja ja käsityksiä eikä otettu varmaa kantaa näiden kesken, vaan noudatettiin periaatetta "molempiparempi". Vasta nyt alkaa länsimaiden työläisille selvitä, mikä kätkeyty aarre oli se valtava teoreettinen työ, jota bolshevikit toveri Leninin johdolla suorittivat ja josta nyt muutamia kultajyviä on jo eri maiden työläisten luettavana. Näin jälkeenkin päin ne antavat hyviä viitteitä ja opetuksia sekä kertovat kuinka huolellisella työllä taottiin se asevarasto, jolla annettiin surmanisku maailman sortovaltain ytimeen, tsarismille, sekä joita nyt kaivetaan maaperää imperialismin sortolinnojen alta. Koko maailman noskelaiset näkevät raivomielin kuinka työväki yhä sanemminkin joukoin liukuu pois heidän vaikutusvallastaan, ja turvautuvat he vimmoissaan yhä katalampiin keinoihin, aina aseelliseen taisteluun asti, porvariston kanssa yhdessä

tuhotakseen sen opin ja liikkeen, joka estää heitä enää heittävästä tuhkaa maailmantyöväen silmille.

Julian Marchlewski, jolle tämä Leninin kirje on osotettu, kuoli äskettäin Italiassa ja haudattiin Berliniin, jonka työväestö sankoin joukoin oli häntä hautaan saattamassa. Hän kuului siihen pieneen toveripiiriin, joka 1893 liittyi Rosa Luxemburgin ja Leo Jogisches'n ympärille ja vaikutti sitten Saksassa vasenradikalisena arvosteluna kautskylaisuuden revisionismille tekemiä myönnytyksiä vastaan. — V. 1886 pääsi M. Varsovan realkymnaasista. Oli silloin jo sosialisti. Meni tehtaaseen, värjäysalalle, oli 1889 perustamassa "Puolan Työväenliittoa", ensimmäistä työväen joukkojärjestöä tsaarin valtakunnassa. 1891 vangittiin Lodzissa ja istui Varsovan vankilassa. 1892 karkotettiin ulkomaalaisena (vanhemmat Preussin alamaisia). Asettui Zyriichiin, jossa silloin asui Rosa Luxemburg, päästyään pakoon Varsovasta. 1895 suoritti M. tutkinnon yliopistossa. Väitöskirjansa käsitteli fysiokraattisten oppien ilmenemistä Puolassa. Sitten oli Parvuksen kanssa Dresdenissä vasen s.-d. lehden toimittajana. Kirjotteli marxilaisia kirjoituksia Puolan legaalisiin lehtiin ja Parisissa ilmestyvään. aik. lehteen. Karkotettiin Saksista 1898 ja asettui Müncheniin. Kirjottelee Leipzigin radikaaliseen s.-d. lehteen ja Neuezeitin. Julkaisee tutkielmia puolalaisten työläisten oloista, taloustieteestä y.m. Jouluk. 1905 matkustaa Varsovaan, jossa 1906 vangitaan. Pääsee vapaaksi 1907. Edusti Puolan ja Liettuan s.-puoluetta Venäjän s.-d. Työväenpuolueen KK:ssa. Stuttgartin kansainvälisessä kongressissa esiintyy revisionistista siirtomaapolitiikkaa vastaan. Sodan aikana toimii spartakuslaisena ja joutuu vankilaan 1916. 1918 pääsee Venäjälle. Keiväällä 1919 palaa Saksaan, jossa toimii Ruhrin alueella. Kun poliisit pääsevät jäljille, matkustaa hän sotilaspapereilla Puolaan, josta Venäjälle, on täällä Toimeenp. Komitean jäsenenä sekä suoritti diplomaattisia tehtäviä keskusteluissa Puolan, Liettuan, Suomen, Japanin ja Kiinan hallitusten kanssa. Kirjottelee ahkerasti lehtiin. V. 1920 nimitetään hänet Sotilas-Vallankumouksellisen komitean

puheenjohtajaksi Puolassa. Toimi Läntisten Vähemmistökansallisuuksien Komm. Yliopiston rehtorina Moskovassa, kunnes oli pakotettu hakemaan parannusta murtuneelle terveydelleen. Ennätti suorittaa pitkän päivätyön kansainvälisen vallankumousliikkeen palveluksessa.

Leninin kirje J. Marhlevskille

7. X. 10. (Parisi). Rakas toveri! Sain eilisiltana myöhään Teidän ja Wurmin kirjeen sekä Teidän artikkelinne 1). Teidän ja Kautskyn pyynnön mukaisesti tyydyn Teidän kirjoitukseenne.

Olen jo kirjottanut noin puolet suurta kirjoitusta Martovia ja Trotskia vastaan yhdessä 2). Täytyy jättää kesken. Ryhdyn kirjoittamaan lyhyttä kirjoitusta Trotskia vastaan. Kun tapaatte Kautskyn, niin olkaa hyvä ja sanokaa, että hän kuitenkin ottaisi lukuun vastauksen Trotskille *minulta*. Jos saksalaiset niin pelkäävät väittelyä, niin en luule olevan niin tärkeätä, tuleeko viikon aikaisemmin tai myöhemmin vastaus?

Tuntuu kovin loukkaavalta, että jopa Kautskykin ja Wurm eivät näe sellaisten kirjoitusten kuin Martovin ja Trotskin halpamaisuutta ja kataluutta. Yritämpä kirjoittaa Kautskylle vaikkapa yksityisen kirjeen selvittääkseni asiaa. Onhan se suorastaan skandaali, että Martov ja Trotski rankaisematta saavat valehdella ja kirjoittaa häväistyskirjoituksia "tieteellisen" artikkelien varjolla!

Sivumennen, voisitteko selittää minulle kaksi käytännöllistä kysymystä. 1. Löytyisikö Berlinissä kääntäjää (Neue Zeitin kirjoituksia varten) venäjämä saksaksi? Vai onko toivotonta ja tuleeko kalliiksi, niin että olisi parempi etsiä täältä? Yritän joka tapauksessa löytää täältä, mutta tahtoisin kuulla teidän mielipiteenne, sillä teillähän on paljon kokemusta tällä alalla.

2. Jos kirjottaisin kirjasen (kooltaan samanlaisen kuin Tsherevaninin "Proletariaatti Venäjän vallankumouksessa"). Venäjän vallankumousta, sen opetuksia, luokkataistelua j.n.e. koskevasta asiasta, niin olisiko saksalaista puoluekustantajaa vai eikö? Maksavatko saksalaiset sellaisista vai onko etsittä-

vä maksua pelkästään venäläisiltä ja saksalaiset siinä sivussa hyötyisivät? 3).

Vastauksen yhteydessä Martoville sain käsiini vielä erittäin mielenkiintoisen tilaston vuodelta 1905—08 lakoista ja kovin haluaisin muokata sitä käytettäväksi. Aine on sellainen, että sopii paremmin kirjaan tai kirjaseen kuin kirjoitukseen 4). Saksalaisethan ovat hävettävän "tiedottomat" Venäjän vallankumouksen arvioimisen asioissa!

Liitän mukaan lyhyen yhteenvedon siitä, mitä olisi hyvä lisätä Martovia vastaan. Jos Te liitätte vaikkapa vain osan siitä kirjoitukseenne, niin tulee oikein hyvä.

Parhaat terveiset.

Puristaen kättänne.

Teidän Lenin.

Entäs, eikö suurlakkokysymys Magdeburgissa (Rosa Luxemburgin päätösehdotuksen hyväksyminen ja sen toisen osan peruuttaminen) eikö se edistä rauhaa hänen ja Kautskyn kesken? Puoluetoimikunnan? Tai eikö niin pian? 5) (Rose Luxemburgille kirjoitin kaksi viikkoa sitten Tukholmasta). 6).

Osoitteeni on: V. L. Oulianoff 4 Rue Marie Rose. 4. Paris XIV.

(Liite kirjeeseen)

Tässä pääseikat (ei läheskään kaikki) Martovin valheista ja väärennyksistä, jotka (jos ei kokonaan, niin vaikkapa osaksi) on mainittava:

Sanoen, että Radek siteeraa väärin, heittää t. Martov epäluulon sitä todistamatta. Mutta meillä on selvä todistus siitä, että Martov siteeraa väärin. "Me olemme tähän asti puhuneet ranskaa, (Neue Zeit siv. 910) — siteeraa Martov Leniniä. Sitä a t t i o n v ä ä r i s t e l t y. Lenin sanoi: Me o p i m m e vallankumouksen aikana puhumaan ranskaa" ("Proletaari" n:o 46 7). Vääristellen sitaatin peittelee Martov juuri sitä, että hän (kaikkien opportunistien tapaan) kehottaa työläisiä unohtamaan jo opitut vallankumoustaistelun menettelytavat.

"Puhua ranskaa" — oikeammin sanoen: blanquillaisesti, lisää Martov. 8) Kiitos avoimielisyydestä. Ranskan työväen vallankumouksiin osanoton nimittäminen "blanquillai-

suudeksi", se on juuri Martovin ja Quessel'in katsantokantojen "olemus". 9).

"Koko Länsi-Euroopassa — kirjottaa Martov, — pidetään talonpoikaisjoukkoja joukkona liittokelpoisina, kun he saavat tuntea kapitalistisen mullistuksen raskaita eurauksia maataloudessa...; Venäjään nähden on kuviteltu itselleen, kuinka lukunsa puolesta heikkoon proletariaattiin yhtyy 100 milj. talonpoikaa, jotka eivät vielä ole joutuneet kapitalistisen porvariston kouluun" (Neue Zeit siv. 909). Tämäpä on juuri venäläistä quesseliläisyyttä!

Venäläinen Quessel unohti sanoa, että Venäjän s.d. maatalousohjelmassa hyväksytyt Tukholmassa 1906, jolloin menshevikeillä oli enemmistö!) sanotaan että "on kannatettava talonpoikain vallankumouksellisia esiintymisiä aina tilanherain maitten p a k k o l u o v u t u k s e e n asti". Onko jotain tällaista "Euroopassa" venäläinen Quessel? Ei, sillä Euroopassa ei enää aseteta porvarillisen vallankumouksen kysymyksiä vallankumouksellisesti. "Kapitalistisen porvariston koulu" on Venäjän talonpojille liberaalisen porvariston petoksen ja kavalluksen koulu (joka porvaristo on kavaltanut talonpojat tilanherroille ja itsevaltiudelle), ja moista koulua voivat puolustaa vain äärimmäiset opportunistit.

Pilkaten "100 milj. talonpojan yhtymistä proletariaattiin" pilkkaa Martov koko vallankumousta, joka itse teossa on näyttänyt sellaisen yhtymisen kapinan kentällä (X, XI 1905), kuten myös kummankin ensimmäisen Duuman areenalla (1906 ja 1907).

Martov horjuu avuttomana liberaalien (ne ovat "maitten pakkoluovutusta" vastaan, "talonpoikain vallankumouksellisia esiintymisiä" vastaan) ja sosialidemokraattien kesken, jotka tähän saakka eivät ole suinkaan kieltäytyneet kannattamasta talonpoikain kapinaa eivätkä julistamasta sitä ohjelmassaan.

Martov arvelee, että päiväjärjestyksessä ei ollut vallankumousvuosina (1906—07) kysymys tasavallasta, vaan "kansan eduskunnan riippumattomuudesta" (siv. 918). Riippumattomuus kenestä?

monarkiaistako, joka pani toimeen valtiokaappauksen? Venäläiset opportunistit unohtavat maataloudellisen ja poliittisen vallankumouksen yhteydenkin (voiko taistella maitten pakkoluovutuksen puolesta taistelematta tasavallan puolesta?), unohtavat että valtiokaappausten, kapinain, murskaamislakkojen ajankohta objektiivisten ehtojensa voimalla, eikä meidän tahtomme talia, asettaa päiväjärjestyksen kysymyksen tasavallasta. "Tasavalta", tunnuksena v. 1905 oli muka "romanttikkaa"; "riippumattomuus" (valtiokaappauksia toimeenpaneavasta ja kansalaisotaa käyvästä itsevaltiudesta) — se muka on realipoliittikkaa, niinkö Venäjän Quessel?

A propos. Rosa Luxemburg on väitellyt Kautskyn kanssa siitä, onko Saksassa koittanut murskaamisstrategian aika, johon Kautsky selvästi ja suoraan sanoi, että pitää sellaista ajankohtaa kiertämättömänä ja läheisenä, mutta ei vielä koitaneena. Mutta Martov "syventi" (luullen parantavansa) Kautskyä kieltää murskaamisstrategian soveltamisen 1905 Venäjällä! Martov katsoo että kapina XII.05 oli "keino-tekoisesti" aikaansaatu (Neue Zeit, siv. 913). Henkilöt, jotka moista luulevat, voidaan vain keino-tekoisesti lukea sosialidemokratiaan kuuluviksi. Luonnollisestikin ovat he kansalliliberaaleja.

Martov pilkkaa sitä katsantokantaa, että proletariaatti on "ratkaiseva voima" (siv. 909) vallankumouksessa. Vain liberaalit ovat tähän saakka (eikä nekään aina) rohjenneet kieltää riidatonta historiallista tosiasiaa, että Venäjän proletariaatti itse teossa v. 1905 esitti "ratkaisevan voiman" osaa. Ja kun teoria, joka kielsi "proletariaatin hegemonian, johtavan osan, Venäjän vallankumouksessa", pääsi voitolle (Martovin ja Potresovin toimittamassa "Yhteiskunnallisessa liikkeessä") 10), niin Plehanov erosi sen toimituksesta ja julisti julkaisun likvidaattorien työksi. Martov ei nyt edusta koko menshevismää, vaan ainoastaan sellaista, josta kieltäytyi ja jonka julisti opportunistiksi menshevikkinä pysyvä Plehanov.

Martov asettaa anarkistien boikotin ("poliittisen pidättymisen") puolustusta vastaan

"koko Länsi-Europassa" Venäjän boikotin 1906. Boikotista 1906 olemme puhuneet erikseen (sen olette jo maininneet). Mutta miksi, puhuen boikotista yleensä Martov unohti boikotin pääsovelluttamisen Venäjän vallankumouksessa, Bulyginin Duuman (elok. 6 p. lain 1905) 11)? Sitä boikottia vastaan olivat kaikki liberaalit, vasemmistolaisetkin "vapautuksen Liitto" 12), sen boikotin puolella olivat sosialidemokraatit, bolshevikit. Miksi ei Martov kerro, että tämä boikotti oli voitollisen murskaamisstrategian tunnus?

Kaikki menshevikit (erikoisesti "Nasha Sarja", „Vozrosdenija" ja „Shisn"-lehdissä) ovat kehuneet Rosa Luxemburgin kiistaa Kautskyn kanssa julistaakseen Kautskyn "menshevikiksi". Ja Martov riuhtoo kaikkiin voimin, pannen liikkeelle pilkkumaisen ja kurjan diplomatiansa, syventää äkkseen kuulua Rosa Luxemburgin ja Kautskyn välillä. Nämä surkeat yritykset eivät voi onnistua. Vallankumoukselliset sosialidemokraatit ovat voineet väitellä murskaamisstrategian ajan koittamisesta Venäjällä, mutta ei murskaamisstrategian sopivaisuudesta Venäjällä 1905. Sen sopivaisuuden kieltäminen Venäjällä 1905 ei pistänyt Kautskyn päähänsäkään. Sen voivat kieltää vain liberaalit sekä saksalaiset ja venäläiset quesselit!

Muistutuksia:

1. "Neue Zeitissa", Kautskyn toimittamassa saksalaisessa viikkolehdeissä, n:o 50, syysk. 9 p. 1910 oli Trotskin artikkeli "Venäjän sosialidemokratian kehitystendenssit". Seuraavassa numerossa oli Martovin kirjoitus "Preussin keskustelut ja Venäjän kokemus", joiden molempain kirjoitusten luonne selviää Leninin kirjeestä. Tov. Lenin halusi itse vastata näihin, mutta Kautsky ja hänen apuomittajansa Wurm vastustivat. Heidän ehdotul.estaan kirjetti vastauksen tov. Marhlevski —Karski. Hän lähetti kirjoituksen Leninille tarkastettavaksi. Vastauksessaan osotti Lenin, mitä vielä olisi täydennettävä. Vastaus oli nimellä "Väärinkäsitys" n:ssä 4 lokak. 28 p. 1910.

2. Leninin vastaukseksi aiottu kirjoitus painettiin Venäjäksi nimellä "Puolueen sisäisen taistelun historiallinen sisältö".

3. Tskerevaninin kirjanen ilmestyi saksaksi 1908. Sisältää likvidaatorkatsomuksia 1905:n vallankumoukseen. Aikomaansa kirjasta ei Lenin kirjottanut, arvatenkin kielteisen vastauksen johdosta kysymykseensä.

4. Kirjotuksensa "Lakkoilastosta Venäjällä" julkaisi Lenin Moskovassa jouluk. 1910 — tammik. 1911 ilmestyneessä bolshevikkien aikakauslehdessä "Mysl". Saksaksi ei saatu kustantajaa.

5. Tarkotetaan Saksan s.-d. puoluekokouksessa Magdeburgissa 18—24 syysk. 1910 suurlakosta käytyä väittelyä ja R. Luxemburgin ja Kautskyn sekä puoluejohdon erimielisyyttä taktiikasta, josta johtui vilkas väittely, R. Luxemburgin puolustaessa joukkoliikkeitä Kautskyä vastaan.

6. Tätä Leninin kirjettä ei ole löydetty.

7. Sitaatti on Leninin kirjoituksesta "Likvidaatortien likvidominen". "Ranskan puhu-

minen" tarkoitti Ranskan Suuren Vallankumouksen menetelmiä, vallankumouksellista toimintaa.

8. Martov tähtäsi siihen, että bolshevikit panevat marxilaisuuden tilalle blanquillaisuuden.

9. Ludwig Quessel, äärimmäinen s.-d. opportunisti Saksassa.

10. Likvidaatortien kirjoituskokoelma "Yhteiskunnallinen liike Venäjällä XX-vuosis. alussa" ilmestyi 1909—1914 viitenä niteenä Pietarissa Martovin, Maslovin ja Potresovin toimittamana.

11. Bulyginin Duuma tarkoittaa sitä "eduskuntaa", jonka tsaari aikoi kutsua kokoon elok. 6 p. lain mukaan, mutta jonka lokakuun liike teki tyhjäksi.

12. "Vapautuksen Liitto", P. Struvan perustama liberaalisen intelligenssin järjestö, joka Stuttgartissa julkaisi aikakauskirjaa "Osvobodjenje" (Vapautus), oli 1905 kadetti-puolueen ydin.

Luokkasodan muistoja

Värtsilän ja sen ympäristön tapahtumia.

Värtsilä ympäristöineen on suurten teollisuusyömaitten hallussa. Siellä on Ruskealan marmorilouhos, Läskeiän saha ja tehdas, Hämekosken ja Leppäkosken paperitehtaat sekä suuria metsäyömaita. Sortavala ja Joensuu ovat lähikaupunkeja. Karjalan rautatie haararatoineen eri tehtaille kulkee seudun lävitse. Elinkeinoina ovat tehdas- saha- ja metsäyöt työläisillä, maanviljelys talollisilla.

Punakaarteja perustettiin jokaiseen teollisuuspaikkaan ja voidaan jotenkin varmaan sanoa, että jos edellämainittujen teollisuuspaikkojen mukaan luetaan Suistamon kirkonkylä ja metsäyöläiset, niin punakaartilaisia oli noin 1,500 miestä, ilman kiväärejä. Jos tämä joukko olisi aseistettu ja kunnolla johdettu, olisi se saanut paljon aikaan Karjalan rintamalla. Eri paikkojen punakaarteilla ei ollut minkäänlaista yhteistä toimintaa keskenään, eivätkä he tehneet mitään punaisten

joukkojen hyväksi rintamalla. Eivät yrittäneekään estää lahtareiden toimintaa, rataa ei otettu haltuun, ei toimittu minkäänlaisen aktiivisen suunnitelman mukaan, vaan odotettiin mitä aika tuo tullessaan. Lahtareilla ei ollut riittävästi aseita ja heitä oli vähemmän punakaartiin verrattuna, joten voimasuhde ei ollut pelottava vihollisen puolella, jos olisi tahdottu toimia. Oli kyllä neuvotteluita, joissa puolustettiin aktiivisiin tekoihin ryhtymistä. 23.II-18 oli tällainen kokous Suistamon kirkonkylän punakaartilla, osa oli vastaan ja niin ei tullut päätöstä. Asiantuntijoiden puute sen sai aikaan, ei ollut sotilas-spetsiä edes pahaistakaan; intoa kyllä olisi ollut riittävästi. Lahtarit lähettivät urkkijoita punakaartilaisien kokouksiin, joten saivat varsin hyvin tietää, mitä punaiset aikoivat. Eräänä tällaisena urkkijana eräs Feodor Bulyngi. Hän se ilmoitti lahtareille, mitä punaiset päättivät kokouksissaan kulloinkin.

Taisteluita Värtsilän seuduilla oli ainoastaan Värtsilän punakaartin kanssa 8 p. hel-

mikuuta. Punakaarti oli työväentalolla ja sinne lahtarit sen piirittivätkin. Punaisille oli kylä ilmoitettu että Sortavalan ja Joensuun lahtarit olivat junalla tulossa Värtsilään. Punakaarti odotti heitä työväentalolla eikä tehnyt mitään estääkseen piiritykseen joutumistaan. Melkein aseettomina ollen (oli joku kivääri) he eivät voineet pitää puoliaan kuin noin 3 tuntia, joihin olivat pakoitetut antautumaan. Sen jälkeen lahtarit likvideerasivat kaikki paikalliset punakaartin järjestöt, toimittivat vangitsemisia, teloituksia j.n.e. Toimien järjestelmällisesti ja suunnitelmanmukaisesti, joka vastasi yleisesikunnan suunnitelmaa selkäpuolen puhdistuksessa.

Näidenkin teollisuuspaikkojen työväestö, jos olisi saanut järjestävää kykyä joukkoon, olisi voinut varmasti muuttaa rintamasuhteita keväällä 1918.

P u n i k k i.

Rautavaaralla.

Rautavaaran pitäjä on Kuopion läänissä. Sen yhdistää muuhun maailmaan Savo-Karjalan rata sekä hyvät maantiet Kuopioon, Iisalmeen, Kajaaniin ja Nurmekseen. Väestö elää myös pääasiassa maanviljelyksellä, mutta suuresti harjotetaan myös metsäteollisuutta.

Varsinaiseen luokkasotaan ei Rautavaaran työväestö ottanut osaa. Syy on siinä, että siellä ei järjestetty mitään aseellista toimintaa, vaikka paikkakunta on Suomen punaisimpia. Lahtarit eivät keskuksissaan jättäneet tätä huomioonottamatta, vaan miehittivät pitäjän sotilaallisesti tärkeimmät paikat kuten maantiesolmut, rautatie j.n.e.

Maaliskuussa v. 1918 lahtarit panivat toimeen mobilisoinnin palvelukseen. Talon ainoaa miestä eivät ottaneet. Terveysten tarkastus oli jotensakin hataraa, sattui esim. että kun kaksi toverusta meni syyniin, ja toisella oli toinen käsi poikki, ei lääkäri sitä huomannut. Vasta kun toinen toveri sanoi, ettei hän "sillä oo toista kättäkään, miten se sotaan" — — — huomasi lääkärikin miehen raakiksi. Raakkeja ei näissä syyneissä juuri tullut.

Paikkakunta ei suosinut yleensä koko valkoisten hommaa. Mobilisoinnista karkasi sekä talonpojat että työläiset. Samoin rintamalle viedyistä karkasi noin 50 pros.

Vallattuaan pitäjässä varman jalansijan alkoivat lahtarit heti etsiä työväen luottamushenkilöitä vangitakseen heidät. Tämä onnistui huonosti, sillä työläisten luottamusmiehet ehtivät suureksi osaksi paeta Venäjälle. Saituipa niinkin, että kun poliisit ja suojeluskuntalaiset menivät taloon etsimään poikaa, joka oli karannut tai ei saapunut käskettyyn paikkaan, niin isä otti kirveen ja sanoi: "tässä minä annan teille laillista hallitusta, vai poikani veisitte herrain tapettavaksi". Eräs emäntä lupasi pyllistää takapuolensa virkaheroille, kun nämä etsivät hänen miestänsä j.n.e. Väestön vastarinta valkoista hallitusta vastaan oli jotensakin yleistä. Jos olisi paikkakunnalla ollut järjestöjä, jotka olisivat järjestäneet punaisen toiminnan, niin olisi se saanut suuren osan kansasta vapaaehtoisesti puolelleen. Lahtarit huomattessaan, että punaisten aineiden pakoonmeno tapahtui Kuhmoisten tietä myöten Venäjälle, sulkivat tien ja tappoivat tapaamansa pakolaiset sekä kuoppasivat silvotut ruumiit metsään, suohon y.m.

Sopinee mainita lisäksi, että jos Suomen armeijassa palveleva sotilas, joka oli kotoisin Rautavaaran puolelta, meni pyytämään lomaa, sai hän upseerilta vastauksen: "Teille ei lomaa anneta, sillä kaikki jotka ovat Rautavaaran puolelta ja sinne loman saaneet, eivät ole palanneet takaisin". Tämän kirjoittajalle on itselleen täten vastattu palvellessaan Pohjois-Savon rykmentissä.

Punaisten järjestäymättömyys sai aikaan myös sen että rautavaaralaiset eivät voineet hyödyttää luokkasodassa vallankumouksellista suuntaa.

S a p o ö r i.

Pielisjärven tapahtumat v. 1918.

Pielisjärven pitäjä on Kuopion lääniä. Väestö elää maanviljelyksellä, metsäteollisuudella ja sahatyöllä. Paikkakunnalla on muutamia teollisuuslaitoksia, esim. puuhiomo. Pitäjän läpi kulkee Karjalan rata sekä hyvät

maantiet Kuopioon, Iisalmelle, Kajaaniin, Lenttiraan ja Repolaan y.m. Talvella liikuntaa helpottavat lukuisat järvitiet, kesällä laivareitit Pielisellä.

Suurlakon jälkeen marrask. 1917 lahtarit rupesivat perustamaan suojeluskuntia pitäjässä ja ympäristössä. Näiden joukossa nähtiin kansakoulun opettajia, isäntiä (ennen sotaväessä olleita), kauppiaita, puotipalvelijoita y. m. Panivat toimeen säännöllisiä rivistöharjoituksia taktillisine puolineen. Ohjausapua saivat lahtarien pääkeskuksesta, josta lähetettiin neuvoja maaseuduille. Harjoitusaseina oli metsästyspyssyjä sekä seipäitä. Helmikuussa 1918 perustivat Lieksan kirkonkylän nuorisoseuran taloon sotilaskursit. Osanotto kursseihin oli pakollinen soveliaassa iässä oleville. Kurssit olivat 2-viikkoiset ja heti sen jälkeen oli lähdettävä rintamalle.

Punakaarti oli järjestetty paljon huolimattomammin. Pääkaartina oli Lieksan kirkonkylän punakaarti ja sen alaosastoina Pankkosken puuhiomon ynnä sahalaistosten ja metsätyöläisten ryhmät; myös oli muutamia kyläryhmiä. Opetus ilman aseita oli heikkoa, ohjaajia puuttui, yhteyttä keskuksien kanssa ei ollut laisinkaan, ei ollut minkäänlaisia aktiivisia suunnitelmia. Ylin johto oli August Vesleyllä, joka ei siihen kyennyt. Hän ei tehnyt mitään hyödyttävää. Hän oli myöskin Joensuun kaupungin punakaartin päällikkö.

Punakaartin johdon toimettomuutta osoittaa sekin, että vaikka kaartin lukumäärä oli suuri (useampia satoja miehiä), ei osattu ottaa Karjalan rataa haltuun, vaan annettiin se lahtareille. Tämä antoi lahtareille mahdollisuuden keskittää joukkoja aina sinne, missä piti olla voimakas. Sen jälkeen kun lahtarit alkoivat aseellisen toiminnan, niin Vesley kielsi punakaartin ryhmittymisen ja keskitetyn toiminnan Värtsilän, Joensuun ja toisilla paikkakunnilla olevien teollisuuslaitosten punakaartien kanssa.

Kukistettuaan Värtsilän punakaartin suuntasivat lahtarit hyökkäyksensä eri paikkakuntien työväenyhdistysten kimppuun, hävittäen taloja, penkoen kirjoja ja papereita ja vangiten aktiivisia jäseniä. He murhasivat varmojen tietojen mukaan 54 työläistä, jotka kuo-

pattiin Lieksan hautausmaan vesiviemäriin. Saloille tappoivat myös kenen siellä kiinni saivat, mutta lukumäärää ei tiedetä. Upottivat myös järviin, sekä kätkivät järvisaariin murhaamiensa ruumiita.

Puhdistettuaan selkäpuolen punakaarteista lahtarit maaliskuulla lähettivät joukkojansa, mitä liikenä, rintamalle. Sitä ennen jo sulki tiet rajalle (50 km. Venäjän rajalta), siten haluavilta estäen pääsyn Venäjälle. Tapaamansa karkurit lahtarit säännöllisesti tappoivat. Karkureita olikin paljon, sillä lahtareiden mobilisoimiskäskey sai osakseen aika paljon vastahakoisuutta. — Jos olisi osattu johtaa ja järjestää niin Lieksan punakaartilla olisi ollut tärkeä tehtävä luokkasodassa. Innostus "punaisen vallan" puolesta oli voimakas, lahtareita vihattiin yleensä. Lahtarit olivat vähälukuiset, joten ne päättäväisellä toiminnalla olisi voitu pitää aisoissa sekä valata Karjalan rataverkko, jos olisi toimittu voimakkaasti.

S a p ö ö r i.

— Orko Mannerheimin miekka tupessa? Eräässä puheessaan sanotaan lahtarikenraali Mannerheimin lausuneen ettei hän pane miekkaansa tuppeen ennen kuin venäjänpuoleinen Karjala on yhdistetty lahtarien Suomeen. Mannerheimin s.o. Suomen lahtarien miekka on kuitenkin osoittautunut nii lyhyeksi ja tehottamiseksi, ettei se ole voinut leikata Autonomien Karjalan Sosial. Neuvosto-Tasavallan päätä. Lahtarit ovat aina "hukkuneet omaan miekkaansa", milloin ovat yrittäneet tehdä rosvoretkiä Karjalan Neuvostovaltaan.

Rosvoretkistään kirjoittaessaan, lopettavat lahtarit lorunsa, vakuuttaen yhä uskovansa, että joskus saavat Karjalan riistovaltansa alaiseksi. Niinpä sanoo lahtari Eino Kempainen — muistellessaan Karjalassa samaansa selkäsaunaa — että "suomalaista verta on jo siksi paljon vuotanut kaikkien rajantakaisten läheisten heimoveljemme Suomen yhdistämisen puolesta, että Suomi ei sinä ikänä lakkaa vaatimasta tämän aatteen toteuttamista jo yksin siitäkin syystä". Ja tuon sanottuaan hän manaa kaikki imperialismin voimat työläisten ja talonpoikain Neuvostovaltaa.

vastaan, jotta tuo Suomen lahtarien riistounelma toteutuisi. *)

Eräs lahtarien rosvoretkeilijä Ounas Kittilä purkaa rosvoretkeilijänsä loppulauseissa isuaan Suomen bolshevikijohtajille ja punakaartilaisjohtajille, jotka "Suomen punakaartin pohjoisimman rintaman muodostamisellaan" ovat estäneet lahtarien unelmat Neuvosto-Karjalan alistamisesta Suomen lahtarien riistovallan alaiseksi.

Suomen lahtarit turvautuvat imperialistisiin isäntiinsä. Kun tietävät ettei heidän voimansa riitä Neuvostovallan aluetta asevoimin riistämään, niin rukoilevat yleismaailmallista imperialismia muodostamaan yhteisen rintaman työläisten ja talonpoikain Neuvostoliittoa vastaan. Toivovat sen avulla jotain hyötyvänsä. Mutta siinäkin toivossaan pet-

*) Eino Kempainen Vienan kävijöitä. — Ounas Kittilä, suur-Suomen puolesta koillisilla rajamailla.

tyvät. Vaikka Mannerheimin miekka olisi aina pois tupesta niin Karjalan Neuvostotasa-valtaa ei se voi leikata.

Suomen lahtarien uneksuma "heimoveljien" yhdistäminen lahtari-Suomen ja Neuvostovallian rajojen kahden puolen voi tapahtua vasta silloin kuin lahtarien valta Suomessa on kukistettu, työläisten ja talonpoikain vallan punainen lippu liehuu Suomessa. Mutta silloin se ei tapahdu kansallisuusmaisuksien riistämisen ja työtätekevään orjuuttamisen, — kuten lahtarit haluavat — vaan kaikkien työtätekevään vallan ja vapautuksen merkeissä. Se voi tapahtua vasta silloin kuin Suomen työtätekevää kansaa saa tilaisuuden katkoa lahtarien takomat orjankahleet ja seurata Neuvosto-Karjalan sekä inkeriläisten heimoveljien esimerkkiä, ottamalla vallan omiin käsiinsä.

Silloin painuu Mannerheimin miekka tupeen niin ettei se sieltä milloinkaan enään koho.

K. M. E.

Kymmenen päivää John Reedin elämästä

"Fiat"-automobiiliin tuttu ääni kuuluu jo kaukaa talviyön kuulakkaassa kuutamossa. Rajamurjussa tiedettiin tulija tutuksi, olihan tov. R. vaunuineen jokaoinen murjun vieras — ei vieras sanan kirjaimellisessa merkityksessä, ei vähääkään. Parempi kuin tuttava, toveri, esimies, veli! Mutta vieras siksi ettei kuulunut murjun vakinaiseen asujamistoon. Hän se nytkin autoineen esille työntyy, veräjälle vääntyy, tupaan astuu.

— Terve pojat ja emäntä! Kämmentä lyödään, kuunnellaan terveiset.

— Sdorovo!

Tumma mies tulee tulijan mukana. Astuu perälle, penkille käy, istuu. Ei osaa mies meidän kieltämme ei varsin venättäkään. Omiaan osanee länsi-Europan kieliä, englantia, ranskaa mitä osanee? Mies istuu vai-tonaan, tähyilee matkaan lähteviä aseveikkoja, rajamiehiä.

Kuutamo loistaa kirkkaana, nahka-pakkainen paukuttelee nurkissa, puissa, rajakorvessa. Jokaoinen ammunta ei vielä häiritse ra-

jaseudun kuoleman rauhaa, mutta pian jo alkanee. Rajalla tehdään totuttua työtä, varustellaan vallankumousta, hiihdetään korvessa, kytätään metsissä, ammutaan ja tullaan ammutuiksi. Ihmeelliset rajakorven rintamat, joissa ei vallitse sota eikä rauha, vaan ikuisen vaaran, salasurman työ, tuho.

— Toin tässä toverin jonka lähettää itse Vladimir Iljitsh. Hän on ulkomaalainen. Ei osaa kieltämme mutta on toverimme. Hän on jo kauan kotiensa koettanut, yrittänyt yhtäältä ja toisaalta, mutta sota on sotkenut suunnitelmansa. Ei ole onnistunut pääsemään ja meidän on häntä autettava. On toimitettava toisiin maihin, mutta niin ettei joudu ohranan käsiin. Voimmeko sen tehdä?

Toveri R. se oli, joka näin puhui.

— Huono on nykyään salakulku, kovin vainuvat vainomiehet, mutta saataneen kai yksi mies menemään erämaassa. Ei niitä kaikkialla liene kurinpitäjiä valkoisillakaan, vaikkapa niitä paljonkin on. Näin arvelee asiantuntija.

— "Kai" ei kelpaa! Varmuus pitää olla! Amerikalaisen toverin kohtaloa ei saa panna epävarmuuksien varaan.

— "Kai" — sanotaan aina rajalla ja varmakin on "kai", no sanotaan siis että varmasti — "kai". Ylivoima voittaa voimankin, viisaampi pettää viisaankin, mutta varmasti "kai" John Reed pääsee rajan yli — palamatta.

— Pääsee "kai"!

Ja näin jää vieraan maan toverin kohtalo erämaan huostaan, vastuu hänestä vallankumousmiehille.

Yö siinä istutaan rajamurjussamme. Lähettejä tulee, toisia menee, tiedot tavataan, kirjeet avataan, sanomat luetaan, tapahtumat tutkitaan. Sifferit selitellään ja europolainen ilmanpaine punnitaan. Sota jatkuu ympäri isämaamme. Ainoa ikkunamme on raollaan yleismaailman ilmanvaihdolle, sen ääressä istuvat toverit totisina, kuuntelevat, katselevat, ajattelevat ja rajamaan yö — se henkii niin hyytävän kylmästi, niin verisen vaiheisesti.

— Can you speak English.

— Very little, mutta eikö sentään väännetä venettä. Tai pannaan kaikki sekaisin, mitä osataan, kaippahan siitä joku tolkku tulee.

Ja niin siin alettiin juttua jauhamaan.

— Osaatteko hiihtää? kyselee rajamies.

— En tiedä vaikkapa olisin hyväkin hiihtäjä, en ole koskaan koettanut.

— Vai ette ole! Huomenna alkavat teille ankarat harjoitukset.

— Eikö mitenkään muuten selvitä asiasta?

— Ei mitenkään! Teidän on hiihdettävä 20 kilometriä luotsien jälessä, muuten ette pääse. Ja hiihdettävä vieläpä niin nopeasti, etteivät vaaniskelijat ja vahtimiehet saa rajalla kiinni, jos sattumalta ladulle osuvat.

Reed miettii pitkään, sitten kysäsee:

— Sekö on ainoa keino?

— Se on!

— Kaikkea minä olen jo maailmassa opetella saanut, mutta näyttää siltä kuin vallankumous vaatisi vielä opettelemaan hiihtotaidonkin.

— Kyllä se minustakin siltä näyttää. Näillä pohjoisten alueiden ankaruilla soilla ovat talvisin sukset ainoat kulkuneuvot. Ja lienee

näiden vyöhykkeiden vallankumouksillakin omat konstinsa.

Amerikalainen toveri ajattelee tavallista pitempään.

Jo päivän noustessa seuraavana aamuna varataan sukset valmiiksi. Reed asetetaan asianmukaisesti suksille, sauvat käsiin ja mars matkaan.

— Saako ensin panna piippuun! kyselee Reed.

— Se kyllä sallitaan, tämähän on vasta harjoitushiihtoa.

Tupakka tehdään, savut nyästään, pojat potkasevat liikkeelle, Reedkin rynnistää, mutta mahalleen matkääntää mies. Aivastelee siinä amerikalainen, lunta sieramissaan. Mutisee jotain omalla kielellään ja yrittää uudelleen, sama tulos.

— Ei huoli hätäillä, eikä potkasta niin rajusti. Hissuksiin vain, näin ja näin. Ensin tällä jalalla, ruumis vähän etunojoo, sauvoilla tasapainobalansointi, ja vähän voi vaikka tyrkätäkkin. Tämähän on maailman yksinkertaista hommaa, selittävät opastajat.

— Ei siinä muuta ole kun otat ja lähdet juoksemaan. Tavalliseen juoksuun vain! — supattavat suomalaiset. Mutta eihän se Reed heidän puheistaan perille pääse. Yrittää kumminkin ja taas yrittää. Hiki valuu virtaamaan, mutta yhä vaan yrittää.

— Ei se vallankumouksen teoria ole minua koskaan näin tiukalla pitänyt, kun tämä teon asia. Tämä se tuntuu olevan koko visaa, päivittelee hiihtäjä.

— Eikö jo syötäisi välillä? kyselee.

— Syödään vaan ja iltapäivällä jälleen opimaan.

Leipää ja silliä murjotaan mahdoton määrä näin ankaran aamupäivän jälkeen. Juodaan teetä tavattomasti, tupakoidaan ja pakistaan minkä mitäkin.

— Come on! osaa joku joukosta englanniksi.

— Padjom!, toistaa toinen ja niin jälleen painutaan ladulle.

Iltapäivän iskut eivät ole entistään eheämpiä. Tämän tästä työntyy Reed suinpäin hankeen, kömpii ylös ja taas hankeen. Vihdoin istahtaa näännyksissä kinoksen reunalle

ja katselee toisten touhua, tottuneiden leikinlaskua.

— Jos minun hiihtotaidostani riippuu vallankumouksen voitto, niin onpa se syvän satuman varassa. Näin haastelee mies, mutta toiset tuumii:

— Oppiihan tähän. Opitaan hiihtämään ja opitaan tekemään vallankumouksiakin, kun näin kansainvälisiä harjoituksia pidetään. Isä Iljush opettaa osansa Moskovassa ja me täällä korvessa touhuamme lisää. Näin nauravat pojat. Ja kun juttu tulkitaan Johnille, nauraa hänkin ja taas yrittää.

Pimeän tullessa tauotaan, toimitetaan toveri saunaan ja oikein sakilla näytetään kuinka korpimailloa kylvetään. Löylyä lyödään että silakka seinällä paistuu, hakataan vastalla, hierotaan, kutkutetaan ja taas hakataan.

— Lisää löylyä pojat! huudetaan, ja lisää sitä saadaan.

— Liikaa tulee! tuumivat toiset.

— Lyökää kylmää kiukaalle, että vari vähenee, melutaan. Juostaan hankeen jäähyille ja taas lauteille.

Reed ihmettelee tämän korpisakin sulavuutta.

— Vot mihin kaikkeen ne kykenevät! Itse yrittää hän käydä miehestä, mutta mahdotonta ei mikään siedä.

— Onko tämäkin taito vallankumouksessa välttämätöntä? kyselee Reed.

— On tässä tinkimisen varaa enemmän kuin äskeisessä, selitellään.

— Slaubohu! siunailee John Reed ja hieroo saippuaa sairaisiin sääriinsä. Varustaa raajojaan huomisen varalle.

Kylvyn päälle tarjotaan talosta illallista ja teetä. Sen jälkeen saa matkamies vapauden päivän ponnistuksistaan. Annetaan olkivuode uunilla, jossa on lämmin loikoilla. Mutta rajamiehet rientävät toisaalle.

— Mihin nuo pojat aikovat! kyselee Reed, kun noin ankarasti aseihin tarttuvat.

— Rajakorpeen, kuulomia kurkistelemaan, selitellään.

— Jollet nuku raskaasti, näet itsekin Europan ikkunasta kohta ulos.

Reed ihmettelee, kääntää kylkeä polttaa piipuaan ja loikoo. Mutta sitten hän vasta ihmettelee kun tupaan alkaa työntymään lu-

misiä miehiä oven täydeltä. Suksen rapinaa kuuluu jo kaukaa kujaita, pihalta, portailta ja taas tulee tuttua väkeä. Reput heitetään lattialle, kaivetaan "pumagat" pussista, ja kerrotaan kuulumisia. On lehtiä jos minkälaisia, amerikalaisia, englantilaisia, saksalaisia, ranskalaisia, italialaisia ja Skandinavian kaikista maista. Suomesta suunnaton nippu. On kommunistien lehtiä, liberaalien, radikaalien, oikeiston, vasemmiston, keskustan reunustan, kaikkien. On mustia, punaisia, keltaisia, valkoisia, kirjavia ja retuliinivärisiä. Tämä sanottuna sisällyksestä.

— Hei, nouse lukemaan! huudetaan Reedille ja itsekin luetaan. Toisia tyrkitään pusseihin, paketteihin, pinkkoihin. Kirjeet lykiään laukuihin, laukut selkiin ja pojat taipaleelle. Pietariin — edelleen...

— Tämä on sitä Neuvostoliiton saartoa, nauretaan, postiboikottia! Reed pyörittelee päätään ja ihmettelee:

— Tämähän vasta on huushollia! Enpä ole mokomaa postikonttoria ennen nähnyt.

Amerikalainen asettuu mukavasti selälleen, keräilyään nipun tuoreita lehtiä ympärilleen.

— — —

Salakuljettajat ovat aikansa olleet. Kello on lyönyt kolme. Hetki on tullut takaisin lähtöön. Jälleen täytetään äskeiset reput tuoreilla tiedoilla, mutta nyt vallankumouksmaan tiedoilla. Lentolehtiä kaikilla kielillä, kirjeitä, jos mistä ja mihin. Nimiä kuuluu, Kominternia mainitaan, puolueesta puhutaan. Ladataan kivääreitä, mausereita, naganeja, parabelloja. Asetellaan panoksia piippuihin, pommeja taskuihin, kaikki vedetään viimeiseen vireeseen. Supistaan hiljaa, salaperäisesti, kuiskutellaan, vakavat miehet käyvät yhä vakavamiksi. Joku päästää pitkän huokauksen, vetelee hermostuneesti savu-jaan, ryyppää tämän tuosta kylmää vettä sängön laidasta, ja taas kuiskutellaan. Vihdoin sakkii saattajien painuu suksille. Ulos talviiseen yöhön, rajakorpeen! — On tullut hiljaisuus.

— Mihinkä ne kaikki menivät?, kyselee Reed.

— Yli rajan, vastaa murjuvahti.

— Yhdessä sakissako?

— Yhdessä ja yksittäin. Taktiikkaa, miten milloinkin tarvitsee.

— Näinkö minunkin on lähdeittävä?

— Aivan niin.

— Eikö rajalla ole valkoisten vahtimiehiä?

— Onpa tietenkin, miksikäs muuten varustautua kuin sotaan.

— Tapellaanko toisinaan?

— Tämän tuosta.

— Eikö voi heitä kiertää?

— Toisinaan voi. Aina yritetään.

— Entä, jollei onnistu? Ampuvatko?

— Ampuvat ja ammutaan vastaan.

— Ja mennään väkisin, niinkö?

— Usein niinkin.

— Sepä hommaa. On piru vie!

— Se on sitä rajahommaa. Nythän ollaan saarroksessa ja ikkuna on pidettävä raollaan.

— Niin, se on teidän tehtävänne.

— Niin on! Teidän tehtävänne on opetella hiihtämään.

— Niin kai. Oppinenko? Entä jollen opikaan?

— Opite, pakko oppia. Samanlainen pakko kuin noiden sanomalehtien, kirjojen, ja literatuuriin kulkemiselle.

— Jaa! Täytynee siis opetella...

Kova ammunta katkasee keskustelun. Murjuvahti tempaa seinältä kiväärinsä, pari käsi-pommia, ja painuu mustaan yöhön. Rajarauha taas kerran on tullut rikottua ja reservi heitettiin tuleen. Tovereita oli autettava.

Runsaan puoli tuntia jatkuu ammunta. Konekivääri säestää ääntä, pommia paukahtaa puolentusinaa talvisessa yössä. Sitten vähitellen kaikki rauhoittuu. Erämaan syvä kuolonkaamea rauha peittää kaiken.

John Reed on noussut ylös olkivuoteeltaan, kävelee yksin puoli hämäräisessä huoneessa ja henkeään pidätellen seuraa ammuntaa. Hänelle ovat tapahtumat ja maisemat outoja, eikä hän saa selvää asiain kulusta. Odottaa vain ja yhä edottaa: Eivätkö nuo vieraskieliset tuo jo jotain sanaa. Ovathan ne tovereita, vaikkapa ovat outoa väkeä. Ovat kommunisteja, veljiä, vaikkakin vieraan maan miehiä. Kohtalo on yhteinen kuin sukulaisten. Vihollinen yhteinen. Kumpu jo joku heistä tulisi tietoa tuomaan. Miks' eivät ottaneet mukaansa minuakin amerikkalaista.

Tänne jättivät tupavahdiksi taistelun ajaksi. Osaan minäkin ampua, ja haluankin. Olisihan voinut olla, että minustakin olisi ollut hyötyä yhteisessä työssä. Kas kun eivät jo tule.

Suksen rapinaa sentään jo alkaa kujalta kuulumaan. Rajasakki, yhtä lukuunottamatta, saapuu tupaan. Äänetönnä riisuvat miehet aseitaan, vähentävät vaatteitaan.

Ei tunnu keskustelu kulkevan. Ei ole mitään puhumista. On tehty tämän yön työ ja nyt jo voidaan asettua levolle.

Reed katsoo kauan toverusten puuhaa, mutta kun huomaa ettei hänelle kukaan aio asiain kulusta mitään mainita, alkaa hän keskustelun, ja saapa vastauksenkin näiltä mykiltä miehiltä:

— Mikä ammunta se oli?

— Valkoisten vahdisto avasi tulen kun lähettimme hiihtivät yli rajan.

— Sattuivatko kuulat?

— Yksi tovereistamme jäi jäälle, eikä saatu edes ruumistakaan pois.

— Palasivatko lähetit takaisin?

— Palasivat.

— Missä he nyt ovat, kun eivät tänne tulleet?

— Mitäs he tänne takaisin? Ylihän niiden oli mentävä.

— Miten se kävi päinsä, kuin valkoiset ampuivat?

— Hyvin yksinkertaisesti. Menivät toisesta kohtaa. Eiväthän ne voi valkoisetkaan vahtia kaikkialta näitä erämaita.

— Miten ne uskalsivat enään yrittää, kun jo kerran työnnettiin takaisin.

— Miten Puna-armeija uskaltaa uudestaan, jos kerran työnnetään takaisin?, täytyy uskaltaa että asiat kulkevat. Ja me rajamieheltä siinä sotaa kävimme eivätkä lähetit. Me ammuimme valkoisten kanssa vastakkain aikamme, vedimme heidän hiihtäjänsäkin taistelualueelle ja silloin sopi poikain vaaratta painua joen yli. Kiersivät kilometrin pari korvessa ja menivät. Ei siellä ketään ole, niin kaukana. Nyt he ovat jo herran rauhasa.

— No entä kuollut toverinne?

— Sen saivat sille puolelle, kun kaatui heidän rajavesilleen.

— Säälä!

— Säälipä tietenkin, mutta sattuuhan sitä sellaista. Me vuorostamme otamme yhden heistä joku toinen kerta ja hautaamme suohon, sen hekin tekevät. Ja niin ovat velat vastakkain.

— Hm!

— Mitä sanoitte toveri Reed?

— Sanoin vaan että hm.

— Vai niin sanoitte. No hyvää yötä sitten, nukkukaa hyvin! Aamulla alkavat ankarat harjoitukset.

Kohta kuorsaavat rajamiehet, mutta Reedin silmään ei tuunu uni tulevan. — On niin outoa tämä rajaelämä.

Aamulla on kova pakkanen, mutta hiihto-harjoituksia jatketaan, ja oppiikin mies aakkoset. Hyvillään taidostaan hän työntelee kaiken päivää. Illalla vasta levon ottaa, syö kuin hevospöytä ja painuu vuoteelleen. Olkipussivuoteelleen rajamurjun uunille.

Mutta tämän päiväinen taitavuus ei vielä riitä retkelle lähtemään. Rajalla on hiihde-tävä vakavasti, jos mieli ehjin nahoin selvitä. Sen tietävät rajamiehet eivätkä laske Reedin retkelle.

Harjoituksia jatketaan. Äkillinen sekamelska rajalla häiritsee tulevan yön rauhaa. Ei voi lähettää outoa toveria tulen lävitse. Jatketaan vielä harjoituksia toistaiseksi.

Mutta vihdoin avautuu se yö, jolloin John Reedin on lähde-tävä. Linjat on laitettu selviksi, luotsit saapuneet, salavahti tähystelee paikkoja kahdeksan tuntia. On otettava selvä alueesta mistä yli yritetään ja ellei kahdeksan tunnin aikana mitään näy, on seutu selvä valkoisten salavahdeista.

Painutaan suksille, työnnyttään taipaleelle, lasketaan kylän rantaan. Sattuu pienoinen notkelma, sukset suljuvat tavallista nopeammin. Tasapaino pettyy Reediltä ja mies on vatsallaan vitalikossa. — Äänetönnä kömpii hän pystyyn, saa sukset sauvoineen toisten toimesta, yrittää uudelleen, mutta samalla tuloksella. Myötäleessä on mies epävarma. Luotsit hermostuvat. Rajamiehet käyvät sanattomiksi.

— Paljon porua vähän villoja, sanoo joku.

— Tämä ääni kuuluu Helsinkiin saakka eikä

matka kule ollenkaan. Piru meidät perii ennenkuin ollaan ohi ammunta-alueelta, näin selittelee saattaja. Murjuvanhin on samaa mieltä ja käännyttää lähtijän takaisin:

— Ei tule menosta mitään, sanotaan amerikalaiselle.

— Antakaa minun mennä, hermostuu hän jo itsekin kohtaloaan.

— Ette voi mennä. Meillä on ylikulkijoista vastuu, miehiä ei saa suotta tapattaa.

— En ikinä opi paremmaksi hiihtäjäksi. Kolme kuukautta olen jo yritellyt ulospääsystä kaikilta rajoilta, kierrellyt etelät ja lännät enkä ole yli päässyt. Antakaa minun nyt vihdoin mennä.

— Emme voi! Keskustelu siitä asiasta on loppunut toveri. Kahden päivän kuluttua pääsette lähtemään.

— En opi paremmaksi!

— Pääsette siitä huolimatta. Olemme ottanut huomioon sen, että ette opi, ja ryhty-nyt toisenlaisiin toimenpiteisiin.

Reed rauhoittuu ja hiihtelee takaisin tuvalle. Hän syö, ajattelee, nukkuu. —

Eraana iltana hämärissä saapuu rajamurjulle kyytipoika hevosineen, lammasnahkaturkkeineen, lapasineen, rukkisineen, ollaan lähtijää vastaanottamassa. Kahden minuutin kuluttua istuu John Reed reessä ajopoikineen kuin konsanaan naapurivaltion talonpoikaispoorvari. Matkueesta ei voi kukaan erehtyä, etteikö siinä ajele äveriäs isäntä renkineen. Lumi pölyyää oriin ottaessa täyttä laukkaa, virstat katkeilee kahta puolta, talviyö huokuu hiljaisuutta, eikä kukaan häiritse kulkijan rauhaa. Näin ajetaan 50 virstaa. Matkalla vaihdetaan hevonen vieläkin parempaan, hyvästi lentävään. Ja nyt alkaa oikea lennossa-ajo. Turhaa on tullimiehen kintuille kiihettä, ei siinä pärjää perässä ajaja. Eteenpäin työnnyttään. Yö on katkennut, aamu tullut, mutta virstatkin on loppuun ajettu.

Tämä on kovaa ajoa! oli Reed sanonut, mutta kun ajopoika ei siihenkään vastannut, oli keskustelu katkennut.

Nyt ollaan levähdyspaikalla. Reed vie-dään talteen. Ulkolaiselle toverille annetaan ruokaa, lepoa ja iltapäiväksi varustetaan sauna. Ostetaan toisenluokan makuuvau-

Poliittinen katsaus

— Kiinan tapahtumat järjestyvät nyt koko maailmaa. Kuukausien vaihteessa alkanut lakkoliike jatkuu yhä, uhkaa laajeta yleiseksi kansalliseksi suurlakoksi. Paitsi työväkeä ottaa lakkoliikkeeseen osaa myöskin kauppiaskunta ja intelligenssi. Lakkoliike alkoi vähäisillä vaatimuksilla. Mutta sitä mukaa kuin se on jatkunut, ovat vaatimukset kasvaneet. Koko liike on jo paisunut valtavaksi kansalliseksi vapausliikkeeksi, jonka kärki on tähdätty Kiinaa ryöstäviä ja sortavia imperialistisia suurvaltoja vastaan.

Imperialistit ovat koettaneet estää liikkeen paisumasta pannen toimeen vangitsemisia ja verilöylyjä lakkolaisten keskuudessa. Mutta tästä veripolitiikasta on ollut aivan päinvastainen tulos. Vallankumouksellinen liike paisuu, laajenee koko maan käsittäväksi. Valmistelaan suurlakkoa, joka jo on useissa suurissa kaupungeissa puhjennutkin.

Liikkeen johdossa on Kiinan kansallis-vallankumouksellinen gomindan-puolue sekä ylioppilaiden järjestöt. Mutta mitä pitemmälle liike on kehittynyt, sitä suuremman merkityksen on saanut työväen massoja johtava ammatillisten järjestöjen neuvosto, joka edustaa liikkeen vallankumouksellisinta siipeä. Ja yhä ilmeisemmäksi käy, että ainoa voima, joka kykenee Kiinan vallankumousliikettä sen edelleen kehittyessä todella johtamaan ja viemään päähän asti, on Kiinan heräävä proletariaatti.

Kiinan vallankumousliike on herättänyt syvää myötätuntoa koko maailman proletaarien keskuudessa. Tämä myötätunto ilmenee solidaarisuutta uhkuvina sähkösanomina ja avustuksen keräyksinä Kiinan taistelevalle työväelle sekä jyrkinä vastalauseina imperialistien sortopolitiikkaa vastaan. Talonpoikain Internationaale on lähettänyt Kiinan talonpojille ja talonpoikaisnaisille pitkän kirjelmän,

jossa kehottaa talonpoikia kaikkialla järjestämään vastalausekokouksia ulkomaista sortoa vastaan sekä aseistautumaan itsepuolustusta varten ja liittymään yhteen Kiinan proletariaatin kanssa, sillä vain työväen ja talonpoikain luja veljesliitto on varma menestyksen ehto.

Komintern ja Punainen Ammatillinen Internationaale ovat kääntyneet II Internationaalen ja Amsterdamin Ammatillisen Internationaalen puoleen kehoituksella yhteisten esiintymisten järjestämiseen ja avun keräämiseen Kiinan nousevalle vallankumoukselliselle työväelle. Näiden vastaus ei ole vielä tiedossamme. Mutta selvän käsityksen siitä, miten sosialidemokraatit suhtautuvat sorrettujen kansojen vallankumoukselliseen liikkeeseen, saa siitä vastauksesta, jonka Saksan sosialidemokraattisen puolueen keskuskomitea antoi Berlinissä toimivalle gomindan-puolueen järjestölle, kun tämä pyysi Saksan sos. dem. puoluetta ottamaan osaa mielenosotuksen järjestämiseen imperialisteja vastaan. Nonskelisten keskuskomitea vastasi tähän pyyntöön, että Saksan työväellä on nyt tarpeeksi tekemistä verokysymyksessä ja ettei Saksan työväki yleensääkään harrasta ulkopoliittikkaa. Sitäpaitsi "Saksan sosialidemokraattinen puolue on kansainvälinen puolue eikä se senvuoksi voi ryhtyä järjestämään mielenosotuksia "Kiina kiinalaisille"!

"Saksan työväki ei yleensä harrasta ulkopoliittikkaa"! Saksan, jonka työväki tuntee nahassaan Dawes-piaanin puristuksen! Jokainen tietää, että Saksan työväki harrastaa ulkopoliittikan kysymyksiä enemmän kuin monen muun maan työväki. Mutta Saksan sosialidemokratian johtoherrat pelkäävät menettävänsä luottamuksen porvariston silmissä ja sentähden välttelevät.

nulippu, saatetaan vaunuun ja hän antaa englanninkielisen kuitin onnellisesata perille pääsystänsä. Sen tuo saattaja tullessaan.

— Juna lähtee. — John Reed matkustaa edelleen ja kymmenen päivää hänen elämänsä on kuluut.

J—a K—a.

"Omissa asioissa on tarpeeksi tekemistä" ja samaan hengen vetoon: "Saksan sosialidemokraattinen puolue on kansainvälinen puolue" ja sentähden se "ei voi propageerata kokouksia tunnuskauseella "Kiina kiinalaisille"! Nämä samat herrat väittävät vielä, että puolueen tehtävänä on proletariaatin luokkatietoisuuden herättäminen"! Jos puolue on kansainvälinen, niin se ei voi karsinoitua "kotosiin" kysymyksiin; jos se niihin karsinoituu, silloin ei maksa puhua puolueen kansainvälisyydestä. Sen ymmärtää jo lapsikin.

Kansainväliset imperialistit kuristavat Kiinaa. Kiinan kansa huutaa: "Alas ulkomaiset kuristajat! Kiina kiinalaisille!" Ja Englannin ammattiliitot, jotka tosiaan ovat olleet "politiikkaan sekaantumatta", sanovat: "kädet irti Kiinasta"; vieläpä Englannin entinen pääministeri Lloyd George tunnustaa, että "idässä nousee uusi vaara, joka saattaa tuoda mukanaan täydellisen mullistuksen maailman kotaloissa". Tällaisena hetkenä sanoo Saksan sosialidemokraattisen "työväenpuolueen" johto, että Saksan "työväki ei harrasta ulkopoliittikkaa"! — Näin on Saksan sosialidemokratia selvästi asettunut kansainvälisen imperialismin kannalle, "kansainvälistä" ryöstöä tukemaan.

Työn tuotteellisuus ja työpalkat SSSR:ssä. V.K.P:n XII puoluekokous terotti mieliin, että teollisuus voi voimistua vain ehdolla, että antaa enemmän kuin nielee. Jos teollisuus elää budjetin varassa, s.ö. maatalouden varassa, ei se voi täyttää tehtävänsä, lujittaa proletariaatin diktaattuuria. Tästä joudutaan kysymykseen työn tuotteellisuudesta ja tuotantokustannuksista sekä työpalkan ja työn tuotteellisuuden keskinäisyydestä. — Työn tuotteellisuus on noussut seuraavasti: talousvuoden 1922—23 ensi neljänneksellä oli tuotanto ihmistyöpäivää kohden 3:29 rpl. (=100), v. 1923—24 viimeisellä neljänneksellä 4:37 rpl. (133) ja v. 1924—25 ensi neljänneksellä 5:02 rpl. (152,6). Työn tuotteellisuus on noussut siis yli puolitoista kertaiseksi. — V. 1922—23 oli työpalkka 49 pros. sodanedellisestä, työn tuotteellisuus 46

pros., 1923—24 ensi neljänneksellä työpalkka 60 pros., tuotteellisuus 50 pros., neljänneksellä neljänneksellä työpalkka 75 pros., tuotteellisuus 59 pros., v. 1924—25 ensi neljänneksellä työpalkka 79 pros., tuotteellisuus 1 pros. sodan edellisestä. Eri teollisuusaloilla nousu tietysti erilaista. Esim. metalliteollisuudessa on työn tuotteellisuus v. 1922—23 ensi neljänneksestä v. 1924—25 ensi kolmannekseseen noussut 2,2 kertaiseksi.

Talouden nousu SSSR:ssä. 150 trustin ja 11 syndikaatin myynti viime maaliskuussa oli 82 pros. suurempi kuin maaliskuussa viime vuonna. Kuluvan talousvuoden ensi puoliskolla oli näiden yhtymäin myynti 1,400 milj. rpl., lisäys edellisen talousvuoden ensi puoliskoon verraten 72,5 pros. Teollisuuden tuotanto lisääntyi 56 prosentilla.

— Teollisuustuotteiden hintoja on tämän vuoden ensi puoliskolla alennettu keskimäärin 29 prosentilla (metalliteollisuuden tuotteiden 21 prosentilla, ravintoteollisuuden 30 prosentilla, villateosten 49 prosentilla, puuvillateosten 34,6 prosentilla, nahkateosten 34,2 prosentilla). Maataloustuotteiden hintaindeksi on nyt korkeampi kuin teollisuustuotteiden: toukok. 1 pnä oli maataloustuotteiden hintaindeksi 2,025 (v. 1913 = 1,000), teollisuustuotteiden 1,908, yleisindeksin ollessa 1,966.

— Sähköteollisuuden tuotteiden myynti vuoden ensi neljänneksellä ylitti ohjelman 70 prosentilla, ja senvuoksi aiotaan sähköteollisuuden suunnitelmaa toiseksi vuosipuoliskoksi suuresti laajentaa.

— Glavmetallin tietojen mukaan oli vuoden ensi neljänneksellä työväkeä kaikilla metalliteollisuuden aloilla 228,756 henkeä, toisella neljänneksellä 240,882, kun suunnitelman edellytys oli vain 207,600.

— Kemian teollisuus on lisännyt tuotantonsa vuoden ensi puoliskolla kokonaista 100 prosentilla viime vuoden vastaavaan aikaan verraten. Useilla aloilla ohjelma jo ylitetty.

Lasiteollisuudessa työn tuotteenlisuus edelliseen verraten kasvanut 21 pros., rasvateollisuudessa 69 prosentilla.

Demokratia ja vallankumous. "Suomen Sosialidemokraatin" Sasu Punanen väittää tuhannen ja yhden kerran, "että vallankumouksen vaara on demokraattisessa yhteiskunnassa mahdollisimman pieni, jopa melkein olematon". Tässä on lyhyesti sanottu sosialidemokraattien teoreettinen uskontunnustus. Käytännössä he eivät sitä noudata, niin kuin käytännöllisessä politiikassa on ajanpitkään mahdoton tulla toimeen tulki väärän ja virheellisen teorian perustalla. Marx opetti — ja se on suomeksi usein julaistu, kuten Engelsinkin samanlaiset opetukset — että demokratia on se porvarillisen vallankäytön muoto, jossa luokkavastakohtat alustomimpina esiintyvät ja jonka vallitessa siis vallankumous parhaiten pääsee purkautumaan. Proletaarinen vallankumous nimittäin. Marx — kuten Leninkin — oli tietenkin sitä mieltä, että ei sitä demokratiaakaan ilman vallankumousta saada. Se merkitsee porvarillista vallankumousta, vanhain maanomistaja- ja virkavaltaitien oikeuksien kumoamista, eivätkä ne hyvällä väistyneäkään, mutta niin pien kun ne on syrjäytetty — ja jo ennenkin — alkaa proletaarinen vallankumoustaistelu ja silloin keräytyvät "puhtaan demokratian" lipun taakalle vanhat taantumusvallat. Tämä marxilaisten ennustus on nykyisin prikulleen toteutunut. Mutta sosialidemokraatit eivät ole sitä nähneet. Eivätkä voikaan sitä nähdä, — tai ainakaan myöntää — sillä he ovat itse sen taantumusdemokratian puolella työväkeä vastaan.

Erittäin havainnollisen esimerkin tästä "demokratiasta" tarjoaa se tosiasia, että noskelaiset monissa maissa jo ovat ennättäneet puolustaa demokratian vastakohtaa — poikkeuslakeja kansalaisvapauksia vastaan. Suomessa tarvitsevat nyt porvarit poikkeuslakeja, jolla voisivat vainota mitä tahansa työväenliikettä, jota epäilevät "kommunistiseksi". Ja kun nosket jonkun verran, työväen taikaa, muodollisesti vastustelevat, lyö "Uusi

Suomi" (14. V. 25.) pöytään seuraavan valtin:

"Eryteisesti on syytä huomauttaa, että sellaisessa suuressa ja vanhassa sivistys- ja oikeusvaltiossa kuin Saksassa säädettiin tällainen "tasavallan suojelulaki" jo 1922 sosialidemokraatin ollessa valtakunnan presidenttinä ja hänen puolueensa ollessa maan vaikutusvaltaisena puolueena. Jo tämän seikan luullisi riittävän meidänkin sosialidemokraattilemme osottamaan, kuinka asiatonta on leimata tällainen suojelulainsäädäntö muka oikeus- ja sivistysvaltion luonteen vastaiseksi."

Selvää puhetta, vai mitä?

Suomessa on korkein oikeus vahvistanut Turun hovioikeuden päätöksen, jolla Sosialistinen Työväenpuolue lakkautettiin. Samalla aikoiivat fashistilehdet vaatia, että puolueen perusjärjestökin — joihin lakkautuspäätös ei uottunut — on kiellettävä toimimasta ja on niitä vastaan nostettava oikeusjuttu. Sisäasiain ministeri onkin lähettänyt kierto kirjeen maaherroille toimenpiteitä varten näitä "rikollisia" järjestöjä vastaan. Noskelaiset lipovat jo kieltään toivoen täten fashistien avulla pääsevänsä luokkatietoisien työväen hallussa olevien työväentalojen omistajiksi. Mutta fashistien yhteisöittoa on jonkun verran häiriinnyt Uudenmaan läänin maaherran menettely. Tämä kun on palauttanut asiakirjat sisäasiain ministeriöön selittäen, että läänissä olevat registeröidyt järjestöt eivät ole harjoittaneet rikollista toimintaa. "Uusi Suomi" on raivoissaan mokoman niskoittelun johdosta ja purkaa fashistista raivoaan maaherra Jalanderia vastaan, joka nähtävästi tahtisi, että työväen järjestöjen kuristaminen tapahtuisi jonkinlaisessa "laillisessa järjestelyssä". Fashistilehti ymmärtää, että tuollainen epäsointu herättää taas ulkomailla huomiota ja vahingoittaa Suomen lahtarien poliittista arvoa sekä — raha-asioita.

"Hyvän sään aikana". Porvarit ja nosket kaikissa maissa koettavat nykyisin myöskin "katsoa kylään päin". He aavistavat että sieltä nousee voima, joka työväen kanssa yh-

dessä lopettaa heidän valtapelinsä kansan hartioilla. Monarkistilehti "Uusi Suomi" kirjoittaa, "ettei suurilukuinen maanomistajaluokka sellaisenaan vielä takaa yhteiskunnalle (lue: riistoyhteiskunnalle) tukea ja kannatusta". Sitä varten pitäisi maan "tuottaa viljelijöille tyydyttävän toimeentulon". Esim. Bulgarian talonpojilla, myöntää lehti, on liian vähän maata, niin ettei siitä fände "riittävästi suuhunpantavaa" ja lehti huudahtaa: "meidän on syytä hyvän sään aikana ottaa tarkoin varteen niitä opetuksia, jotka meille täten joutuvat".

Lehti myöntää, että "torpparivapautus" sattui Suomessa nousueikaan, jolloin uudet tilalliset pääsivät elämisen alkuun. Mutta nyt, laskuaikana, ilmeneekin että heillä on vähän maata ja suuret velat, jonka johdosta "heidän toimeentulonsa, ja samalla heidän pysymisensä yhteiskunnan puolella, on hyvin kyseenalaista". Pienviljelijöille takoo lehti päähän, että "oma apu on paras apu", suosittaa osuustoimintaa, ammattitaitoa, säästäväisyyttä jne. joka tapauksessa se myöntää, että jotain on tehtävä, kun niin monet "taistelevat elämän ja kuoleman välillä" ja "alkavat kuunnella Moskovan evankeliumia".

Totuuksia myöntelee siis fashistilehti, mutta eipä voi neuvoa ainoatakaan tepsivää parannuskeinoa. Se "paras apu" on kyllä "oma apu", mutta vasta silloin, kun talonpojat yhdessä työväen kanssa kukistavat herravallan ja vasta todella pääsevät käsiksi maahan, jota ei verorästeistä riistetä, ja yhteiskunnan apulähteisiin valtiovallan valtauksen kautta.

Kiihkeää taistelua Kommunistisen Internationaalien puolesta käydään kaikkialla. Joukkovangitsemisia Puolassa, Rumaniaassa, Kreikassa, Jugoslaviassa, Ranskassa, Saksassa, Egyptissä y.m. puhumattakaan Bulgariasta, jossa kommunistien veri virtana vuotaa. Työväenluokan parhaat taistelijat teljetään vuosikymmeniksi vankityrmiin tai telotetaan aivan mitättömistä asioista. Useissa maissa ovat

Sosialistifashisteja on Köpenhaminassakin. Siläläinen ei-reformistinen ammatillinen yhtymä oli asettunut samalle kannalle kuin kommunistit saursulkuun nähden, johon suhtautumisesta reformistiset pomot asianomaisten järjestöelinten selän takana — työväen joukoista puhumattakaan — myivät työväen edut suostuen siihen, että elintarpeiden kalteus juuri ja juuri peitettiin. Sekatyöväen liitto, jossa on 80,000 jäsentä, ei hyväksynyt sopimusta. Sen toimitsija Lyngsie asettui Ammattijärjestön johtajaa Madsenia vastaan. Näitä asioita piti tov. Thögersenin selostaa vappupuheessa, kun hänen kimppuunsa hyökkäsi joukko noskelaisia. Käsikähmässä saivat monet vammoja ja lippuja revittiin. Näin tappelevat nosket kapitalismin puolesta ja koettavat estää työväkeä saamasta tietää tutuuta.

Kultavaluuttaan on Englanti palannut nopeammin kuin odotettiin. Rahaministeri Churchill toteutti tuon siirtymisen 166 milj. dollarin reservin ja Amerikasta saadun 300 milj. dollarin luoton avulla. Englannin pankki ei nyt kuitenkaan vielä lunasta kullalla seteleitään. Tämä kaikki merkitsee siis pohjaltaan sitä, että Englannillakin on amerikalainen kultavaluutta (kuten Saksallakin — markkahan on oikeastaan "1/4 dollaria"). Näin on Englantikin Dawes-suunnitelman tapaisessa holhouksessa, vaikka ei tietenkään sellaisessa kuin Saksassa. Dollari ja sen käskyläiseksi alitettu punta panevat taas vuorostaan Ranskan holhouksen alle.

kommunistipuolueet julkisia, mutta puolueeseen kuulumisesta rangaistaan kuitenkin julmasti. Siitä huolimatta — tai juuri sentähden — taistelu yhä kiihtyy. Puolueet kasvavat uudelleen, kehittyvät lujiksi vallankumoukselliseksi puolueiksi ja maailman taantumuksen iskujen sataessa takovat itsestään todellisia leninismien esikuntia.

Sinovjev.

Kansalaissodista

Viron kapina sotilaalliselta kannalta

Suomessa ilmestynvä "aikakauslehti puolustustahdon lujittamiseksi", nimeltään "Sana ja miekka", julkaisee jonkunkapteeni H—g:n tutkielman Tallinan tapahtumista jouluk. 1 pnä. Kirjottajalla ei ole tietoja kapinallisten lukumäärästä, aseistuksesta, ryhmyksestä, mutta sanomalehtitietojen perusteella tekee hän sen päätelmän, että niillä on ollut sotilaallinen johto.

"Toiminnan tarkoituksen luonne, äkkiyllätyksellä kumota Viron hallitus, johti itsestään käyttämään yllätystä toimintamuotona. Jotta yllätys onnistuisi, on sen ensimmäisenä vaatimuksena ehdoton salassapitäminen. Ne kommunistit, jotka Viron kommunistinen puolue komseni Pietarista Tallinnaan *), eivät syystä saaneet ennakoita tietää tehtävänsä laatua. Viroon saapuneina osotettiin heille määrättyt kokoontumispaikat, mutta vasta mutama tunti ennen kapinallisen toiminnan alkamista saatettiin sen suorittajain tietoon, mistä oli kysymys. Mikäli pidätettyjen kuulustelussa on käynyt ilmi, kulki Anvelt, kapinan todennäköinen johtaja, kokoontumispaikalta kokoontumispaikalle, ilmoittaen kapinan alkamisen hetken, sekä määräten, ettei ainoakaan kokoontumispaikalle saapuneista saanut poistua ennen hyökkäyshetkeä, ettei joku mahdollinen Efiältes varottaisi Tallinnan viranomaisia.

"Mitä itse suoritukseen tulee, oli a j a n k o h d a n, aamuhämärän, valitseminen sotilaallisesti oikein, vastustaja kun tänä vuorokauden aikana on sekä sielullisesti että ruumiillisesti väsynein. Sitäpaitsi olivat omat joukot, — työläiset, — valveutuneet vastustajan taas ollessa levossa.

"Mitä itse hyökkäyksen suorittamiseen tulee, tehtiin se määrätietoisesti ja tarmokkaasti, ja suunnattiin aivan oikeisiin

*) Tällaiset tiedonannot ovat tietenkin kirjoittajan laskuun.

Toimitus.

kohtiin, vaikkakaan ei se kaikkialla johtanut tarkoitettuihin päämääriin."

Sitten uhoilee kirjottaja, että muka Budjenayn ratsuväki oli lähellä rajaa muka "strategisena reservinä", ja pitää yrityksen sotilaallisena heikkoutena sitä, että yrittäjän lukumäärä oli liian pieni. Hän arvelee sen johtuneen huonosta tiedustelusta: työväen ja sotaväen osanotto oli arvioitu väärin.

Näin "Sana ja miekka", joka tietenkin rakentaa arvionsa porvarislehdistön "tiedoille" ja arvailuille. Mielenkiintoinen on kuitenkin sen puhtaasti sotilaallinen arvostelu, jonka mukaan myökkäys tehtiin oikeaan aikaan, oikealla tavalla ja tarmolla.

Vallankumouksellisesta strategiasta

Lenin kirjoitti v. 1915, nykyaikaisen luokkataistelun ja sen vaatiman uuden järjestäytymisen kannalta visusti mieleen pinettävät sanat, jotka on hyvä muistaa aina silloin kuin porvariston kynäengit taistelevan proletariaatin tappioista ilkamoiden pyrkii ikään kuin neuvomaan, miten olisi pitänyt kapinaan nousseiden toimia. Samalla on painettava mieleen miten huolellisesti porvaristo seuraa nykyaikaisten luokkataistelutapahtumain antamia opetuksia, pyrkien käyttämään jokaisesta virhettä, joka vallankumouksellisen proletariaatin puolelta tehdään, edukseen. Viron proletariaatin kapinan epäonnistumisen syyt on meidän vallankumouksellisten itse tarkoin tutkittava. Kapina on otettava taidon kannalta. Ohjeeksi tutkijoille tulokoon tässä mainituksi Leninin seuraavat sanat:

"Ottakaamme esimerkiksi nykyinen sotaväki. Se on parhaita järjestön esikuvia. Ja tämä järjestö on hyvä vain siksi, että se on j o u s t a v a, sekä voi antaa miljoonille ihmisille y h t e n ä i s e n t a h d o n. Tänä nämä miljoonat istuvat kodeissaan, maan eri äärillä. Huomenna mobilisointikäskey — ja ne kokoontuvat määräraikkoihin. Tänä ne ovat juoksuhaudoissa, väliin kuukausiakin. Huomenna ne toisessa järjestyksessä käyvät rynnäkköön. Tänä ne tekevät ihmeitä, kätkeytyen luodeiltä

shrapnelleilta. Huomenna tekevät ihmeitä avoimessa taistelussa. Tänään sen etujoukot kaivavat miinoja maan alle, huomenna ne etenevät kymmeniä virstoja maan yläpuolella lentävien lentäjiin osotusten mukaan. Kas tätä nimitetään järjestöksi, kun saman päämäärän puolesta, saman tahdon täyttämät miljoonat ihmiset muuttavat yhteytensä ja toimintansa muodon, muuttavat toimintansa paikan ja tavan, muuttavat keinonsa ja aseensa taisteluun muuttuneiden tilanteiden ja vaatimusten mukaan.

Sama on työväenluokan taisteluiden laita porvaristoa vastaan. Tänään ei ole käsillä vallankumouksellista tilannetta, ei joukkojen kuohunnan, niiden toiminnan ja nousun edellytyksiä. Tänään antavat käteesi vaalilipun — ota se, osaa järjestyä niin, että sillä voit lyödä vihollisiasi, mutta ei sitä varten, että autat parlamentin lämpimiin suojiin ihmisiä, jotka pyrkivät vankilan pelosta nojatuolille. Huomenna ottavat pois sinulta äänestyslipun ja antavat käteesi kiväärin sekä mainion, konekonekiväärin saavutusten mukaan valmistetun pikatykin, — ota nämä kuoleman ja hävityksen aseet, älä kuuntele hentomieli-

siä haaveilijoita, jotka pelkäävät sotaa, maailmassa on vielä liian paljon sellaista, mikä täytyy tuhota tulella ja raudalla työväenluokan vapautukseksi. Ja jos kansajoukot valtaa kiukku ja vimma, jos on vallankumouksellinen tilanne, niin valmistaudu luomaan uusia järjestöjä ja pane liikkeelle yhtä hyödylliset kuoleman ja hävityksen aseet omaa hallitusta ja omaa porvaristoa vastaan.

"Tämä ei ole helppoa. Tämä vaatii vaikeita valmistelutehtäviä. Tämä vaatii raskaita uhreja. Tämä on uusi järjestäytymisen ja taistelun näkökanta, joka myös on t u t k i t t a v a, eikä tieteesen pääse ilman virheitä ja tappioita. Tämä luokkataistelun näkökanta suhtautuu vaaleihin, kuten rynnäkkö suhtautuu manöövereihin, marssihin ja juoksuhaudoissa makaamiseen. Tämä taistelukanta historiassa ei juuri u s e i n ole päiväjärjestyksessä — siksi sen merkitys ja vaikutus ulottuu vuosikymmeniin. Ne p ä i v ä t, jolloin voi ja täytyy asettaa päiväjärjestykseen tällaiset välineet, vastaavat muiden historiallisten aikain luovutuskautsia".

Bolshevisoiminen ja naiset. On tunnustettava, että useimmissa kommunistipuolueissa tehdään naisten keskuudessa aivan riittämättömästi työtä, sanoo тов. Синьков. Nuorisotyön alalla olemme voittaneet II Internationaalien, mutta naisten keskuudessa olemme auttamattomasti jälessä. Monet lännen kommunistit pitävätkin kysymystä toisarvoisena. Mutta mikään bolshevisointi ei ole mahdollinen, jos eräiden työläis- ja talonpoikaisnasten kerrosten järjestämiskysymystä ei aseteta leniniläisesti.

Vanhan s.-d. käsityksen mukaan ei naisten järjestämiseen kannata uhrata erikoista työtä, mutta leniniläisen täytyy ymmärtää, että mikään joukkoliike ei ole mahdollinen, jos mukaan ei ole vedetty nainen. Ranskan suuren vallankumouksen historiasta tiedämme, että naisten osuus ei sinikaan ollut vähäinen.

Parisin Kommunissa oli se vielä suurempi. Venäjän vallankumouksessa 1917–25 on se ollut suunnaton. Ja yhä suuremmaksi se käy Neuvostoliiton taloudellisessa rakennustyössä.

Työtä naisten keskuudessa ei saa jättää minkään pienen "naisryhmän" tehtäväksi. Se on koko puolueen työtä. Työläisnainen, perheenäiti kantaa hartiollaan raskaimman kapitalismin taakan. Asuntoa, kouluasiat, työttömyys, prostituutio j.n.e. — painavat ihan erikoisesti naisia. Siksi nämä joutuvat suurissa kansanliikkeissä useinkin esittämään suorastaan ratkaisevaa osaa.

Paljon olemme laiminlyöneet naisten herättämisen suhteen. Se on korjattava maksoi mitä maksoi. Arvioidessaan puolueiden bolshevisoimisen astetta ottaa Komintern erikoisesti huomioon, onko niillä esitettävänä vakavia tuloksia naisten joukkojärjestämisestä.

Kirjallisuutta

— V.K.P:n (b) XIII edustajakokouksen päätöslauselmat ja niihin liitetyt puolueen XII konferenssin päätöslauseet ovat vihdoinkin ilmestyneet myöskin suomenkielisinä. Kirja käsittää 131 sivua ja maksaa vain 25 kopeekkaa: Huolimatta siitä, että kirjan suomenkielinen painos on painattamisvaikeuksien vuoksi näin paljon myöhästynyt, on sillä arvonsa menettämätön merkitys. Sillä XIII puoluekokouksen päätökset sisältävät niin sattuvia ja yksityiskohtaisia ohjeita sellaisille tärkeille elämän- ja neuvostollisen rakennetyön aloille kuin esim. kontrollikomitean toiminta, puolueen rakennetyö, sisämaan kauppa, kooperatiivitoiminta, työ maaseudulla, kirjallinen ja suullinen valistustyö ja työ nuorison keskuudessa, että niiden arvo on pysyväinen. Perusosiltaan ne kelpaavat työohjeiksi milloin hyvänsä — eikä ainoastaan Neuvostovallassa, mutta monissa kohdissa myöskin kapitalistimaissa esimerkiksi ja opetuksiksi siitä kuinka proletariaatin etujoukon tulee toimia ja suhtautua laajoihin työtätekevien joukkoihin.

XIII puoluekokouksemme päätöksen arvo on pysyväinen ja sen vuoksi tulee jokaisen suomenkielisenkin työlläisen niihin tutustua.

— **Neuvoja lypsykarjan ruokinnassa.** Kirjoittanut agronomi Pellinen. Sivuja 39. Hinta 25 kop. Kirja sisältää yksityiskohtaisia käytännöllisiä ohjeita siitä kuinka lypsykarjaa on ruokittava, jotta siitä saataisi mahdollisimman edullinen taloudellinen tulos. Se osoittaa mitä ruokalajeja on lypsykarjalle annettava, mitä ravitointeita maidonsaanti edellyttää, kuinka paljon sellaisia aineita eri rehulajeihin sisältyy. Niinkään osoitetaan kirjassa paljonko mikin eläin tarvitsee elantorehua ja paljonko on annettava maitomäärää kohti. Samalla kirjassa selvitetään mikä rehulaji hintoihin nähden on taloudellisesti edullisinta, niin että lehmän ruokkija saattaa helposti noitten neuvojen pohjalla aina vertailla eri rehulajien hintoja toisiinsa ja päättää mitä rehulajia kulloinkin on edullisin syöttää. Ainoaltakaan lypsylehmän omistajalta ei saa tätä kirjaa puuttua, jos mieli saada karjastaan parhaan taloudellisen tuloksen.

Редакционная Коллегия: Юрий Сиrolа,
Лаури Летонмяки, В. Оянен, К. М. Эвя.